



Afbeelding: Thomas Harteveld

19 juni 2023

Afvalbeleid

Onderzoek Rekenkamercommissie Pijnacker-Nootdorp naar het afvalbeleid van de gemeente

Beste lezer,

Voor u ligt het onderzoek van de Rekenkamercommissie Pijnacker-Nootdorp naar het afvalbeleid. Elk inwoner en ondernemer van onze gemeente is bezig met afval. Het moet immers het huis of het bedrijfspand uit. Waar de één meer voor het gemak kiest van alles bij elkaar, is de ander nauwgezet in het scheiden van al het afval. De mate waarin het makkelijk is om afval te scheiden is ook sterk afhankelijk van de beleidskeuzes die de gemeente maakt en hoe de gemeente die uitvoert. Bijvoorbeeld of het afval via containers wordt opgehaald, of dat het moet worden weggebracht bij een ondergrondse container. Pijnacker-Nootdorp heeft als doelstelling om het huishoudelijk afval te verminderen tot maximaal 100kg restafval per inwoner en voor minstens 75% goed te scheiden.

In dit rapport wordt duidelijk of het de gemeente is gelukt die doelstellingen te behalen. Omdat Avalex een grote rol speelt in de uitvoering van het afvalbeleid, heeft de rekenkamercommissie ook de rol van de samenwerking met Avalex in het behalen van de doelstellingen onderzocht. Verder is gekeken naar wat de gemeente nog beter kan doen. Want uit het onderzoek blijkt dat er nog veel te verbeteren valt als het gaat om afvalscheiding in Pijnacker-Nootdorp. De kosten voor de gemeente zijn relatief hoog en dat zorgt voor hogere afvalstoffenheffingen voor onze inwoners en ondernemers. Er zijn door het college én de raad keuzes gemaakt die van grote invloed zijn op de efficiëntie van het inzamelen en daarmee dus op het (niet) behalen van de doelstellingen. Daarom doet de rekenkamer aanbevelingen aan de raad om onder andere mee te nemen bij het aankomende nieuwe afvalbeleid.

De gemeenteraad besluit welke aanbevelingen hij overneemt en wie daar op welke manier opvolging aangeeft. Na besluitvorming in de raad zijn de aanbevelingen van de rekenkamercommissie raadsbesluiten. Het is dan aan het college om de besluiten uit te voeren en aan de raad om dat te controleren. De rekenkamercommissie volgt de uitvoering, neemt de ontwikkelingen mee in haar jaarverslag en attendeert waar nodig de raad op de voortgang.

Onze dank gaat naar uit naar het externe onderzoeksbureau dat in goede samenwerking met ons het onderzoek heeft uitgevoerd. Verder gaat onze dank uit naar ambtelijke organisatie voor de aangeleverde informatie en naar het college voor het geven van een bestuurlijke reactie.

Wij wensen u veel leesplezier toe bij dit onderzoek.

Namens de rekenkamercommissie,

Florus van der Linden
voorzitter

zaaknummer 1372088

berichtnummer 1267982

De raad van de gemeente Pijnacker-Nootdorp;

gezien het voorstel van de rekenkamercommissie van 6 juni 2023;

gelezen het rekenkameronderzoek naar het afvalbeleid;

gelet op de Verordening Rekenkamer Pijnacker-Nootdorp 2023;

besluit:

De conclusies van het rekenkameronderzoek naar het afvalbeleid te onderschrijven, de aanbevelingen vast te stellen en de volgende opdrachten aan het college te geven:

1. Stel aan de gemeenteraad ambities van het afvalbeleid voor, inclusief concrete maatregelen om die ambitie te halen. Schets hierbij niet alleen de VANG-ambitie, maar introduceer ook voor Pijnacker-Nootdorp haalbare mijlpalen en subdoelen, zodat de ambities specifiek, realistisch en tijdgebonden worden;
2. Baseer het ambitieniveau voor het afvalbeleid op een adequate analyse, bestaande uit:
 - a. Een vergelijking van de prestaties met vergelijkbare gemeenten, waarbij goede voorbeelden uit die gemeenten naar Pijnacker-Nootdorp worden vertaald;
 - b. Een navolgbare berekening van het technisch haalbaar ambitieniveau, gebaseerd op de sorteeranalyses;
 - c. Een analyse van de oorzaken van de hoeveelheden recyclebare grondstoffen die zich nog in het huishoudelijk restafval bevinden;
 - d. Een raadpleging van inwoners;
3. Maak in het nieuwe afvalbeleid een goede verbinding met relevante aanverwante beleidsterreinen als circulariteit, ondernemers, energietransitie/RES, zodat de terreinen elkaar versterken.
4. Breng de hoeveelheid afkeur onder controle en maak concrete voorstellen hiervoor kenbaar aan de gemeenteraad;
5. Neem in het afvalbeleid duidelijk kaders op over inwonertevredenheid en de effectiviteit van het te voeren beleid;
6. Voer periodiek het gesprek met de gemeenteraad over ten minste:
 - a. De mogelijkheden die (een wijziging in) de dienstverleningsovereenkomst van Avalex biedt voor het beleid in de gemeente;
 - b. (Technische) ontwikkelingen die van belang zijn voor bijvoorbeeld de inzamelsystematiek in de gemeente.
7. Rapporteer uiterlijk in het eerste kwartaal van 2024 over de in 1 tot en met 6 genoemde beslispunten of eerder indien de punten worden verwerkt in het (te vernieuwen) afvalbeleid. Benoem in het laatste geval dat deze punten uit het rekenkameronderzoek zijn voortgekomen.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 21 september 2023.



Jorden van der Haas
plv. griffier



Björn Lugthart
voorzitter

beeldvorming op

oordeelvorming op

besluitvorming op

zaaknummer 1372088

berichtnummer 1267884

voorstel over Rekenkameronderzoek afvalbeleid

portefeuillehouder Rekenkamer

behandeld op 6 juni 2023

afdeling Griffie

behandeld door J.P. van der Haas

besluit Ja

bijlagen Onderzoeksrapport Afvalbeleid

Gevraagde beslissing

Wij stellen u voor de conclusies van het rekenkameronderzoek naar het afvalbeleid te onderschrijven, de aanbevelingen vast te stellen en de volgende opdrachten aan het college te geven:

1. Stel aan de gemeenteraad ambities van het afvalbeleid voor, inclusief concrete maatregelen om die ambitie te halen. Schets hierbij niet alleen de VANG-ambitie, maar introduceer ook voor Pijnacker-Nootdorp haalbare mijlpalen en subdoelen, zodat de ambities specifiek, realistisch en tijdgebonden worden;
2. Baseer het ambitieniveau voor het afvalbeleid op een adequate analyse, bestaande uit:
 - a. Een vergelijking van de prestaties met vergelijkbare gemeenten, waarbij goede voorbeelden uit die gemeenten naar Pijnacker-Nootdorp worden vertaald;
 - b. Een navolgbare berekening van het technisch haalbaar ambitieniveau, gebaseerd op de sorteeranalyses;
 - c. Een analyse van de oorzaken van de hoeveelheden recyclebare grondstoffen die zich nog in het huishoudelijk restafval bevinden;
 - d. Een raadpleging van inwoners;
3. Maak in het nieuwe afvalbeleid een goede verbinding met relevante aanverwante beleidsterreinen als circulariteit, ondernemers, energietransitie/RES, zodat de terreinen elkaar versterken.
4. Breng de hoeveelheid afkeur onder controle en maak concrete voorstellen hiervoor kenbaar aan de gemeenteraad;
5. Neem in het afvalbeleid duidelijk kaders op over inwonertevredenheid en de effectiviteit van het te voeren beleid;
6. Voer periodiek het gesprek met de gemeenteraad over ten minste:
 - a. De mogelijkheden die (een wijziging in) de dienstverleningsovereenkomst van Avalex biedt voor het beleid in de gemeente;
 - b. (Technische) ontwikkelingen die van belang zijn voor bijvoorbeeld de inzamelsystematiek in de gemeente.
7. Rapporteer uiterlijk in het eerste kwartaal van 2024 over de in 1 tot en met 6 genoemde besispunten of eerder indien de punten worden verwerkt in het (te vernieuwen) afvalbeleid. Benoem in het laatste geval dat deze punten uit het rekenkameronderzoek zijn voortgekomen.

Inleiding

Het afvalbeleid van de gemeente houdt inwoners bezig. En het beleid is constant in beweging door Europese, landelijke en lokale ambities. Om deze twee redenen heeft de rekenkamer eind 2022 besloten een onderzoek naar het afvalbeleid te starten. Kort na de start van het onderzoek heeft het college de gemeenteraad laten weten dat het proces om tot een vernieuwing van het beleid te komen is opgestart.

Het rekenkameronderzoek vindt zodoende plaats op een lastig maar interessant moment. Enerzijds zijn voorbereidingen getroffen voor nieuw beleid, zodat de raad aanbevelingen van de rekenkamercommissie meteen aan het college kan meegeven. Tegelijk kunnen gedane aanbevelingen niet aansluiten bij wat raad en college voor ogen hebben. In dit spanningsveld bevindt de rekenkamer zich met het voorliggende onderzoek. Vanuit onafhankelijkheid en op het geschikte moment in het proces presenteert de rekenkamer de uitkomsten van het onderzoek. Op deze manier hoopt de rekenkamer de raad in het verdere verloop van het vernieuwen van het afvalbeleid handvatten te geven.

Wat willen wij bereiken?

- De gemeenteraad inzicht geven in de passendheid, effectiviteit en doelmatigheid van het afvalbeleid van de gemeente;
- Gemeenteraad en college aanbevelingen meegeven voor verbetering van het beleid en de uitvoering ervan.

Argumenten

In Pijnacker-Nootdorp zijn vanaf 2015 diverse maatregelen genomen om het vastgestelde beleid 'grip op grondstoffen' uit te voeren. Sinds die tijd is het afvalbeleid niet meer vernieuwd. Vandaar dat de doelmatigheid en doeltreffendheid van het afvalbeleid door de rekenkamer zijn onderzocht. Gedurende het onderzoek heeft het college aangekondigd het afvalbeleid te vernieuwen. Via de door de rekenkamer voorgestelde aanbevelingen geeft de raad enige kaders aan het college mee voor de herziening van het afvalbeleid en het betrekken en informeren van de raad.

Kanttekeningen

In het onderzoeksrapport staan diverse aanbevelingen opgesomd. De reactie van het college op de aanbevelingen is positief, maar geeft niet expliciet of de aanbevelingen worden overgenomen. Daarom heeft de rekenkamer de aanbevelingen scherper en vooral meer SMART geformuleerd.

Het nieuwe afvalbeleid is in ontwikkeling. Na de zomer wordt door het college een startnotitie aan de raad aangeboden. Het beleid heeft echter een sterke regionale component. Ook zijn sommige doelstellingen nationaal of zelfs Europees bepaald. Dit kan tot gevolg hebben dat de bandbreedte van het (nieuwe) beleid beperkt wordt door regionale (on)mogelijkheden en nationale of Europese kaders. In dat licht dienen de aanbevelingen van de rekenkamer te worden gelezen.

Beleidskaders

a. Binnen welk programma past het voorgestelde besluit?

Programma 8. Leefbaar, veilig en duurzaam

b. Welke beleidskaders zijn van belang?

Verordening Rekenkamer Pijnacker-Nootdorp 2023

c. Duurzaamheid

Op dit specifieke besluit is duurzaamheid niet van toepassing. In het brede afvalbeleid speelt duurzaamheid een belangrijke rol.

Wat gaan wij daarvoor doen?

De raad bespreekt de voorgestelde aanbevelingen en besluit over het vaststellen ervan. Na vaststelling zijn de aanbevelingen raadsbesluiten en dienen ze te worden uitgevoerd.

Wat gaat het kosten?

Het college kan het onderzoek en de vastgestelde aanbevelingen verwerken in (het lopende proces richting) het nieuwe afvalbeleid en het vervolg daarop. De kosten verbonden aan de uitvoering van de aanbevelingen zijn daardoor naar verwachting nihil.

“In contact! Samen doen”

Bij dit rekenkameronderzoek is gesproken met raadsleden, een lid van het college, diverse ambtenaren en Avalex.

Vervolg**a. Planning**

Voor de uitvoering van dit voorstel geldt de planning zoals in het raadsbesluit staat verwoord. Rapportering over de voortgang van de aanbevelingen is een wettelijke plicht van het college en wordt in Pijnacker-Nootdorp via de zogenaamde MATIS-lijst gedaan. Daarnaast volgt de rekenkamer de voortgang van de aanbevelingen zelf. Indien zij dat nodig vindt, informeert zij de raad daarover.

b. Evaluatie

De rekenkamer evalueert de uitvoering van het onderzoek.

c. Communicatie

Over de uitkomsten van het onderzoek is door middel van een persbericht gecommuniceerd.

De Rekenkamer van Pijnacker-Nootdorp,

Jorden van der Haas
secretaris

Florus van der Linden
voorzitter



Rekenkamercommissie Pijnacker-Nootdorp

Rekenkameronderzoek Afvalbeleid

Onderzoek naar de passendheid, effectiviteit, doelmatigheid
en de mate waarin sturing gegeven wordt
aan het afvalbeleid in Pijnacker-Nootdorp

Definitief rapport

12 mei 2023

● **Strategie** ● **Beleid** ● **Organisatie**

BEZOEKADRES: Waarderweg 33 kantoor b10, 2031 BN Haarlem

POSTADRES: Postbus 2016, 2002CA Haarlem

t 023 531 91 41, e info@iprnormag.nl, i www.iprnormag.nl

In opdracht van:	Rekenkamercommissie Pijnacker-Nootdorp
Opsteller(s):	M.F. Boels MSc. (Marten) drs. Ing. P.M.J. de Bruin (Paul) B. Stolwijk MSc. (Brenda)
Projectnummer IPR Normag:	101385
Aantal pagina's:	67

Status	Datum	Toegestuurd naar
Conceptrapport/Be- vindingenrapport	28 maart 2023	Secretariaat rekenkamercommissie Pijnacker- Nootdorp voor doorgeleiding voor ambtelijk wederhoor.
Definitief rapport	12 mei 2023	Secretariaat rekenkamercommissie Pijnacker- Nootdorp

Inhoudsopgave

1	Waarom onderzoek naar het afvalbeleid?	4
1.1	Achtergrond en inleiding op het onderzoek	4
1.2	Waar toe moet het onderzoek dienen?	5
1.3	Verantwoording	6
1.4	Leeswijzer	6
2	Afvalbeleid gemeente Pijnacker-Nootdorp	7
2.1	Huidig beleid en doelstellingen	7
2.2	Huidige voorzieningen	8
2.3	Behaalde milieuprestaties	9
2.4	Kosteneffectiviteit en afvalstoffenheffing	14
2.5	Inwonerstevredenheid	15
2.6	Perspectief: er zit nog veel in het vat	16
2.7	Enkele specifieke issues	18
3	Hoe komt het afvalbeleid tot stand?	20
3.1	Welk kader gebruiken we bij deze analyse?	20
3.2	Hoe is het afvalbeleid georganiseerd?	21
3.3	Samenwerking met Avalex	23
3.4	Korte omschrijving GR Avalex	24
3.5	Product-dienstencatalogus	25
3.6	Rol en betrokkenheid van de raad	26
4	Beantwoording onderzoekbare deelvragen	30
4.1	Ambities en kaders	30
4.2	Passendheid, doelmatigheid en effectiviteit: resultaten en effecten	31
4.3	Organisatie	33
4.4	Impact inwoners	34
4.5	Sturing en informatie raad	35
5	Conclusies en aanbevelingen	37
5.1	Conclusies	37
5.2	Aanbevelingen	39
Bijlagen		41
bijlage 1	Afkortingen	42
bijlage 2	Gehanteerde bronnen	43
bijlage 3	Gesprekspartners	45
bijlage 4	Korte omschrijving GR Avalex	46
bijlage 5	Grondstoffenmonitor	48
bijlage 6	Normenkader	50
bijlage 7	Tijdlijn	53

1 WAAROM ONDERZOEK NAAR HET AFVALBELEID?

1.1 Achtergrond en inleiding op het onderzoek

Gemeentelijk afvalbeleid is meer dan inzamelen alleen

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor het inzamelen en (doen) verwerken van huishoudelijk afval. Naast deze wettelijke zorgplicht hebben gemeenten ook een maatschappelijke ‘opdracht’ om verspilling van grondstoffen te voorkomen en bij te dragen aan de Europese en nationale circulaire doelstellingen. De doelstellingen liggen vast in onder meer het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP 3), waarbij de nadruk sterker dan voorheen ligt op het aanwenden van afval als grondstof. In het uitvoeringsprogramma van de Rijksoverheid Van Afval Naar Grondstof (VANG), wordt dit uitgewerkt. In bijlage 1 vindt u een overzicht van de gebruikte afkortingen met toelichting.

Verder is in het programma “Nederland Circulair 2050” de kabinetsvisie op de circulaire economie neergezet. Doel is om uiterlijk in 2050 een volledig circulaire economie tot stand te brengen. In een circulaire economie worden producten en materialen optimaal hergebruikt, zodat verspilling van waardevolle grondstoffen wordt voorkomen.

Om de ambitieuze doelen van minder verspilling (restafval), hoogwaardige recycling en de totstandkoming van een circulaire economie te bereiken zal de uitvoering steeds breder en complexer worden. Samenwerking door gemeenten op deze terreinen kan daarbij helpen. Gemeente Pijnacker-Nootdorp werkt daarom samen met andere gemeenten binnen de gemeenschappelijke regeling van Avalex.

Wat betekent dit voor de inwoners van Pijnacker-Nootdorp?

Binnen deze beleidskaders krijgen de inwoners van Pijnacker-Nootdorp te maken met de uitwerking van dit beleid. Zij moeten anders omgaan met afval: grondstoffen worden makkelijker om gescheiden aan te bieden, restafval wordt wat moeilijker om aan te bieden. En het betekent ook iets achter de voordeur. Want waar laat je die gescheiden afvalstromen, hoe zorg je ervoor dat huisgenoten ook meedoen en bovenal waarom is dit nu zo belangrijk?

Zo bezien is afvalbeleid ook een thema waar iedereen iets van af weet en zeker ook mee te maken heeft. En waar de landelijke doelstellingen vertaald worden naar gemeentelijk afvalbeleid zoals in Pijnacker-Nootdorp naar Het Nieuwe Inzamelen (HNI).

Belangrijke rol en functie van Avalex

Avalex verzorgt het afvalbeheer voor de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Pijnacker-Nootdorp, Wassenaar, Delft en Midden-Delfland. De deelnemende gemeenten bepalen autonoom het eigen afvalbeleid voor afval- en grondstoffen van huishoudens en geven daarmee de kaders waarbinnen Avalex de uitvoering bewerkstelligt.

Binnen Avalex heeft Pijnacker-Nootdorp via twee routes invloed en zeggenschap: via de eigendomslijn worden de koers, strategie en financiële stukken vastgesteld, via het opdrachtgeversplatform werken de gemeenten op beleidsmatig terrein samen aan de invulling van

hun wettelijke zorgplicht voor afvalinzameling.

Avalet heeft daarbij als taak om de afvalketen optimaal te laten functioneren, nu en in de toekomst, bestaande uit (kort samengevat):

- De inzameling van afval- en grondstoffen van de huishoudens in de deelnemende gemeenten waaronder Pijnacker-Nootdorp;
- Het zorgen voor de verwerking van de ingezamelde afval- en grondstofstromen op de meest duurzame en efficiënte wijze;
- Het onderhouden en beheren van de inzamelmiddelen (containerinfrastructuur) en de brengstations.

Daarnaast kan Avalet (als collegeregeling) op verzoek van en ten behoeve van de colleges ook andere taken uitvoeren (of doen uitvoeren) op het gebied van het gemeentelijke afvalbeleid, die voortvloeien uit de Wet milieubeheer. In de praktijk wordt Avalet door de colleges waaronder het college van Pijnacker-Nootdorp onder meer gevraagd te ondersteunen bij de totstandkoming (en evaluatie) van het gemeentelijk afvalbeleid. Avalet fungeert daarbij als kenniscentrum en samenwerkingsplatform voor de gemeenten bij onderzoek en voorbereiding van (integraal) afvalbeleid.

1.2 Waartoe moet het onderzoek dienen?

De rekenkamercommissie heeft het doel van dit onderzoek als volgt geformuleerd:

Verricht een onderzoek naar de passendheid, effectiviteit, doelmatigheid en mate waarin sturing gegeven wordt aan het afvalbeleid in Pijnacker-Nootdorp. Beantwoord daarvoor de volgende onderzoekbare deelvragen:

1. Wat zijn ambities, kaders van gemeente Pijnacker-Nootdorp op afvalbeleid, mede in relatie tot landelijke programma's en doelstellingen zoals Van Afval Naar Grondstof? En dragen deze doelen ook bij aan andere gemeentelijke doelstellingen?
2. In welke mate zijn de huidige beleidskaders en inrichting van de inzamelstructuur passend, doelmatig en effectief ten aanzien van ontwikkelingen op duurzaamheid, inzamelen/of (na)scheidingstechnieken?
3. Hoe is de afvalinzameling en verwerking van Pijnacker-Nootdorp georganiseerd? En in welke mate ontstaan door de gemaakte keuzes afhankelijkheidsrelaties met inzamelaars en verwerkers? Zoals ten aanzien van de soort, samenstelling en omvang van afval- en grondstofstromen van de gemeente.
4. Wat zijn de resultaten of effecten van het beleid? Worden ambities gerealiseerd en is de inzameling en uitvoering effectief georganiseerd? Bijvoorbeeld in de afspraken in de dienstverleningsovereenkomst met Avalet.
5. Welke impact hebben de beleidsdoelen op de inwoners in termen van bereikt milieueffect, kosten, gemak van de dienstverlening en snappen inwoners de gemaakte keuzes?
6. Op welke manier kan de gemeenteraad sturing geven aan de inrichting van het afvalbeleid? Wordt de raad geïnformeerd over beleid, doelstellingen en behaalde resultaten?

Omdat Avalex een belangrijke functie heeft voor de gemeente bij het vervullen van haar wettelijke taken en het behalen van de ambities op het gebied ‘van afval naar grondstof’, wordt in dit onderzoek daarom ook de nodige aandacht gegeven aan de rol van Avalex en de wijze waarop Avalex de gemeente ondersteunt.

Met dit onderzoek wil de rekenkamercommissie de raad van Pijnacker-Nootdorp niet alleen inzicht geven in de effecten van het afvalbeleid maar ook aanbevelingen doen voor een verdere verbetering van de effectiviteit van het beleid en de kwaliteit van de gescheiden ingezamelde afval- en grondstoffen. En in de wijze waarop de raad betrokken is geweest bij de totstandkoming van het huidige afvalbeleid, als aanzet voor de kaderstellende en controlerende rol van de raad in de toekomst.

1.3 Verantwoording

Het onderzoek is uitgevoerd door het bestuderen van diverse documenten, analyse van de afvalbeheerprestaties en afvalstoffenheffing en interviews met betrokkenen in de gemeente Pijnacker-Nootdorp zoals de portefeuillehouder, beleidsadviseurs en raadsleden. Verder zijn gesprekken (interview, vraag- en antwoorden via e-mail) gevoerd met de directie van Avalex.

Zie voor een overzicht van de gebruikte bronnen bijlage 2 en de gesprekspartners bijlage 3.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft het afvalbeleid van de gemeente Pijnacker-Nootdorp. De ambities en doelstellingen en de mate waarin deze behaald worden. Het hoofdstuk geeft inzicht in de wijze waarop inwoners worden gefaciliteerd en gestimuleerd om het ontstaan van afval zo veel als mogelijk te voorkomen en recyclebare grondstoffen zo veel mogelijk te scheiden. De prestaties van de gemeente Pijnacker-Nootdorp worden daarbij ook vergeleken met andere gemeenten. De behaalde prestaties op milieu, kosten en service worden toegelicht, en er wordt verkend wat het toekomstperspectief is.

De wijze waarop het afvalbeleid in de gemeente Pijnacker-Nootdorp tot stand is gekomen, en op anno 2023 nieuw beleid tot stand komt, wordt toegelicht in hoofdstuk 3. Daarbij wordt uitgebreid ingegaan op de rol van de raad en de wijze waarop de raad betrokken is en betrokken wordt bij de totstandkoming van het beleid. Daartoe vindt u ook in de bijlage een tijdlijn waarin de belangrijkste raadsbesluiten, amendementen, moties, informatiebrieven, et cetera, zijn samengevat.

In hoofdstuk 4 worden mede op basis van de bevindingen in hoofdstukken 2 en 3 de onderzoekbare deelvragen beantwoord. Tot slot volgen in hoofdstuk 5 de conclusies en aanbevelingen.

2 AFVALBELEID GEMEENTE PIJNACKER-NOOTDORP

2.1 Huidig beleid en doelstellingen

In 2015 heeft de gemeenteraad van Pijnacker-Nootdorp het afvalbeleid voor de gemeente ‘Grip op Grondstoffen’ vastgesteld. Een gelijkkluidend besluit is toen ook genomen door de andere gemeenteraden van de Avalex-gemeenten. In het beleidsplan Grip op Grondstoffen is een uniform afvalbeleid voor de zes Avalex-gemeenten geformuleerd. Weliswaar uniform, maar ook rekening houdend met de verschillende gebiedskenmerken waarvoor specifieke (inzamel)voorzieningen gewenst zijn.

Voorts hebben de wethouders van de Avalex-gemeenten een bestuursakkoord “Verbeteren afvalpreventie en scheiding van Huishoudelijk Afval” ondertekend. Daarin wordt nogmaals de doelstelling bekrachtigd om te voldoen aan de landelijke doelstellingen (VANG-norm) om het huishoudelijk restafval te verminderen naar 100 kg in 2020 en minstens 75% te scheiden. Hiervoor zijn communicatie, harmonisatie van de service en omgekeerd inzamelen/Het Nieuwe Inzamelen (HNI) gebruikt om afvalscheiding te stimuleren. HNI is met maatwerk ingezet in de verschillende gemeenten. Voor Pijnacker-Nootdorp betekende deze invoering ook maatwerk vanuit de behoefte van bewoners om hun ondergrondse afvalcontainers te behouden. Sinds 2022 is HNI in de hele gemeente Pijnacker-Nootdorp ingevoerd.

Met het genoemde bestuursakkoord is ook afgesproken dat de gemeenten actief kennis gaan uitwisselen om van elkaars ervaringen te kunnen leren.

Het (huishoudelijk) afvalbeleid van de gemeente Pijnacker-Nootdorp sluit aan op de bredere duurzaamheidsdoelen van de gemeente, zoals onder meer vastgelegd in de Omgevingsvisie Pijnacker-Nootdorp 2025 “Verbonden met Elkaar”. Met deze omgevingsvisie wil Pijnacker-Nootdorp zich onderscheiden en profileren in de regio richting 2050, als groene, duurzame en circulaire economie. Onderdeel van de omgevingsvisie is daarom ook het streven naar een circulaire grondstoffeneconomie. Waarbij verspilling van grondstoffen wordt voorkomen. Door producten zo lang als mogelijk te gebruiken (bijvoorbeeld kringloopwinkels en repair cafés) en afval zo goed als mogelijk te scheiden in herbruikbare grondstoffen.

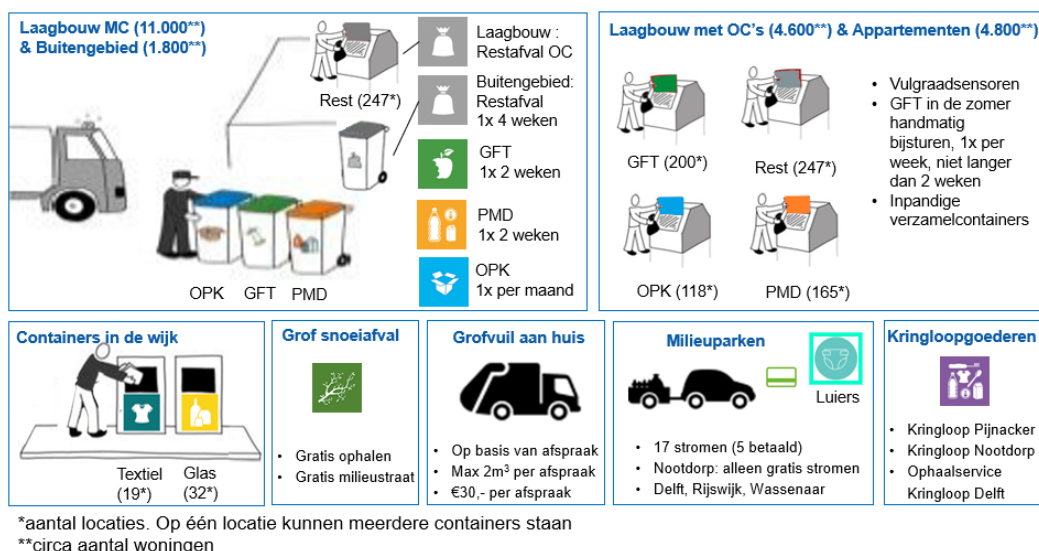
Verder zijn de ambities van de gemeente ook in het raadsakkoord van 2022 bekrachtigd: “De invoering van het concept van ‘Het Nieuwe Inzamelen’ (HNI) is inmiddels voltooid. Wij geven het college de opdracht om met een voorstel te komen het afvalbeleid de komende tijd verder door te ontwikkelen om zo de doelstellingen van het Programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) te kunnen behalen.”

Tenslotte is in de ontwerp-begroting 2024 van Avalex opgenomen dat gemeente Pijnacker-Nootdorp streeft naar een 10% afname van de hoeveelheid restafval in 2024, ten opzichte van 2022. Een daling van 17,7 kg restafval per inwoner per jaar. Deze ontwerp-begroting is ten tijde van publicatie van dit definitief rapport nog niet vastgesteld en kan derhalve aan verandering onderhevig zijn.

2.2 Huidige voorzieningen

In Pijnacker-Nootdorp is met de inzamelmethode 'Het Nieuwe Inzamelen' (HNI) een nieuwe manier van grondstoffeninzameling ingevoerd: grondstoffen worden huis-aan-huis ingezameld en het restafval via een ondergrondse container op buurtniveau. HNI werkt met verschillende inzamelwijzen per behoefte van de wijk oftewel een gebiedsgerichte aanpak (zie ook figuur 1):

- Wijken met eigen afvalcontainers aan huis voor PMD, gft en OPK. Restafval gaat naar een container in de buurt (circa 11.000 woningen).
- Wijken met ondergrondse verzamelcontainers (circa 4.600 woningen).
- Appartementen of flats: inpandige ruimte of ondergrondse verzamelcontainers (circa 4.800 woningen).
- Buitengebied met eigen afvalcontainers voor restafval, PMD, gft en OPK (circa 1.800 woningen).



figuur 1 Visualisatie inzamelvoorzieningen gemeente Pijnacker-Nootdorp 2023

De keuze voor minicontainers of verzamelcontainers bij laagbouw is historisch bepaald. De wijken gebouwd tot het midden van de jaren '90 hebben minicontainers. De wijken gebouwd tussen midden jaren '90 tot rond 2010 hebben ondergrondse containers omdat toen werd gedacht dat ondergronds inzamelen de toekomst is. Rond 2010 is met voortschrijdend inzicht door zaken zoals bijplaatsingen toch weer voor inzameling aan huis met minicontainers gekozen.

In de gemeente zijn er 200 locaties om gft te brengen, 32 locaties voor glas, 118 voor papier, 165 voor PMD, 247 voor restafval en 19 locaties voor textiel.

Verder zijn er inpandige verzamellocaties voor GFT, OPK en PMD bij appartementen. Oud papier en karton (OPK) wordt door verenigingen en scholen ingezameld. Bij de start van

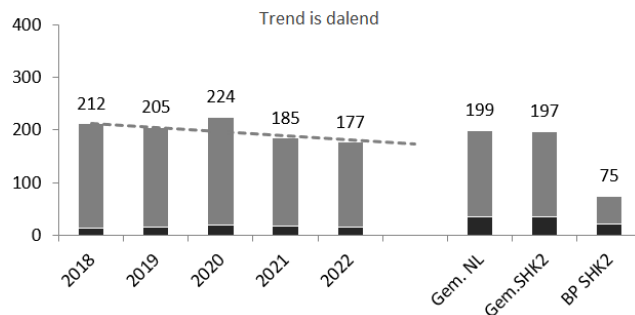
omgekeerd inzamelen is afgesproken dat deze inzamelaars gecompenseerd worden voor het deel van het verlies aan OPK-inzameling door HNI. Op 11 januari 2023 is de nieuwe Subsidiereregeling inname van grondstoffen uit huisvuil 2023 vastgesteld.

In het Grip Op Grondstoffen beleid wordt niet een doelstelling voor klanttevredenheid gegeven wel wordt vermeld dat gebruik zal worden gemaakt van een klantonderzoek om de klantvriendelijkheid te borgen.

Verder zijn in 2020 optimalisatiemogelijkheden geïnventariseerd die op korte termijn (2021-2023) geïmplementeerd kunnen worden. Er wordt momenteel gewerkt aan een nieuw afvalbeleid. Er is een 'Gezamenlijke basis voor nieuw afval- en grondstoffenbeleid Avalex-Gemeenten 2022-2030'. Dit is een vertrekpunt waarmee elke gemeente zelf verder invulling kan geven aan nieuw beleid. Hierin wordt de ambitie van de Avalex-gemeenten voor de korte termijn (<5 jaar) 75% afvalscheiding en 100 kg restafval.

2.3 Behaalde milieuprestaties

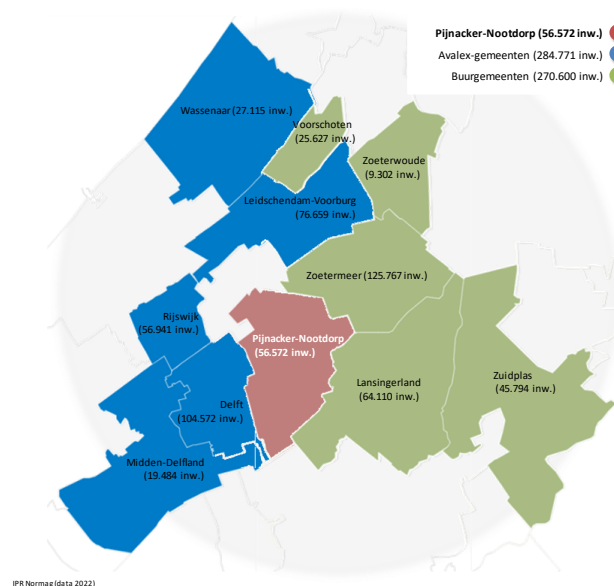
De doelstelling, zoals in het Grip op Grondstoffenbeleid is beschreven, is voldoen aan de landelijke doelstellingen (VANG-norm) om het huishoudelijk restafval te verminderen tot maximaal 100 kg per inwoner in 2020 en minstens 75% te scheiden. Deze doelstellingen zijn niet gehaald, onder meer doordat de implementatie van het nieuwe inzamelen langer op zich heeft laten wachten. De volgende grafiek toont de hoeveelheid huishoudelijk restafval in de gemeente in de afgelopen jaren tot en met 2022¹.



¹ In de recent ontvangen Opdrachtgeversrapportage (concept) van Avalex staat 178 kg (fijn en grof) en 161 kg fijn restafval in 2022.

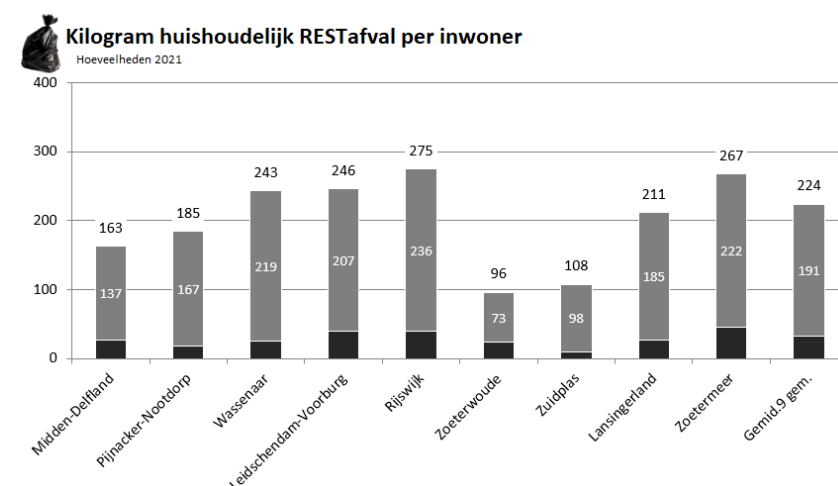
figuur 2 Hoeveelheid huishoudelijk restafval (kg/inw/jaar) Pijnacker-Nootdorp

In Pijnacker-Nootdorp wordt in 2022 gemiddeld 177 kg restafval per inwoner per jaar ingezameld, waarvan 160 kg als fijn restafval aan huis (lichtgrijs) en 17 kg als grof restafval



(zwart) opgehaald aan huis (€ 30,- per keer) of via de milieustraten. Het gemiddelde voor Nederland is 199 kg restafval, het gemiddelde in stedelijkheidsklasse 2 (waar de gemeente onder valt) is 197 kg restafval. De best presterende gemeente heeft 75 kg restafval per inwoner per jaar.

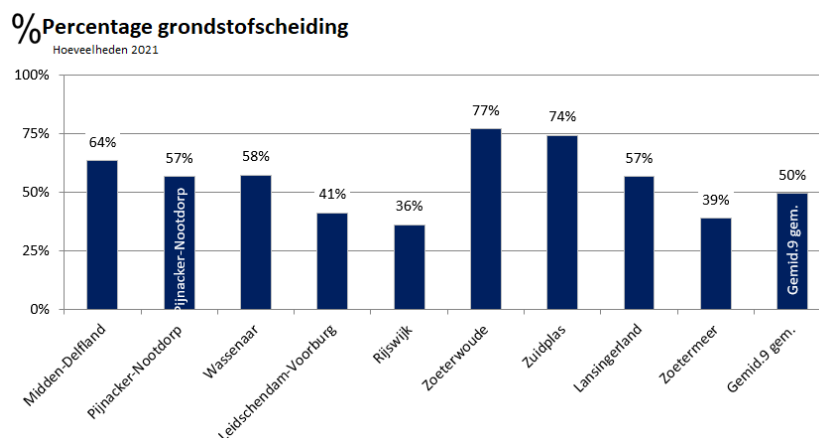
Er zijn tegelijkertijd grote verschillen tussen gemeenten in de regio in hoeveelheid restafval. De volgende figuur laat de verschillen zien. Van de referentiegemeenten presteert gemeente Zoeterwoude met gemiddeld 96 kg restafval duidelijk beter dan gemeente Rijswijk en Zoetermeer met respectievelijk 275 en 267 kg restafval per inwoner per jaar. Delft en Voorschoten staan er niet in omdat er geen CBS cijfers zijn. Pijnacker-Nootdorp doet het in vergelijking met de Avalex-gemeenten redelijk goed, als één-na-laagste en ook beter dan het gemiddelde van de negen gemeenten in de buurt. Aan de andere kant, in vergelijking met Zoeterwoude en Zuidplas heeft Pijnacker-Nootdorp bijna twee keer zo veel restafval.



figuur 3 Hoeveelheid restafval (kg/inw/jaar) gemeenten in de regio vergeleken (2021)

Dit verschil is ook terug te zien in de relatieve hoeveelheid restafval ten opzichte van de hoeveelheid grondstoffen in de gemeente, het afvalscheidingspercentage. Daarin heeft gemeente Zoeterwoude met 77% een duidelijk betere prestatie dan gemeente Rijswijk en Zoetermeer met respectievelijk 36% en 39%. Qua grondstofscheiding doet Pijnacker-Nootdorp

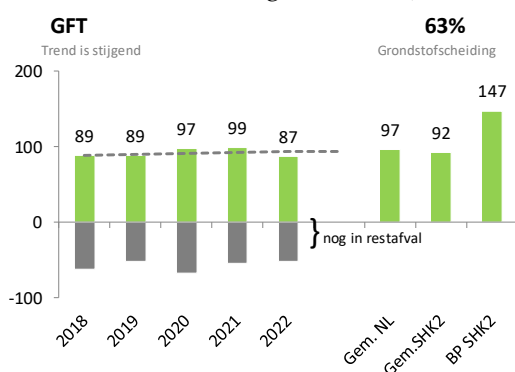
het iets beter dan het gemiddelde en zit het een beetje in het midden van de Avalex-gemeenten. Er zal nog wel wat moeten gebeuren om tot het niveau van Zoeterwoude en Zuidplas te komen.



figuur 4 Percentage grondstofscheiding zonder de afgekeurde grondstoffen (2021)

In het restafval dat aan huis wordt ingezameld zijn nog veel grondstoffen aanwezig, hetgeen door middel van sorteeranalyses inzichtelijk is gemaakt. De grootste hoeveelheid bestaat uit gft en OPK (87 en 34 kg), gevolgd door glas, PMD en textiel (19, 22 en 3 kg). Luiers worden niet apart ingezameld.

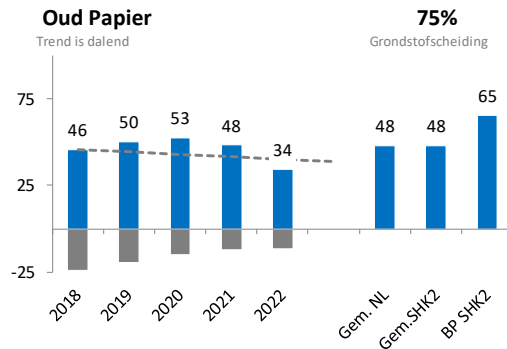
Er wordt 87 kg Groente-, Fruit- en Tuinafval (gft) per inwoner gescheiden. De trend is stijgend. Er zit nog zo'n 52 kg gft in het huishoudelijk restafval en dus wordt 63% apart gehouden. Gemiddeld wordt er in de stedelijkheids categorie van Pijnacker-Nootdorp (Gem.SHK2) 92 kg per inwoner ingezameld. Op basis van Benchmark Huishoudelijk Afval peiljaar 2020 is sprake van 4% afkeur van gft. Dit is een aandachtspunt omdat de maximaal toegestane vervuiling van gft steeds strenger wordt gesteld, vanwege de hogere eisen aan het compost dat veelal in de voedingsindustrie (land- en tuinbouw) wordt ingezet.



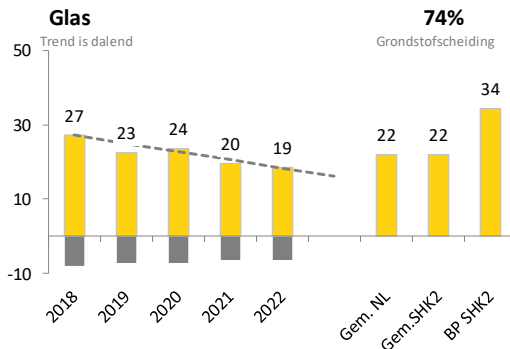
In 2022 wordt 34 kg Oud Papier en Karton (OPK) per inwoner gescheiden. De trend is dalend. In het huishoudelijk restafval zit nu nog zo'n 12 kg herbruikbaar OPK². 75% van het OPK wordt apart gehouden. Gemiddeld wordt er in de stedelijkheids categorie van

² In de recent ontvangen opdrachtgeversrapportage van Avalex staat 48,8 kg OPK in 2022 en 51 kg in 2021.

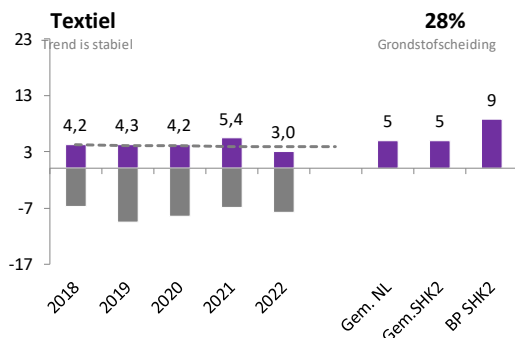
Pijnacker-Nootdorp (Gem.SHK2) 48 kg per inwoner ingezameld.



In de huidige situatie wordt 19 kg (verpakkings)glas per inwoner gescheiden en de trend is dalend. Volgens de sorteeranalyse zit er nog 7 kg glas in het huishoudelijk restafval. Het glas wordt nu voor 74% gescheiden. Gemiddeld wordt er in de stedelijkheidscategorie van Pijnacker-Nootdorp (Gem.SHK2) 22 kg per inwoner ingezameld.



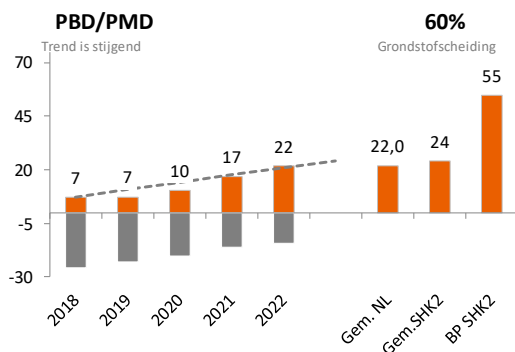
Nu wordt 3,0 kg Textiel per inwoner gescheiden en zit er circa 7,8 kg textiel in het restafval. 28% van het textiel wordt nu dus ingezameld en de trend is stabiel. Gemiddeld wordt er in de stedelijkheidscategorie van Pijnacker-Nootdorp (Gem.SHK2) 5 kg per inwoner ingezameld.



In totaal wordt 22 kg PMD per inwoner gescheiden. De trend is stijgend. Het PMD wordt bij de bron gescheiden ingezameld. 22 kg wordt brongescheiden (oranje) en 60% van het aanwezige PMD wordt apart ingezameld. In het ingezamelde restafval bij de huishoudens zit +/- 14,3 kg PMD. Gemiddeld wordt er in de stedelijkheidscategorie van Pijnacker-Nootdorp (Gem.SHK2) 24 kg per inwoner bij de bron ingezameld. Op basis van Benchmark

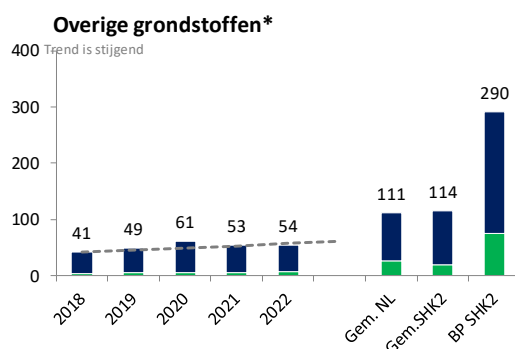
Huishoudelijk Afval peiljaar 2020 is sprake van 39% afkeur van PMD. Dit is een aandachtspunt omdat het afgekeurde PMD (duur) wordt verbrand en niet bijdraagt aan de VANG-ambities. Het is van belang dat door voorlichting (wat wel en wat niet bij het PMD), bewustwording (het is belangrijk dat recyclebare grondstoffen worden herwonnen) en handhaving de kwaliteit verder wordt verbeterd.

In gesprekken met functionarissen van de gemeente wordt erop gewezen dat met name het PMD dat met ondergrondse containers wordt ingezameld vervuild is. In tegenstelling tot het PMD dat met minicontainers aan huis wordt ingezameld.



Ongeveer 77% van het grof afval wordt (voornamelijk op de milieustraat) gescheiden ingezameld. De 54 kg gesorteerd grove grondstoffen per inwoner, zoals de 7 kg Grof Tuinafval, kan worden gerecycled. De trend is stijgend. Gemiddeld wordt er in de stedelijkheids categorie van Pijnacker-Nootdorp (Gem.SHK2) 114 kg per inwoner ingezameld.

De volgende grafiek toont de ingezamelde gescheiden grondstoffen die naar de milieustraten zijn gebracht. De hoeveelheid is al enige jaren op eenzelfde peil rond 55 kg/inw. per jaar. Hier is verbetering mogelijk omdat in het huishoudelijk restafval gemiddeld nog 20 kg/inw. grondstoffen aanwezig zijn die gescheiden gebracht kunnen worden naar de milieustraten³.



*= grof tuinafval, oude apparaten, asbest, metaal, etc.

³ Zie hiervoor ook paragraaf 2.6 waar de samenstelling van het huishoudelijk restafval wordt geanalyseerd.

2.4 Kosteneffectiviteit en afvalstoffenheffing

Kosteneffectiviteit

De volgende grafiek toont de kosteneffectiviteit van het afvalbeheerbeleid in Pijnacker-Nootdorp ten opzichte van gemeenten in dezelfde hoogbouwklasse C (20-29% hoogbouw).

figuur 5 Kosteneffectiviteit afvalbeleid Pijnacker-Nootdorp (peiljaar 2021)



De grafiek is gebaseerd op de Benchmark Huishoudelijk Afval (peiljaar 2021) die onder auspiciën van de NVRD en Rijkswaterstaat wordt uitgevoerd. In de grafiek zijn de kosten van het afvalbeheer (per huishouden) afgezet ten opzichte van de beleidsprestatie (hoeveelheid restafval per inwoner).

De kleurcodering geeft de verschillende beleidskeuzes van de gemeenten weer. De lichtblauwe groep zijn gemeenten die zowel diftar hebben ingevoerd als ook stevig sturen met servicedifferentiatie. Daarbij wordt het inwoners gemakkelijk gemaakt om grondstoffen gescheiden aan te bieden, en juist wat lastiger om restafval aan te bieden.

De kosten van het afvalbeheer in Pijnacker-Nootdorp zijn met € 270 per aansluiting relatief hoog. Deze kosten zijn niet dezelfde als de afvalstoffenheffing. In de benchmark worden per deelnemende gemeente identieke kostencategorieën geïnventariseerd.

In het Grip Op Grondstoffen beleid werd beschreven dat de 100 kg per inwoner en 75% afvalscheiding tegen maximaal € 180,- per aansluiting voor het standaardpakket zou

gebeuren. In 2013 was het gemiddelde nog €188,24. Er werd in het Grip Op Grondstoffen beleid een potentiële besparing van 26% van de kosten beschreven. De gemeente heeft in een raadsbesluit voor de invoering van “omgekeerd inzamelen” bepaald dat de DVO-kosten niet mogen stijgen door de invoering van “omgekeerd inzamelen”.

Afvalstoffenheffing

Het volgende overzicht toont de afvalstoffenheffing van de gemeente Pijnacker-Nootdorp en aantal gemeenten in de regio, waaronder ook enkele Avalex gemeenten (let op: alfabetische volgorde). Uit de ontwerp-begroting 2024 van Avalex is duidelijk dat € 86,- per aansluiting voortkomt uit de verwerking van het huishoudelijk afval. En is daarmee niet direct beïnvloedbaar door de gemeente of Avalex. Dit betreft – op basis van de afvalstoffenheffing 2021 – 23% van de totale afvalstoffenheffing voor meerpersoonshuishoudens. Op basis hiervan wordt geconcludeerd dat de afvalstoffenheffing in de gemeente Pijnacker-Nootdorp relatief hoog is.

	Grondslag voor de afvalstoffenheffing	Tarief per huishouden		
		Een-persoon	Meer-persoons	Afval-beheer
Delft	Aantal personen	€ 233	€ 365	● € 365
Midden-Delfland	Aantal personen	€ 281	€ 372	● € 372
Pijnacker-Nootdorp	Aantal personen	€ 275	€ 373	● € 373
Wassenaar	Aantal personen	€ 305	€ 440	● € 440
Leidschendam-Voorburg	Aantal personen	€ 309	€ 374	● € 374
Rijswijk	Aantal personen	€ 354	€ 468	● € 468
Voorschoten	Aantal personen	€ 287	€ 354	● € 354
Zoeterwoude	Dure zak	€ 183	€ 195	○ € 195
Zuidplas	Volume & frequentie	€ 281	€ 302	● € 302
Lansingerland	Aantal personen	€ 244	€ 306	● € 306
Zoetermeer	Aantal personen	€ 252	€ 298	● € 298
Gemiddeld		€ 273	€ 355	● € 355

Bron: Internetpagina's van de gemeenten 2021

Afvalbeheerkosten: ○ laagst en ● hoogst

Op basis van een nadere verdieping, waarbij ook naar de opbouw van de afvalstoffenheffing is gekeken, blijkt dat vooral de uitvoeringskosten (inzamel- en verwerkingskosten van Avalex) relatief hoog zijn. Mogelijke verklaringen – mede op basis van de interviews – zijn:

- Er is nog veel huishoudelijk restafval, waardoor de verwerkingskosten hoog zijn. Juist door de fiscalisering van de restafvalverwerking (met de afvalstoffenbelasting, populair gezegd de verbrandingsbelasting) is het verbranden van huishoudelijk restafval extra duur gemaakt.
- Veel ondergrondse containers maken dat de kapitaallasten voor de gemeente relatief hoog zijn: het eigendom en beheer zijn via Avalex in de DVO berekend.
- De milieustraat is relatief duur voor Pijnacker-Nootdorp en zou een besparingsoptie kunnen zijn: Avalex huurt de milieustraten in Nootdorp en rekent een bedrag per gebruik van de milieustraat door. Het beheer en het eigendom van de inzamelmiddelen en de opstallen zijn van Avalex.

2.5 Inwonerstevredenheid

Avalex laat periodiek een klanttevredenheidsonderzoek uitvoeren door marktonderzoeksbureau Markteffect. Het volgende overzicht toont de rapportcijfers (0 – 10) die inwoners

geven voor de verschillende diensten door en de beeldvorming met betrekking tot Avalex. De vermelde rapportcijfers hebben betrekking op de gemeente Pijnacker-Nootdorp, waarbij tussenhaakjes het rapportcijfer van inwoners uit het gehele verzorgingsgebied zijn vermeld.

Beoordelingspunt	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dienstverlening algemeen	6,5 (7,2)	6,9 (7,0)	6,2 (6,2)	6,9 (7,0)	6,8 (6,9)	7,3 (7,4)
Meest recente contact-moment	6,3 (7,2)	6,6 (7,0)	6,1 (6,6)	6,6 (7,1)	6,7 (7,0)	7,5 (7,5)
Website	7,0 (7,3)	7,3 (7,2)	6,7 (7,0)	7,1 (7,2)	7,4 (7,3)	7,6 (7,7)
Positieve associaties	56% (58%)	49% (55%)	41% (42%)	45% (51%)	38% (44%)	48%
Negatieve associaties	15% (11%)	25% (20%)	34% (32%)	30% (21%)	37% (30%)	17%
Dienstverlening HNI (HNI-wijk)	n.v.t.	n.v.t.	6,7 (5,7)	7,0 (7,1)	7,1 (6,8)	n.v.t.
Informatie HNI	n.v.t.	n.v.t.	6,1 (5,7)	7,6 (6,6)	6,7 (6,2)	n.v.t.
Te weinig informatie HNI	n.v.t.	n.v.t.	32% (36%)	17% (39%)	25% (42%)	n.v.t.

figuur 6 Cijfers klantonderzoek Avalex Pijnacker-Nootdorp (totale werkgebied) (2016-2021)

Als we naar de cijfers van de klantonderzoeken kijken en vergelijken met de afgelopen jaren en het totale werkgebied kunnen we een aantal dingen concluderen. In 2018 zijn alle cijfers lager en het aantal negatieve associaties hoger wat mogelijk wordt veroorzaakt door verschillende samengaannde beleidsmaatregelen. Het cijfer voor de dienstverlening algemeen gaat over de hele periode omhoog; van een 6,5 naar een 7,3. Hetzelfde geldt voor het meest recente contactmoment; van een 6,3 naar een 7,5. De website beoordeling is iets omhooggegaan; van een 7,0 naar een 7,6. Het aantal positieve associaties is omlaag gegaan maar vergeleken met 2020 is het een stuk omhoog gegaan. Het aantal negatieve associaties is iets omhooggegaan maar vergeleken met 2020 flink omlaaggegaan. In de jaren dat de beoordeling omtrent HNI werd gemeten is te zien dat in 2019 duidelijk beter werd gepresteerd in 2018, in 2020 gingen de resultaten iets omlaag. Als we Pijnacker-Nootdorp vergelijken met het totale werkgebied van Avalex zijn er over het algemeen geen grote verschillen behalve in 2019 waarbij 39% van het totale werkgebied vindt dat er te weinig informatie is over HNI terwijl in Pijnacker-Nootdorp dit maar 17% is. Er lijkt een relatie te zien tussen de invoering van HNI en de tevredenheid. In de jaren van de verandering wordt de tevredenheid minder, later neemt deze weer toe.

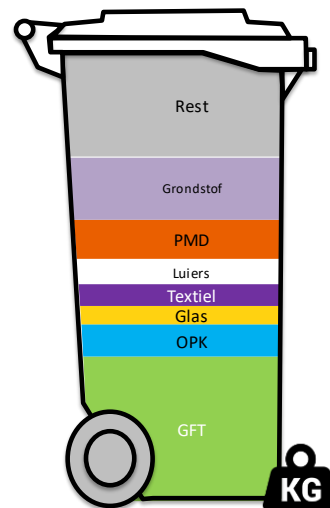
2.6 Perspectief: er zit nog veel in het vat

De gestelde doelen zijn niet gehaald, maar er is nog veel ruimte om te verbeteren, zo blijkt uit de analyse van de afvalbeheergegevens. Dit kan op twee manieren: door te kijken naar

de absolute cijfers en door te kijken naar welke grondstoffen er nog in de bak voor restafval zitten. Met een sorteeraanalyse kan dit gedaan worden.

Sorteeranalyses waarmee de samenstelling van het huishoudelijk restafval wordt onderzocht, geven inzicht in welke grondstoffen nog meer aandacht nodig hebben om de hoeveelheid restafval te laten dalen. Het figuur laat de samenstelling zien van het fijn huishoudelijk restafval (dus datgene dat aan huis ingezameld wordt). Het gaat dus om het fijn restafval (160 kg) exclusief het grof huishoudelijk restafval (17 kg). Samen dus de eerder genoemde 177 kg per inwoner per jaar in 2022.

Uit deze sorteeraanalyse blijkt dat op dit moment in het restafval nog ruim 123 kg herbruikbare grondstoffen per inwoner aanwezig zijn. Het meeste zit er nog gft in het restafval, gevolgd door plastic verpakkingen, metalen en drankenkartons. Anders gezegd, voor 77% van de inhoud van de restafvalbak, zijn al inzamelvoorzieningen beschikbaar. Die worden kennelijk nog niet door alle inwoners op die manier gebruikt. Dit laatste geldt zowel voor de inzameling van grondstoffen aan huis, voor de wijkvoorzieningen en de milieustraten.



In theorie zou de slechts 36,8 kg (fijn) restafval per huishouden gerealiseerd kunnen worden. Inclusief de huidige hoeveelheid grof restafval (17 kg) dus circa 54 kg/inw. per jaar.

In bijlage 5 vindt u een grondstoffenmonitor met de verdere analyses per grondstofstroom. Daar zijn ook de prestaties per grondstofstroom vergeleken met referentiegemeenten.

figuur 7 Samenstelling huishoudelijk (fijn) restafval gemeenten Pijnacker-Nootdorp (peiljaar 2021)

Samenstelling fijn restafval Pijnacker-Nootdorp	kg/inwoner	%
Groente, Fruit en Tuin-afval	51,7	32%
Oud Papier en Karton	11,5	7%
Glas (verpakkingsglas)	6,6	4%
Textiel	7,8	5%
Plastic-, Metalenverpakkingen en Drankenkartons	14,3	9%
Luiers en incontinentiemateriaal	9,1	6%
Klein Chemisch Afval	0,1	0%
Overige grondstoffen	22,4	14%
Grondstoffen in het restafval		77%
Residu in het restafval	36,8	23%
Ingezameld (fijn) restafval Pijnacker-Nootdorp '22	160,3	100%

In het klantonderzoek wordt ook de motivatie van inwoners om afval te scheiden onderzocht. We zouden voorzichtig kunnen zeggen dat inwoners van de gemeente Pijnacker-Nootdorp bereid zijn om hun afval meer te scheiden. Toelichting: in 2021 was ten opzichte van vorig jaar het belang dat men hecht aan afval scheiden ruim toegenomen (van 7,7 naar

8,1). Inwoners van Pijnacker-Nootdorp geven vaker dan in 2020 aan PMD (+14%) te scheiden. Plastic is de grondstof die inwoners het meest lastig vinden om te scheiden (28%) gevolgd door gft (22%). In vergelijking van het totale werkgebied, geven de inwoners Pijnacker-Nootdorp hun oude, gebruikte huisraad vaker aan familie of vrienden (+7%) of verkopen ze het (+12%). 44% van de inwoners van Pijnacker-Nootdorp zegt in het afgelopen jaar meer afval te zijn gaan scheiden. Dit is meer dan het totale werkgebied van Avalex (28%).

2.7 Enkele specifieke issues

Deze paragraaf beschrijft enkele specifieke issues rond het afvalbeleid van de gemeente Pijnacker-Nootdorp waarmee rekening moet worden gehouden.

Kwaliteit van ingezamelde grondstoffen

Zoals geconstateerd in paragraaf 2.3 is de kwaliteit van het ingezamelde gft en PMD een aandachtspunt. Vooral het PMD in ondergrondse verzamelcontainers is vervuild. Het met minicontainers aan huis ingezamelde PMD is minder vervuild. Het verbeteren van de kwaliteit is inmiddels door de gemeente en Avalex opgepakt. Avalex voert momenteel in meerdere gemeenten een pilot met gft en PMD waarbij bepaalde vervuilde containers worden gemarkeerd als GFX en PMX. Dit om het inzichtelijk te maken. In de gemeente Pijnacker-Nootdorp zijn 18 gft containerlocaties gemarkeerd als vervuild (GFX) en 28 PMD locaties (PMX). Samen met de gemeente is Avalex druk bezig met maatregelen om afkeur van gft en PMD te verminderen. Hiervoor is de werkgroep Kwaliteitsverbetering grondstofstromen opgericht.

Handhaving

Ten behoeve van de handhaving van het afvalbeleid worden in Pijnacker-Nootdorp boa's ingezet. Op basis van meldingen, afstemming met Avalex en de 'reguliere surveillance' wordt door de BOA's dagelijks aandacht besteed aan afvalinzameling. Tijdens de reguliere surveillance wordt er preventief op "hotspots" gesurveilleerd. De Hotspots worden regelmatig door de BOA's gecontroleerd. De lijst met actuele hotspots wordt regelmatig bijgesteld op basis van meldingen bij de gemeente en Avalex en de waarnemingen van de BOA's. In het gesprek met ambtelijk betrokkenen wordt aangegeven dat bijplaatsingen in de gemeente voornamelijk goederen en producten betreffen die niet in de ondergrondse container passen en waarvoor inwoners niet naar de milieustraat willen gaan. Avalex ruimt bijplaatsingen binnen 24 uur na melding. Met Het Nieuwe Inzamelen zijn de meest urgente hotspots verdwenen. Er zijn nog wel meer plekken dan voorheen maar de hoeveelheid is wel minder per locatie.

Nascheiding van huishoudelijk restafval (bij HVC)

Voor de verwerking van het huishoudelijk restafval en gft is Avalex aandeelhouder geworden van HVC. Via deze route wordt op dit moment het restafval en gft van gemeente Pijnacker-Nootdorp verwerkt. Door deze deelneming is ook het nasorteren van het PMD mogelijk als beleidsoptie, conform de Product-dienstencatalogus van Avalex. Het PMD dat zich dan in het huishoudelijk restafval bevindt wordt vervolgens zo veel als mogelijk nagescheiden. Bij nascheiding worden plastic- & metalen verpakkingen en drinkpakken uit het restafval

gehaald. Andere afvalstromen zoals gft, textiel en papier/karton kunnen niet nagescheiden worden. Deze moeten dus altijd apart gescheiden ingezameld worden.

Een restrictief beleid bij het aan huis inzamelen van restafval – zoals het verlagen van de inzamelrequentie of het verminderen van het aantal ondergrondse restafvalcontainers (omgekeerd inzamelen) is bij nascheiden van PMD minder goed uitvoerbaar. Doordat het volumineuze PMD samen met het restafval wordt ingezameld is de minicontainer snel gevuld, of zullen inwoners vaak naar de ondergrondse container moeten lopen. Ook het toepassen van een prijsprikkel (diftar) op het aanbieden van restafval is dan niet (goed) mogelijk. Inwoners betalen dan voor elke keer dat restafval wordt aangeboden, terwijl er in dit restafval ook de volumineuze grondstof PMD aanwezig is. Bij een prijsprikkel zouden inwoners juist extra gestimuleerd en beloond moeten worden om zo veel mogelijk grondstoffen te scheiden.

Milieustraten

Avalet is eigenaar van de milieustraten in Delft en Rijswijk⁴. Avalet huurt de milieustraten in Nootdorp en Wassenaar. Het beheer en het eigendom van de inzamelmiddelen en de opstallen zijn voor alle milieustraten van Avalet. Niet in elke gemeente is dus een milieustraat gevestigd. Inwoners van de deelnemende Avalet gemeenten kunnen met hun Avalet-pas gebruikmaken van elke milieustraat in het verzorgingsgebied.

In verband met onderzoek naar verbetering van de efficiëntie heeft Avalet gemeld dat het sluiten van de milieustraat in gebiedsdeel Nootdorp daarom wordt overwogen. Deze milieustraat is slechts vier ochtenden geopend en veel inwoners van Pijnacker-Nootdorp maken ook geen gebruik van deze milieustraat. Zij gaan juist naar de in Delft of Rijswijk gevestigde milieustraten. De wettelijke gemeentelijke zorgplicht voor het inzamelen van huishoudelijk afval betekent overigens niet dat de gemeente verplicht is om een milieustraat in de eigen gemeente beschikbaar te hebben. De gemeente moet wel zorgen dat een milieustraat voor de inwoners beschikbaar is.



⁴ Feitelijk op het grondgebied van de gemeente Den Haag.

3 HOE KOMT HET AFVALBELEID TOT STAND?

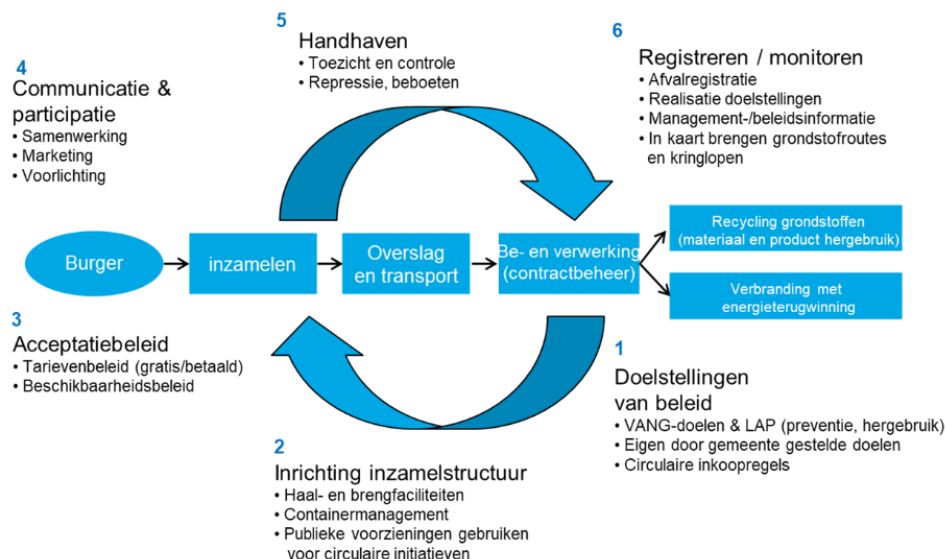
3.1 Welk kader gebruiken we bij deze analyse?

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor het inzamelen en (doen) verwerken van huishoudelijk afval geborgd in de Wet Milieubeheer. Naast deze wettelijke zorgplicht hebben gemeenten ook een maatschappelijke ‘opdracht’ om verspilling van grondstoffen te voorkomen en bij te dragen aan de Europese en nationale circulaire doelstellingen. De ambities liggen vast in onder meer het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP 3), waarbij de nadruk sterker dan voorheen ligt op het aanwenden van afval als grondstof. In het uitvoeringsprogramma van de Rijksoverheid Van Afval Naar Grondstof (VANG), wordt dit uitgewerkt.

Verder is in het programma “Nederland Circulair 2050” de kabinetsvisie op de circulaire economie neergezet. Doel is om uiterlijk in 2050 een volledig circulaire economie tot stand te brengen. In een circulaire economie worden producten en materialen optimaal hergebruikt, zodat verspilling van waardevolle grondstoffen wordt voorkomen.

Adequaat gemeentelijk afvalbeheer omvat een optimale balans tussen onderling samenhangende beleidsinstrumenten: de inzamelstructuur (halen of brengen), het acceptatiebeleid (de voorwaarden waaronder afval door burgers mag worden aangeboden), communicatie (marketing en voorlichting), handhaving, registratie en monitoring. De figuur illustreert de samenhang in de horizontale (technische) afvalketen en de beleidscyclus waarmee de gemeente stuurt op gedrag en de kwaliteit van ingezamelde grondstoffen.

figuur 8 Overzicht van activiteiten rondom het afvalbeheerbeleid van gemeenten



De figuur weerspiegelt de zogenaamde plan-do-check-act cyclus. Daarin wordt beleid met ambities en maatregelen worden vastgesteld, uitgevoerd, gemonitord en eventueel bijgesteld. Deze figuur is gebaseerd op onderzoeks- en advieservaring van IPR Normag in praktijk, en wordt breed gezien als een integraal en adequaat model voor gemeentelijk beleid en de beleidscyclus. Binnen dit kader draagt de gemeente Pijnacker-Nootdorp dus zorg voor

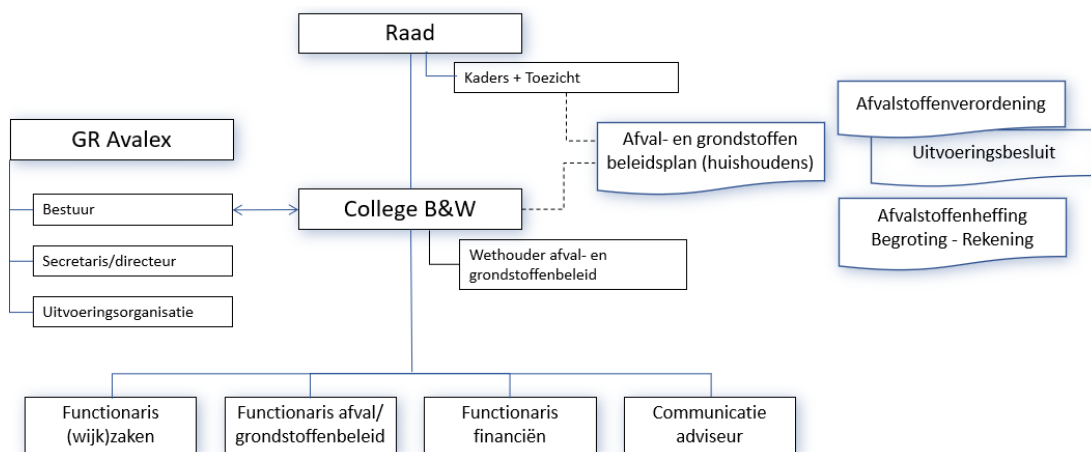
het inzamelen van afval- en grondstoffen van huishoudens. Daarbij vervult Avalex een prominente rol. In paragraaf 3.2 wordt deze cyclus in de gemeente Pijnacker-Nootdorp beschreven.

3.2 Hoe is het afvalbeleid georganiseerd?

Het afval- en grondstoffenbeleid in de gemeente Pijnacker-Nootdorp komt tot stand via een Plan-Do-Check-Act cyclus (PDCA). Dit is een model voor continue verbetering van processen en prestaties. De volgende figuur visualiseert de organisatie waarmee afvalbeleid in de gemeente Pijnacker-Nootdorp tot stand komt (plan), wordt uitgevoerd (do), geëvalueerd (check) en eventueel wordt bijgesteld en vernieuwd (act). De gemeenschappelijke regeling vervult hierbij een duidelijke rol waarbij de gemeente Avalex benadert vanuit haar opdrachtgeversrol. Namens het college is het de portefeuillehouder afval/ grondstoffen/ duurzaamheid die deze rol vervult. Binnen deze relatie vindt de organisatie (totstandkoming en uitvoering) van het afvalbeleid plaats.

Gemeente Pijnacker-Nootdorp is ook mede-eigenaar van Avalex. Deze relatie wordt vanuit de rol van 'eigenaar' ingevuld. Zoals gezegd is de GR een collegeregeling, waarbij de portefeuillehouder Financiën lid is van het Bestuur van Avalex. Deze eigenaars rol is primair gericht op het aansturen van en toezichthouden op Avalex als bedrijf.

figuur 9 De organisatie van afvalbeleid in gemeente Pijnacker-Nootdorp (organogram IPR Normag)



In het vervolg van deze paragraaf lichten wij de plan-do-check-act cyclus van het afvalbeleid in de gemeente Pijnacker-Nootdorp nader toe. De rol van de raad wordt hierbij ook toegelicht, maar in paragraaf 3.6 wordt nog specifiek ingegaan op de rol en betrokkenheid van de raad in de praktijk.

Plan (beleidsvorming en -vaststelling)

In deze fase wordt het beleid opgesteld. De gemeente stelt doelen vast voor afvalvermindering, hergebruik, recycling en afvalbeheer. Hierbij wordt ook gekeken naar de beschikbare middelen, wet- en regelgeving en de betrokkenheid van de gemeenschap. Dit behoort tot de

taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de portefeuillehouder afval / grondstoffen / duurzaamheid. Hierbij wordt de raad gevraagd om kaders aan te geven, waarmee in het afvalbeleid rekening moet worden gehouden.

Gemeente Pijnacker-Nootdorp stelt autonoom haar gemeentelijk afvalbeleid vast. Voor de beleidsvoorbereiding wordt echter wel samengewerkt met Avalex en de andere deelnemende gemeenten. De portefeuillehouder afval/ grondstoffen / duurzaamheid verzoekt binnen het opdrachtgeversoverleg daarbij de secretaris-directeur van Avalex om te adviseren en te ondersteunen bij het voorbereiden van beleidsvoorstellen. Bij de beleidsvoorbereiding wordt de raad van de gemeente Pijnacker-Nootdorp betrokken. De raad krijgt voorstellen voorgelegd en besproken, zodat de raad haar wensen en bedenkingen (c.q. kaders) kan meegeven voor de verdere uitwerking van het beleid. Daarbij worden ook de beleidsambtenaren van de gemeenten actief betrokken. Zowel op het gebied van beleid (ambities, doelstellingen, maatregelen) en beheer (gevolgen voor en inpassing in de (openbare) buitenruimte), duurzaamheid (de rol van het afvalbeleid in het bredere duurzaamheidsbeleid van de gemeenten) en financieel adviseurs.

Op basis van deze voorbereidingen wordt een beleidsvoorstel specifiek voor de gemeente Pijnacker-Nootdorp opgesteld en voor besluitvorming c.q. vaststelling voorgelegd aan college en raad. Het vastgestelde afvalbeleid wordt uitgewerkt in het uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening.

In de zogenaamde planning – en control cyclus worden jaarlijks de afvalstoffenheffing begroting en rekening opgesteld en vastgesteld door de raad. Hierbij heeft de raad niet alleen een controlerende taak maar is ook besluitbevoegd.

Do (uitvoering van beleid)

In deze fase wordt het afvalbeleid uitgevoerd. De uitvoering is opgedragen aan Avalex als opdrachtnemer. In de rol van opdrachtgever geeft de gemeenten Pijnacker-Nootdorp sturing aan de uitvoering door middel van een dienstverleningsovereenkomst (DVO). Zie verder paragraaf 3.4 voor de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van Avalex bij de uitvoering van het afvalbeleid in de gemeente Pijnacker-Nootdorp.

Check (monitoren en evalueren)

In deze fase wordt geëvalueerd hoe het beleid werkt en welke resultaten zijn bereikt. In de vorm van periodieke rapportages – die door Avalex worden opgesteld en aan de gemeente worden aangeboden - wordt de voortgang van het beleid gemonitord. Drie keer per jaar brengt Avalex een opdrachtgeversrapportage uit voor elke gemeente om inzicht te krijgen in de realisatie van de DVO. Dit monitoren is vooral bedoeld om 'de vinger aan de pols' te houden en indien nodig bij te sturen.



Op basis van deze rapportages wordt richting het einde van de looptijd van het vastgestelde beleid een meer uitgebreide beleidsevaluatie uitgevoerd. Worden de ambities en gestelde doelen behaald op het gebied van milieu, kosten en service? Wat zijn de ervaringen van inwoners met de uitvoering van het afvalbeleid? Aan de hand van deze meer uitgebreide evaluatie wordt in de volgende fase van de beleidscyclus het afvalbeleid herijkt en geactualiseerd.

Act (herijken en actualiseren van het afvalbeleid)

In deze fase worden verbeteracties en maatregelen ontwikkeld op basis van de evaluatie in de vorige fase. Er wordt bijvoorbeeld gekeken naar hoe afval kan worden verminderd door betere voorlichting of door het aanpassen van afvalinzamelingsprogramma's. Deze verbeteracties worden vervolgens weer ingevoerd in het beleid en zo begint de cyclus opnieuw.

3.3 Samenwerking met Avalex

Gemeenschappelijke regeling Avalex is een bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) zoals bedoeld in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. In opdracht van zes gemeenten zamelt Avalex het huishoudelijk afval in. Het betreft een collegeregeling. Elke gemeente is met een wethouder vertegenwoordigd in het bestuur. Voor Pijnacker-Nootdorp is dit de portefeuillehouder Deelnemingen.

De regeling is in de vorm van een openbaar lichaam op 2 april 2001 opgericht door gemeenten Leidschendam, Rijswijk en Voorburg. De rechtsvorm van Avalex is de gemeenschappelijke regeling. Dat houdt in dat Avalex functioneert als verlengd lokaal bestuur, met eigendom en opdrachtgeverschap van de deelnemende gemeenten. Op 1 oktober 2004 trad de gemeente Pijnacker-Nootdorp toe tot de regeling, op 1 januari 2006 Wassenaar, op 1 juli 2007 Delft en op 1 januari 2010 Midden-Delfland. In 2018 is de governance gewijzigd. Het openbaar lichaam Avalex is toen omgezet naar een bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO), een andere samenwerkingsvorm zoals bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen. Deze samenwerkingsvorm lijkt goed bij de gewenste rolverdeling te passen: de gemeente bepaalt het beleid en de BVO verzorgt de uitvoerende taken.

Conform artikel 2 beoogt de regeling het doeltreffend en doelmatig uitvoeren of doen uitvoeren van de reinigingstaken van de deelnemende gemeenten, voortkomend uit of samenhangend met taken op het gebied van het gemeentelijke afvalbeleid, die voortvloeien uit de Wet milieubeheer. Avalex kan ten behoeve van dit belang structureel samenwerken met andere organisaties, dan wel participeren in andere organisaties, een en ander overeenkomstig de bepalingen elders in deze regeling.

Aan een bedrijfsvoeringsorganisatie kunnen uitsluitend colleges deelnemen zodat sprake is van een zogenaamde collegeregeling. De regeling mag alleen worden getroffen “ter behartiging van de sturing en beheersing van ondersteunende processen en van uitvoerings-taken van de deelnemers.”

Avalex draagt zodoende zorg voor de inzameling en be- en verwerking van het

huishoudelijk afval in de gemeente Pijnacker-Nootdorp en de andere Avalex gemeenten.

Gemeenten (zo ook Pijnacker-Nootdorp) bepalen autonoom hun gemeentelijk afval- en grondstoffenbeleid.

In de praktijk werken de gemeenten (portefeuillehouder, ambtelijk adviseurs) bij het verkennen en voorbereiden van (nieuw) beleid. Onder meer via het Klankbord Avalex.

Artikel 12: Klankbord Avalex (Bron: GR Avalex)

1. *Het bestuur draagt zorg voor de inrichting, ondersteuning en instandhouding van een Klankbord Avalex, dat als klankbord fungeert voor het bestuur en de directeur. Het bestuur benoemt leden van de klankbordgroep die over relevante competenties beschikken dan wel relevante ervaring hebben in de afvalbranche.*
2. *Het Klankbord Avalex beraadslaagt over de ontwikkelingen in de afvalbranche, bestaand en toekomstig uitvoeringsbeleid en de bedrijfsvoering van Avalex. Voor de werkwijze van de klankbordgroep stelt het bestuur een reglement vast.*

Zodoende fungeert Avalex als een platform voor intergemeentelijke kennisuitwisseling en afstemming op het gebied van (gemeentelijk) afval- en grondstoffenbeleid. Dit heeft in de praktijk geleid tot het gezamenlijk afvalbeleid, dat in Pijnacker-Nootdorp bestuurlijk is vastgesteld.

Samen met Avalex en de deelnemende gemeenten is er in 2015 het Grip op Grondstoffen beleid opgesteld. Avalex is een samenwerkingsplatform. Avalex ondersteunt de gemeente in alle stappen van de P-D-C-A cyclus:

- **Plan:** Avalex heeft voor alle gemeenten – in samenwerking met ambtelijk betrokkenen uit de gemeenten - een voorstel voorbereid. Gemeenten blijven beleid autonoom. Met dit gemeenschappelijke plan wordt gestreefd naar uniformiteit.
- **Do:** Avalex voert de inzameling en verwerking van afval in de aandeelhoudende gemeenten uit.
- **Check:** Drie keer per jaar brengt Avalex een opdrachtgeversrapportage uit voor elke gemeente om inzicht te krijgen in de realisatie van de DVO.
- **Act:** Op basis van de evaluatie wordt er advies gegeven voor nieuw beleid.

3.4 Korte omschrijving GR Avalex

In bijlage 4 vindt u een uitgebreide toelichting op het doel en de taken van de GR Avalex conform de regeling. Deze worden hier puntsgewijs samengevat.

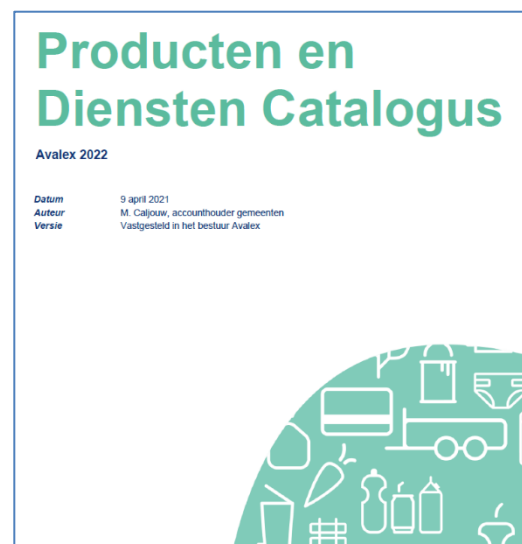
- Avalex heeft als doel het doeltreffend en doelmatig uitvoeren of doen uitvoeren van de reinigingsstaken van de deelnemende gemeenten, waaronder Pijnacker-Nootdorp, die voortkomen uit of samenhangen met taken op het gebied van het gemeentelijke afvalbeleid, die voortvloeien uit de Wet milieubeheer. Gft, papier, glas, textiel en restfractie, zoals KCA, brengstations, inzamelmiddelen en zorg van het ingezamelde huishoudelijke afval hoort in ieder geval bij Avalex's taken.

- Avalex is eigenaar van deze afvalstoffen en zorgt voor de meest duurzame en efficiënte verwerking. Verder kunnen aanvullende taken door de deelnemende gemeenten worden opgedragen aan Avalex.
- Het bestuur van Avalex is verantwoordelijk voor de voorbereiding, besluitvorming en uitvoering van de taken. Avalex kan met derden overeenkomsten sluiten die verband houden met de taken.
- Er is een opdrachtgeversoverleg bestaande uit de leden van de colleges die de portefeuille afval behartigen. Avalex gaat jaarlijks met elke deelnemende gemeente, o.a. Pijnacker-Nootdorp, een DVO aan waarin de voorwaarden omtrent de taken worden gespecificeerd.
- De taken mogen niet vrij door gemeenten worden aanbesteed aan derden. Het bestuur stelt een format voor de DVO vast en het opstellen gebeurt in co-creatie tussen de ambtelijke vertegenwoordigers van Avalex en de deelnemende gemeenten.
- De colleges kunnen bevoegdheden voor de uitvoering van de taken aan de directeur in mandaat opdragen. De colleges geven geen bevoegdheden over aan het bestuur.
- Het bestuur kan besluiten tot oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen. Hiertoe wordt alleen besloten indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het belang.

3.5 Product-dienstencatalogus

Om de uitvoering van de afvalinzameling eenduidig te organiseren en enige uniformiteit tussen de Avalex-gemeenten te borgen hebben de gemeenten afspraken gemaakt in de vorm van de product-dienstencatalogus (PDC). In de PDC is informatie te vinden over alle producten en diensten die Avalex aanbiedt. Via de PDC laten Avalex zien wat zij voor haar opdrachtgevende gemeenten kan betekenen en dient deze daarmee als grondslag voor de jaarlijks op te stellen dienstverleningsovereenkomst per gemeente.

Deze Producten en Diensten Catalogus (PDC) is tot stand gekomen door een samenwerking van Avalex en vertegenwoordigers vanuit de deelnemende gemeenten. De PDC is het resultaat van het proces dat gezamenlijk doorlopen is. De DVO is daar dus een uitwerking van, waarbij het gemeentelijke beleidsplan uitgangspunt is.



3.6 Rol en betrokkenheid van de raad

Over het geheel gezien wordt de raad nauw betrokken bij het afvalbeleid en informeert het college de raad voldoende. Over de periode neemt de raad meerdere besluiten, maakt meerdere amendementen, en stelt vragen. In deze paragraaf vindt u een kern samenvatting. In bijlage 7 vindt u een uitgebreide tijdlijn met de relevante raadsbesluiten, moties en amendementen. Uitgebreider beschreven en op chronologische volgorde samengevat.

2015 Grip op Grondstoffen

In 2014 heeft Avalex een brief gestuurd over een visie voor een gezamenlijk Grip op Grondstoffen beleid. Het college informeert de raad hierover met een informatie nota in augustus 2014 en een aanbiedingsnota in juni 2015. In de informatienota worden drie scenario's toegelicht en in de aanbiedingsnota wordt uitgelegd dat de voorkeur uitgaat naar 'omgekeerd inzamelen'. Naar aanleiding van een aantal vragen van de raad stuurt het college een informatienota in november waarin een aantal aspecten nader worden toegelicht.

Eind 2015 hebben de raadsleden ingestemd met het Grip op Grondstoffenbeleid en de transitie naar 'Omgekeerd Inzamelen'. Dit zal door Avalex uitgewerkt worden tot een operationeel plan voor de periode tot 2020.

Implementatie 2016 - 2020

In 2018 heeft de raad, een paar dagen na de aanbiedingsnota van het college, besloten om de afvalstoffenverordening aan te passen om aan te sluiten bij het Grip Op Grondstoffen beleid. Hier is een reactie opgekomen maar dit gaf geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerpbesluiten.

Het college informeert de raad in maart 2019 over de 'DVO Pijnacker-Nootdorp en Avalex 2019' en legt uit waarom een aantal kosten hoger zijn dan geraamd. Er wordt in een amendement voorgesteld om de afvalstoffenheffing te verlagen maar dit wordt ingetrokken. In september 2019 wordt de afvalstoffenverordening voor 2020 aangepast. Dit keer omdat de modelverordening van de VNG is aangepast.

Om afval te reduceren stemt de raad voor een motie om onderzoek te doen naar een ja/ja-sticker en na een herinnering in april ontvangt de raad deze informatie. In november 2019 zijn er verschillende amendementen gedaan over de afvalstoffenheffing waarvan één wordt aangenomen; het tarief wordt met circa € 60 verhoogd en de rest komt voor rekening van de gemeente. Een motie over het versneld invoeren van HNI wordt ingetrokken.

Er wordt in juni 2020 verzocht om een breed afval-debat op de agenda te zetten. Daarnaast zijn ook raadsvragen van het CDA over boetes over het onjuist aanbieden van afval beantwoord. In augustus heeft het college de beantwoording op raadsvragen van Trots over afvalinzameling aan de raad gestuurd. In oktober 2020 worden vragen beantwoord die door de raad een week eerder zijn gesteld. Eind 2020, een maand na de aanbiedingsnota van het college, heeft de raad opdracht gegeven tot het nader onderzoeken van samenwerkingsmogelijkheden van Avalex met HVC. De huidige GR Avalex is geldend sinds eind oktober 2020. De raad heeft eind 2020 ook de 'verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing 2021' vastgesteld. Daarnaast zijn in december 2020 vragen van D66 over

statiegeld op blikjes en vragen van Gemeentebelangen over een milieupark in Nootdorp beantwoord.

Sinds 2022 is HNI in de hele gemeente Pijnacker-Nootdorp ingevoerd. Later dan gepland. Mede als gevolg van de pilots die vooraf aan de implementatie zijn uitgevoerd in de wijken Klapwijk en Emerald. In de wijk Emerald was de inzameling van restafval en GFT in ondergrondse containers. De raad heeft- na geluisterd te hebben naar de bewoners in de wijk Emerald- ervoor gekozen om ook PMD en OPK in ondergrondse containers toe te voegen, in plaats van minicontainers in te zetten. En om dit model ook in de andere wijken met ondergrondse containers toe te passen.

Evaluatie

Begin 2021 zijn er vragen van de raad naar een mogelijke samenwerking tussen Avalex en HVC voor het laten verwerken van drie afvalstromen, die door Avalex ingezameld worden tussen Avalex en HVC en het onderzoek dat door KplusV is uitgevoerd. Er wordt gevraagd of er een duidelijke voorkeur was voor quasi-inbesteden. Ook na kennis genomen te hebben van de informatie in de brieven van EEW en AVR zouden het college en KplusV niet anders geadviseerd hebben.

De raad is in september 2021 geïnformeerd over de resultaten van huisvuilinzameling van het eerste halfjaar 2021. Begin 2022 is de raad geïnformeerd over de governance van Avalex in relatie tot toetreding tot HVC. In de brief worden de verschillende bijlagen samengevat. Het gaat om een toetredingsverklaring Avalex bij HVC, de uittredingsregeling HVC, en het rapport 'BVO als governancemodel Avalex; de balans opgemaakt'.

Het college beantwoordt in juni 2021 vragen van de raad over afval dat niet is ingezameld. Naar aanleiding van het halfjaarrapport heeft de EA-fractie vragen. Eind 2021 wordt een amendement aangenomen om de indexering van 2,9% te verlagen naar 1,3%. De voortgangsrapportage over de afvalinzameling 2021 is in maart 2022 naar de raad gestuurd. Twee maanden later worden vragen over dit rapport van de VVD beantwoord. In november worden een motie zwerfafval ingetrokken en verworpen. In november 2022 is er een informatie-nota over het gezamenlijk afvalbeleid Avalex-gemeenten en het opdrachtgeversrapportage van januari-augustus 2022 toegestuurd. Naar aanleiding van dit resultaat worden mogelijkheden voor aanvullende maatregelen bij huis-aan-huisafvalinzameling genoemd en mogelijkheden voor aanpassing inzameling grof huishoudelijk afval.

Nieuw beleid

In het raadsakkoord 'Bouwen aan de toekomst' 2022-2026 krijgt het college van Pijnacker-Nootdorp de opdracht om met een voorstel te komen om het afvalbeleid verder te ontwikkelen en zo de VANG-doelstellingen te halen. Samen met de andere Avalex-gemeenten heeft het college van Pijnacker-Nootdorp de opdracht aan Avalex gegeven om twee onderzoeken extern te laten uitvoeren: één naar inzamelvarianten (B2) en één naar de toekomstvisie grofvuil en producthergebruik (B3).

Diezelfde brief bevat ook het basisdocument “Gezamenlijke basis voor nieuw afval- en grondstoffenbeleid Avalex-gemeenten 2022-2030”. Verder heeft Avalex voor de gemeenten extern onderzoek laten doen naar inzamelvarianten en naar de toekomstvisie grofvuil en productthergebruik. De uitkomsten zijn ook als bijlage naar de raad gestuurd en onderbouwen de noodzaak om extra stappen te zetten om de landelijke afvalscheidingsdoelstellingen te halen.

De twee rapporten vormen de grondslag van het basisdocument “Gezamenlijke basis voor nieuw afval- en grondstoffenbeleid Avalex-gemeenten 2022-2030”. Dit document bevat mogelijke richtingen en aanvullende maatregelen om de hoeveelheid restafval te verminderen en zo dichterbij de VANG-doelstellingen te komen. Daarmee vormt het document een goed vertrekpunt voor een dialoog over de gewenste koers rond de inzamelstrategie.

In de brief worden ook twee scenario's genoemd voor een toekomstig afvalbeleid; tariefprikkel (diftar) en nascheiding PMD.

Zoals gezegd heeft het college de opdracht van de raad gekregen om met een voorstel te komen om het afvalbeleid verder te ontwikkelen. Hierover wil het college vanaf het eerste kwartaal in 2023 in gesprek gaan. Hier is een stappenplan voor opgenomen.

Als laatste stap wil het college in Q3 2023 de voorstellen over concrete aanvullende “HNI-maatregelen” (of beleidsaanpassingen) aan de raad voorleggen. Men houdt daarbij ook rekening met de uitkomsten van het (onderhavige) rekenkameronderzoek.

In gesprekken met ambtelijk betrokkenen in de gemeente is erop gewezen dat gemeente anno 2023 ook eigen beleidskeuzes kan maken, waar het voorheen ‘verplicht’ was om aan te sluiten bij een uniform model. Nu zijn er meer keuzemogelijkheden waar een gemeente een eigen pakket kan samenstellen. Een menukaart zagezegd.



In gesprek met de raad

In het kader van dit onderzoek is ook gesproken met een delegatie van raadsleden, op basis van een vooraf verzonden gespreksleidraad. Uit het gesprek zijn de volgende, voor dit onderzoek relevante, invalshoeken te halen:

- De raadsleden zijn goed op de hoogte van de voortgang van het afvalbeleid en de huidige afvalbeheerprestaties van gemeente Pijnacker-Nootdorp. Het halen van de doelstelling van 100 kg lijkt daarbij van onderschikt belang, zoals inwoners ook begrijpen waar je mee bezig bent en waarom dat belangrijk is.
- Een belangrijk vraag is aan welke knoppen je kunt (of moet) draaien om verschil te maken. Er worden verschillende suggesties gedaan voor verbetering van de

afvalscheiding, waarbij opvalt dat de raadsleden tot ver in de uitvoering willen meedenken.

- Om de doelstellingen van de gemeente te halen, is een intensivering van beleid noodzakelijk. Alle beleidsinstrumenten zullen daarbij nog beter benut moeten worden.
- Er is sprake van ad hoc contacten tussen de gemeenteraden in de aansturing van Avalex. Als er een onderwerp speelt, weten de raden elkaar te vinden. Voor het overige is er ook geen directe behoefte om dit contact te organiseren.
- De raad ontvangt graag nog meer informatie over afvalbeleid, maar onderkent ook dat zij daarbij zelf een rol kunnen vervullen. De mogelijkheden om het beleid te verbeteren, zouden ze nog duidelijker vanuit Avalex willen ontvangen.

4 BEANTWOORDING ONDERZOEKBARE DEELVRAGEN

4.1 Ambities en kaders

Wat zijn ambities, kaders van gemeente Pijnacker-Nootdorp op afvalbeleid, mede in relatie tot landelijke programma's en doelstellingen zoals Van Afval Naar Grondstof? En dragen deze doelen ook bij aan andere gemeentelijke doelstellingen?

Gemeente Pijnacker-Nootdorp heeft de landelijke VANG-ambitie vertaald met het beleidskader Grip op Grondstoffen uit 2015. De doelstelling van de gemeente is om in 2020 nog maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar te hebben en 75% afvalscheiding te realiseren. Vanuit deze ambitie, welke ook door de andere Avalex-gemeenten ondertekend is, heeft gemeente Pijnacker-Nootdorp de keuze gemaakt voor Het Nieuwe Inzamelen (HNI). Dit betekent dat bewoners drie minicontainers aan huis krijgen: één voor Plastic, metalen en drankenkartons (PMD), één voor Oud Papier en Karton (OPK) en één voor Groente, fruit, en tuinafval (gft). Het huishoudelijk restafval moet daarbij naar een ondergrondse verzamelcontainer gebracht worden. Voor twee gebiedstypen is in Pijnacker-Nootdorp gekozen hiervan af te wijken: het buitengebied (waar restafval ook via minicontainers ingezameld wordt) en de buurten met een bestaande ondergrondse afvalinzamelstructuur.

In het Grip Op Grondstoffen beleid werd verder een afspraak gemaakt over de kosten: maximaal € 180,- per aansluiting voor het standaardpakket zou gebeuren. In 2013 was het gemiddelde nog €188,24. De DVO-kosten mogen niet stijgen door de invoering van “omgekeerd inzamelen”.

De gemeente volgt hiermee de landelijke ambitie VANG-ambitie (Van Afval Naar Grondstof), waarmee het kabinet toentertijd gemeenten het beleidskader meegaf voor 100 kg restafval per inwoner per jaar in 2020 en 75% afvalscheiding. De invoering van HNI is één van de twee grote(re) instrumenten die door gemeenten in Nederland gehanteerd zijn. Het andere beleidsinstrument is een prijsprikkel, waar in Pijnacker-Nootdorp tot nog toe geen keuze over gemaakt is.

De doelen sluiten aan op andere gemeentelijke doelstellingen zoals bredere duurzaamheidsdoelen vastgelegd in de Omgevingsvisie Pijnacker-Nootdorp 2050 “Verbonden met Elkaar”. Minder en beter gescheiden afval draagt bij aan de visie van Pijnacker-Nootdorp om richting 2050 in de regio zich te onderscheiden en profileren als groene, duurzame en circulaire economie. Er wordt ook gesproken over het voorkomen van verspilling, circulaire ambachtscentra, kringloopwinkels en repaircafés. Verder wordt in de visie duurzaamheid vooral gebonden aan duurzaam ondernemen, de energietransitie, duurzaam vervoer en minder expliciet aan het omgaan met afval en grondstoffen.

Tenslotte is de gemeenteraad ten tijde van het schrijven van dit onderzoeksrapport ook gestart met een proces om te komen tot nieuwe beleidsdoelen voor de komende jaren. Daarmee wordt invulling gegeven aan de afspraken uit het raadsbrede akkoord, waarbij is

afgesproken om de VANG-ambitie te willen halen. Een richting voor beleid is daarbij niet afgesproken.

4.2 Passendheid, doelmatigheid en effectiviteit: resultaten en effecten

In welke mate zijn de huidige beleidskaders en inrichting van de inzamelstructuur passend, doelmatig en effectief ten aanzien van ontwikkelingen op duurzaamheid, inzamel- en/of (na)scheidingstechnieken? Wat zijn de resultaten of effecten van het beleid? Worden ambities gerealiseerd en is de inzameling en uitvoering effectief georganiseerd? Bijvoorbeeld in de afspraken in de dienstverleningsovereenkomst met Avalex.

De huidige beleidskaders en inrichting van de inzamelstructuur zijn passend voor een gemeente in de stedelijkheidsklasse van Pijnacker-Nootdorp. De gemeente heeft het model van omgekeerd inzamelen in de vorm van ‘Het Nieuwe Inzamelen’ geïmplementeerd, waarmee een grote stap is gezet om de afvalinzamelstructuur op orde te krijgen. Deze stap is ondertussen afgerond. Ook de differentiatie naar gebiedstypen is passend, maatwerk waar mogelijk is, zoals in het buitengebied of het behouden van de ondergrondse inzamelstructuur in de verschillende buurten en wijken van de gemeente.

Door de gekozen insteek is het echter tegelijkertijd lastig om de inzamelstructuur verder te optimaliseren: met name de keuze voor ondergrondse inzameling van alle afvalstromen in een groot deel van de gemeente, is een belemmerende factor in de afvalscheiding. Dit blijkt onder meer ook uit de grote vervuiling van grondstofstromen die uit deze buurten ingezameld wordt.

Gemeente Pijnacker-Nootdorp heeft – o.a. door de vertraagde implementatie van HNI – de beleidsdoelen voor 100 kg restafval en 75% afvalscheiding niet gehaald. In 2021 haalt de gemeente 177 kg restafval per inwoner per jaar en 57% afvalscheiding. Weliswaar een grote verbetering ten opzichte van de voorgaande jaren, maar de impact van HNI is minder groot dan vooraf op basis van pilots werd verwacht. In vergelijking met andere gemeenten in deze stedelijkheidsklasse scoort gemeente Pijnacker-Nootdorp beter dan het gemiddelde in Nederland: 20 kg restafval per inwoner per jaar minder. De best practice in Nederland doet het tegelijkertijd nog beter, met slechts 75 kg restafval per inwoner per jaar.

Op basis van de Benchmark Huishoudelijk Afval kan afgeleid worden in welke mate de gemeente kosteneffectief te werk gaat. De kosten van het afvalbeheer in Pijnacker-Nootdorp zijn met € 270 per aansluiting relatief hoog⁵. Dit is verklaarbaar uit twee factoren: de grote hoeveelheid ondergrondse containers betekent ook meer investeringskosten en aflossing enerzijds en de relatief hoge hoeveelheid restafval betekent ook hoge(re) verwerkingskosten.

Voor gemeente Pijnacker-Nootdorp zijn er in elk geval drie vervolgrichtingen mogelijk voor de verdere reductie van het restafval en stijging van de hoeveelheid grondstoffen, en

⁵ Deze kosten zijn niet dezelfde als de afvalstoffenheffing. In de benchmark worden per deelnemende gemeente identieke kostencategorieën geïnventariseerd.

daarmee de verbetering van de kosteneffectiviteit (immers, de Benchmark laat zien dat betere afvalscheiding gepaard gaat met lagere kosten):

1. Introductie van een prijsprikkel: het beïnvloeden van gewenst afvalscheidingsgedrag door middel van een prijsprikkel is een in Nederland beproefde methode om afvalscheiding verder te bevorderen. Het zal voor Pijnacker-Nootdorp tegelijkertijd ook uitdagend zijn, gelet op de grote hoeveelheid ondergrondse containers en grote hoeveelheid vervuiling bij de huidige inzamelstructuur.
2. Calorisch hoogwaardig restafval laten nasorteren. Vanuit de hoogbouw komt relatief PMD-rijk restafval vrij, welke goed geschikt is voor nasorteren. Door toetreding van Avalex tot HVC is het ook mogelijk om dit binnen de bestaande contractuele afspraken te doen.

In de communicatie over nascheiden is Avalex duidelijk: Nascheiden is een oplossing waar bronscheiding niet haalbaar is. Bij hoogbouw en sterk verstedelijkte gebieden is het lastiger om afval goed te scheiden. Er is vaak simpelweg minder ruimte om het afval goed apart te houden. Nascheiding kan dan een goede optie zijn. Ook in wijken waar lage inzamelresultaten uit brongescheiden PMD gemeten is, kan nascheiding effectief zijn.

Waarom heeft bronscheiden de voorkeur? Avalex is voorzichtig om te stellen dat de één een voorkeur heeft boven het andere. Bronscheiding en nascheiding vullen elkaar aan als inzamelsystemen. Als bronscheiding goed wordt toegepast, levert het de meest schone PMD-stromen op (minder geursporen, minder zichtbaar aangetast), is het relatief goedkoper en leidt het over het algemeen tot een hoger percentage recycling. Waar bronscheiding moeilijk gaat, is nascheiding van PMD een optie om het scheidingsresultaat van deze grondstoffen toch te verbeteren. Ook maakt bronscheiding je bewuster van afval scheiden. De praktijk laat zien dat als je een PMD-container krijgt, je ook andere stromen beter scheidt.

Ook kan ervoor worden gekozen om het vervuilde PMD in plaats van te verbranden, ook te laten nascheiden. Op deze wijze kan het herbruikbare deel PMD zo veel als mogelijk worden herwonnen. En tevens kan het huidige beleid van gemeente Pijnacker-Nootdorp van bronscheiden worden gehandhaafd. Zodat inwoners bewuster het afval scheiden, maar de gemeente ook andere sturingsinstrumenten kan inzetten die in combinatie met nascheiden niet of minder effectief zijn.

Als PMD niet meer aan de bron gescheiden wordt ingezameld, verdwijnt het strikte onderscheid tussen gewenste waardevolle recyclebare grondstoffen enerzijds en niet gewenst restafval anderzijds. Dit heeft negatieve consequenties voor de inzet van beleidsinstrumenten (serviceprikkels, prijsprikkels en communicatie) bij het verder ontwikkelen van afvalbeheerbeleid in de gemeente Pijnacker-Nootdorp.

3. Optimalisatie van de huidige inzamelstructuur. Vanuit de gevoerde gesprekken zijn verschillende opties benoemd om te optimaliseren: bij de wijken met grondgebonden woningen zijn ondergrondse containers niet passend waardoor je veel vervuiling krijgt. Ook de milieustratenstructuur van Avalex biedt mogelijkheden om te

optimaliseren. Daarnaast wordt betere communicatie (doelgroepgericht) als optimalisatiemogelijkheid gezien.

4.3 Organisatie

Hoe is de afvalinzameling en verwerking van Pijnacker-Nootdorp georganiseerd? En in welke mate ontstaan door de gemaakte keuzes afhankelijkheidsrelaties met inzamelaars en verwerkers? Zoals ten aanzien van de soort, samenstelling en omvang van afval- en grondstofstromen van de gemeente.

Gemeente Pijnacker-Nootdorp werkt samen met vijf andere gemeenten in de regio binnen de gemeenschappelijke regeling Avalex. Daarbij is de afspraak gemaakt om de uitvoering van de inzameling door de gemeenschappelijke regeling te laten uitvoeren en waar mogelijk af te stemmen over beleid. In de organisatie van het model is de gemeente zelfstandig, evenals ten aanzien van de inrichting van het beleid.

De mogelijkheden voor diversiteit van de aangeboden typen inzameldiensten hangt samen met mate waarin een specifieke inzameldienst in voldoende mate efficiënt kan worden uitgevoerd. Daarbij is voldoende schaalgrootte een belangrijke voorwaarde. Voldoende schaalgrootte om kostenefficiënt te kunnen werken, de benodigde investeringen te kunnen doen, en voldoende financieel draagvlak om te kunnen beschikken over de benodigde kennis, kunde en capaciteit.

Avalex werkt in opdracht van 6 gemeenten en heeft een verzorgingsgebied van ruim 160.000 huishoudens. Avalex behoort daarmee tot de top 10 van grootste overheid gedomineerde inzamelorganisaties in Nederland. Daardoor mag worden verwacht dat enige differentiatie in de dienstverlening goed mogelijk is zonder dat daarmee de kostenefficiëntie onverantwoord zou verslechteren. Daarbij is een situatie waarbij elk van de 6 deelnemende gemeenten een volstrekt ander type dienstverlening wensen puur hypothetisch.

Indien een specifieke of afwijkende inzameldienst voor een bepaalde afval- of grondstofstroom door de gemeente wordt gewenst, dan is het zaak om dit met Avalex te bespreken en de kostenconsequenties te laten onderzoeken zodat kan worden beoordeeld of het gewenst is een afwijkende/nieuwe inzameldienst in de Producten Diensten Catalogus op te nemen.

De Product-Diensten-catalogus (ook wel DVO) van Avalex omvat mogelijkheden om dienstverlening af te nemen van Avalex. De gemeente is daarbij dus niet volledig autonoom in het maken van keuzes, maar afhankelijk van hetgeen in deze catalogus is opgenomen. Tegelijkertijd is het aantal beleidsmogelijkheden binnen de catalogus dermate breed dat ook contraire beleidskeuzes mogelijk zijn: bijvoorbeeld de keuze van Avalex-gemeente Wassenaar voor nasorteren van PMD staat enigszins haaks op de keuze voor bronscheiden van PMD in Pijnacker-Nootdorp. Dit komt ook voort uit de wijze waarop de gemeenschappelijke regeling is ontworpen: gemeenten werken samen op de inzameling, maar zijn beleidsmatig zo veel mogelijk autonoom. Avalex geeft zelf aan dat afwijking van de Producten-dienstencatalogus bespreekbaar zijn, maar in de praktijk ook betekenen dat de individuele gemeente met (hogere) kosten zal moeten rekenen omdat het om maatwerk gaat.

De keuzes in de wijze van verwerking van het huishoudelijk afval liggen ook bij Avalex, waarbij gemeente Pijnacker-Nootdorp daarbij heeft gekozen voor de kracht van het collectief. Zo is bijvoorbeeld de keuze binnen Avalex gemaakt om toe te treden als aandeelhouder binnen afvalverwerker HVC, na consultatie bij de raden van de Avalex-gemeenten, waarmee de verwerking van het huishoudelijk restafval en gft geregeld is. Er is door toetreding tot HVC ook nog de optie om het PMD-rijk restafval te kunnen laten voorscheiden: HVC biedt dit aan voor met name het restafval uit hoogbouw. Dit zijn de grootste afvalstromen van gemeente Pijnacker-Nootdorp. De toetreding tot HVC betekent ook dat het lastig is om deze keuze terug te draaien: de levering van restafval en gft is gekoppeld aan het aandeelhouderschap.

Voor de verdere borging van de grotere grondstofstromen is Avalex zelf lid van samenwerkingsorganisatie Midwaste. Midwaste is een coöperatieve vereniging van veertien regionale afval- en reinigingsbedrijven, waarbij het collectief benut wordt voor betere contracten en contractvoorwaarden. Gemeente Pijnacker-Nootdorp maakt daar dus gebruik van.

4.4 Impact inwoners

Welke impact hebben de beleidsdoelen op de inwoners in termen van bereikt milieueffect, kosten, gemak van de dienstverlening en snappen inwoners de gemaakte keuzes?

Deze vragen beantwoorden we op twee wijzen: door de impact vanuit de wijziging in de afvalinzamelstructuur en vanuit de klanttevredenheidsonderzoeken die door Avalex uitgevoerd worden.

De start met Het Nieuwe Inzamelen (HNI) heeft een duidelijke wijziging betekent voor de inwoners van Pijnacker-Nootdorp. En met een duidelijk effect op de milieuprestaties: de gemeente gaat van 212 kg restafval in 2018 naar 177 kg restafval per inwoner per jaar in 2021. Bewoners merken dat zij meer grondstoffen apart houden van het restafval.

De daling van de hoeveelheid restafval heeft een positief effect op de (verwerkings)kosten: het verwerken van restafval is – mede door de verbrandingsbelasting – duurder dan de verwerking van de andere grote grondstofstromen, zoals gft, Oud Papier en Karton en Plastic, Metalen en Drankenkartons (PMD). Daarvoor is wel een grote investering nodig geweest, naast de reeds bestaande hoge kapitaallasten voor ondergrondse containers (welke in het DVO-tarief verrekend worden) in een groot deel van de gemeente. Het effect op de afvalstoffenheffing is daarmee vooralsnog beperkt: de gemeente scoort nog relatief slecht op kosteneffectiviteit in de benchmark.

De tweede invalshoek is het klanttevredenheidsonderzoek. Het volgende overzicht toont de rapportcijfers (0 – 10) die inwoners geven voor de verschillende diensten door en de beeldvorming met betrekking tot Avalex. De vermelde rapportcijfers hebben betrekking op de gemeente Pijnacker-Nootdorp, waarbij tussenhaakjes het rapportcijfer van inwoners uit het gehele verzorgingsgebied zijn vermeld.

figuur 10 Cijfers klantonderzoek Avalex Pijnacker-Nootdorp (totale werkgebied) (2016-2021)

Beoordelingspunt	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dienstverlening algemeen	6,5 (7,2)	6,9 (7,0)	6,2 (6,2)	6,9 (7,0)	6,8 (6,9)	7,3 (7,4)
Meest recente contact-moment	6,3 (7,2)	6,6 (7,0)	6,1 (6,6)	6,6 (7,1)	6,7 (7,0)	7,5 (7,5)
Website	7,0 (7,3)	7,3 (7,2)	6,7 (7,0)	7,1 (7,2)	7,4 (7,3)	7,6 (7,7)
Positieve associaties	56% (58%)	49% (55%)	41% (42%)	45% (51%)	38% (44%)	48%
Negatieve associaties	15% (11%)	25% (20%)	34% (32%)	30% (21%)	37% (30%)	17%
Dienstverlening HNI (HNI-wijk)	n.v.t.	n.v.t.	6,7 (5,7)	7,0 (7,1)	7,1 (6,8)	n.v.t.
Informatie HNI	n.v.t.	n.v.t.	6,1 (5,7)	7,6 (6,6)	6,7 (6,2)	n.v.t.
Te weinig informatie HNI	n.v.t.	n.v.t.	32% (36%)	17% (39%)	25% (42%)	n.v.t.

Als we naar de cijfers van de klantonderzoeken kijken en vergelijken met de afgelopen jaren en het totale werkgebied kunnen we een aantal dingen concluderen. In 2018 zijn alle cijfers lager en het aantal negatieve associaties hoger wat mogelijk wordt veroorzaakt door verschillende samengaanende beleidsmaatregelen. Tegelijkertijd is op alle aspecten een duidelijke verbetering te zien in de cijfers.

Het cijfer voor de dienstverlening algemeen gaat over de hele periode omhoog van een 6,5 naar een 7,3. Hetzelfde geldt voor het meest recente contactmoment; van een 6,3 naar een 7,5. De website beoordeling is iets omhooggegaan; van een 7,0 naar een 7,6. Het aantal positieve associaties is omlaag gegaan maar vergeleken met 2020 is het een stuk omhoog gegaan. Het aantal negatieve associaties is iets omhooggegaan maar vergeleken met 2020 flink omlaag gegaan. In de jaren dat de beoordeling omtrent HNI werd gemeten is te zien dat in 2019 duidelijk beter werd gepresteerd in 2018, in 2020 gingen de resultaten iets omlaag.

Als we Pijnacker-Nootdorp vergelijken met het totale werkgebied van Avalex zijn er over het algemeen geen grote verschillen behalve in 2019 waarbij 39% van het totale werkgebied vindt dat er te weinig informatie is over HNI terwijl in Pijnacker-Nootdorp dit maar 17% is.

4.5 Sturing en informatie raad

Op welke manier kan de gemeenteraad sturing geven aan de inrichting van het afvalbeheerbeleid? En wordt de raad geïnformeerd over het beleid, de doelstellingen en behaalde resultaten?

De raad kan op verschillende wijzen sturing geven aan het afvalbeleid: kaderstelling bij het stellen van de beleidsambities (afvalbeleid), richting geven aan de gewenste insteek voor de afvalinzamelstructuur (uitgewerkt in de afvalstoffenverordening), het financiële kader

vaststellen (afvalstoffenheffing) en natuurlijk door middel van moties en schriftelijke vragen het college bevragen. In Pijnacker-Nootdorp blijkt dat de raadsleden op al deze onderwerpen sturing geven.

De gemeenteraad van Pijnacker-Nootdorp is nauw betrokken bij het afvalbeleid van de gemeente: het is duidelijk een onderwerp waar raadsleden veel van weten, weten wat de kaders en huidige prestaties zijn en goed op de hoogte zijn van relevante ontwikkelingen. Het college informeert de raad ruim, waarbij de raadsinformatiebrieven een belangrijk instrument zijn om de raad op de hoogte te houden, evenals de rapportages welke vanuit Avalex gestuurd worden aan de gemeenteraad.

Over het project Het Nieuwe Inzamelen (HNI) is uitgebreid met de raadsleden gesproken, zowel in de besluitvorming als bij de uitwerking ervan. Daarbij heeft de raad bijgestuurd op het moment dat zij daar noodzaak toe zag: namelijk het aanpassen van de inzamelstructuur voor de buurten met een ondergrondse afvalinzamelstructuur, deze zijn niet volledig overgegaan naar de systematiek van het nieuwe inzamelen (geen minicontainers voor grondstoffen aan huis).

Een kanttekening is hierbij wel, dat de gemeenteraad sterk op de eigen gemeente gericht is en ook graag op meer uitvoerend niveau wil meedenken om de beleidsdoelstellingen van de gemeente te behalen. De raad zou daarbij meer moeten nadenken over de juiste kaders, in plaats van sterk op de uitvoering te letten. Een voorbeeld is het meedenken over communicatie zonder dat er een duidelijk kader is wat de gewenste richting is.

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1 Conclusies

Op basis van het verrichte onderzoek komen we tot de volgende conclusies over het afvalbeleid in gemeente Pijnacker-Nootdorp.

1. Het beleidsproces (afval en grondstoffen van huishoudens) is goed op orde en wordt adequaat doorlopen in gemeente Pijnacker Nootdorp

Uit de analyse van de tussen college en raad gewisselde documenten en de gevoerde gesprekken blijkt dat zowel college als gemeenteraad het afvalbeleid goed kennen en op de hoogte zijn van de ontwikkelingen in de eigen gemeente. Er is een beleidskader dat in de praktijk wordt uitgerold. En waarbij de gemeenteraad door middel van raadsinformatiebriefjes informatie krijgt over de voortgang van het beleid en de uitvoering. Ook de jaarstukken voldoen aan dit beeld en bevatten de verplichte BBV-indicatoren (Besluit Begroten en Verantwoorden).

Waar nodig stuurt de gemeenteraad de uitvoering van het beleid bij, zoals bij het uitrollen van het nieuwe inzamelen in buurten met een ondergrondse inzamelstructuur, waar de gemeenteraad deze structuur wilde behouden.

2. De afvalprestaties kennen een groot verbeterpotentieel

Gemeente Pijnacker-Nootdorp scoort met 177 kg restafval per inwoner per jaar nog een stuk hoger dan de ambitie voor 100 kg restafval en beduidend hoger dan 75 kg restafval van de best presterende gemeente in deze stedelijkheidsklasse. Verder blijkt dat in de 177 kg restafval nog 77% grondstoffen te zitten en is dus slechts ongeveer 41 kg restafval ook echt restafval. Er is kortom groot verbeterpotentieel voor de gemeente, temeer omdat voor een groot deel van deze grondstoffen al inzamelvoorzieningen zijn (zoals voor het GFT of plastic verpakkingen).

Ter nuancering moet hierbij wel opgemerkt worden dat afvalscheiding grote regionale verschillen kent, hetgeen ook in de regio van Pijnacker-Nootdorp terug te zien is. Daar presteert de gemeente namelijk als één van de beste met 177 kg restafval. En verder is het gemiddelde in de stedelijkheidsklasse ook hoger met 197 kg restafval.

Dit verbeterpotentieel komt ook terug in de kosteneffectiviteit van de gemeente, want met de relatief hoge hoeveelheid restafval en hoge kapitaallasten door de grote hoeveelheid ondergrondse containers (welke via de DVO verrekend worden), heeft de gemeente ook een hoge(re) afvalstoffenheffing. Kijkend naar de benchmark Huishoudelijk Afval kan ook gezien worden dat gemeenten met een vorm van HNI én een prijsprikkel, het beste scoren. Zowel op afvalscheiding als op gemiddelde afvalstoffenheffing.

3. Het Nieuwe Inzamelen is ten dele ingevoerd en beperkt de verdere beleidsopties

Bij de uitrol van Het Nieuwe Inzamelen (HNI) heeft de gemeenteraad afgeweken van het collegebesluit door in laagbouw-wijken met een bestaande ondergrondse

containerstructuur, deze structuur te behouden. Het gaat om 29% van het totaal aantal aansluitingen in de gemeente. Dit betekent dat de essentie van het nieuwe inzamelmodel (makkelijke scheiding van grondstoffen aan huis, restafval op afstand wegbrengen) in deze buurten niet is doorgevoerd. Verder blijkt dat juist in deze buurten er grote vervuiling van grondstoffen is (meer dan 60% afkeur van plastic verpakkingen), hetgeen ten dele herleidbaar is op de ondergrondse containers.

Een verdere beleidsoptie is bijvoorbeeld tariefdifferentiatie of een recycletarief, waarbij inwoners ofwel een beloning krijgen voor goed scheidingsgedrag of per keer of kilo aangeboden restafval moeten betalen. Juist bij de invoering van dit systeem moet het voorkomen van vervuiling als gevolg van ongewenst ontwijkgedrag (restafval deponeren bij grondstoffen) extra aandacht krijgen. Bij 29% van de huishoudens in Pijnacker-Nootdorp vergt dit bij invoering van diftar de nodige aandacht omdat er nu al hoge vervuilinggraden zijn.

4. Raad is nauw betrokken bij het afvalbeleid

De raad in Pijnacker-Nootdorp is goed op te hoogte van wat er speelt, zo blijkt uit het gesprek met een afvaardiging van raadsleden en analyse van de moties, amendementen en raadsvragen. Het afvalbeleid is duidelijk een onderwerp waar raadsleden veel van weten en goed op de hoogte zijn van relevante ontwikkelingen. Verder reageert de raad actief op de informatie van het college door middel van moties en amendementen.

Kanttekening is hierbij dat de raad een sterke focus op de uitvoering van het afvalbeleid heeft, en minder gericht is op het controleren van de gestelde kaders. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om mogelijkheden om afval nog verder te scheiden (betere communicatie, een grondstoffenbus die aan huis inzamelt, et cetera), in plaats van het – in het gesprek benoemde – motiveren van bewoners tot gewenst afvalscheidingsgedrag en bewustwording.

5. Verdere conclusies

Er zijn verder verschillende, aanvullende conclusies op basis van het gevoerde onderzoek:

- a. De afvalstoffenheffing is – verklaarbaar – hoog. De keuzes voor een kapitaalintensief inzamelsysteem met ondergrondse containers in combinatie met het achterblijven van de verwachte daling van de hoeveelheid restafval betekenen voor Pijnacker-Nootdorp een relatief hoge afvalstoffenheffing in vergelijking met andere gemeenten. Het verwerken van restafval heeft namelijk een hogere kostprijs dan de verwerking van de meeste grondstofstromen.
- b. De relatie met verbonden partij Avalex is goed, maar voor raadsleden ook complex: het is voor hen niet scherp wat precies de kaders zijn, hoe deze kaders vastgesteld zijn of gewijzigd kunnen worden en waar zij – als gemeenteraadsleden – nu precies op controleren. Bijvoorbeeld in de wijze waarop keuzes over het dienstpakket in andere gemeenten, effect heeft op de kosten in Pijnacker-Nootdorp.
- c. De afspraken tussen de Avalex-gemeenten en Avalex over de mogelijke breedte

van het dienstverleningspakket (DVO) geeft veel ruimte voor de individuele gemeenten om eigen keuzes te maken. Het hebben van deze afspraken is gewenst met het oog op efficiency in de uitvoering, maar beperkt in theorie de keuzevrijheid van de gemeente. In theorie, want in de praktijk geeft de DVO veel vrijheid voor de individuele gemeente: zo kunnen gemeenten binnen deze afspraken gelijktijdig kiezen voor het apart inzamelen van plastic verpakkingen aan huis (Pijnacker-Nootdorp) als voor het via het restafval inzamelen en achteraf nasorteren van deze grondstoffen (Wassenaar). Afspraken buiten de DVO zijn ook mogelijk, maar kennen een andere beprijzing vanuit Avalex.

- d. Pijnacker-Nootdorp kiest op dit moment voor het brongescheiden van PMD. Dit is – gelet op de huidige vervuilingsgraad – ook een logische optie. Bij heroverweging dient het nascheiden van PMD genuanceerd gezien te worden: nascheiden is een oplossing waar bronscheiding niet haalbaar is. Bij hoogbouw en sterk verstedelijkte gebieden is het lastiger om afval goed te scheiden. Er is vaak simpelweg minder ruimte om het afval goed apart te houden. Nascheiding kan dan een goede optie zijn. Ook in wijken waar lage inzamelresultaten uit brongescheiden PMD gemeenten is, kan nascheiding effectief zijn. Als PMD niet meer aan de bron gescheiden wordt ingezameld, verdwijnt het strikte onderscheid tussen gewenste waardevolle recyclebare grondstoffen enerzijds en niet gewenst restafval anderzijds. Dit heeft negatieve consequenties voor de inzet van beleidsinstrumenten (serviceprikkel, prijsprikkel en communicatie) bij het verder ontwikkelen van afvalbeheerbeleid in de gemeente Pijnacker-Nootdorp.

5.2 Aanbevelingen

1. **Zet het huidige beleidsproces voort** voor het ontwikkelen van nieuw afvalbeleid. Omdat het huidige proces voor alle betrokkenen goed functioneert, is het zaak om deze in steek te behouden waar het gaat om het delen van informatie via raadsinformatiebrieven en ontwikkelingen bij partner Avalex. Dit betekent dat het college de raad actief informeert met de raadsinformatiebrieven over de stand van zaken op afvalscheiding en uitrol van maatregelen enerzijds en dat via het college Avalex de gemeenteraad meeneemt in nieuwe ontwikkelingen op landelijk niveau anderzijds.
2. **Geef het beleid een nieuwe impuls** met concrete maatregelen om de ambitie te halen. Er zijn verschillende maatregelen mogelijk die beproefd zijn in andere gemeenten, om de hoeveelheid restafval verder te laten dalen. De meest voor de hand liggende is een vorm van tariefdifferentiatie of recycletarief, waarbij per lediging of kilogram restafval betaald wordt of goed scheidingsgedrag beloond wordt. Gemeenten met dit systeem hebben, in combinatie met een vorm van het nieuwe inzamelen, zowel de laagste hoeveelheden restafval in Nederland als lagere afvalstoffenheffingen.

3. **Baseer het ambitieniveau voor het (nieuwe, te actualiseren) afvalbeleid huishoudens op een adequate analyse** bestaande uit:
 - Een vergelijking van de prestaties (ook 'best practices') met gemeenten in dezelfde stedelijkheid- of hoogbouwklasse.
 - Een navolgbare berekening van het technisch haalbaar ambitieniveau, gebaseerd op de sorteeranalyses (onderzoek naar de samenstelling van het huishoudelijk restafval, c.q. de recyclebare grondstoffen die zich daar nog in bevinden).
 - Een analyse van de oorzaken van de hoeveelheden recyclebare grondstoffen die zich nog in het huishoudelijk restafval bevinden.
 - Een raadpleging van inwoners: ervaringen, motivatie, wensen en verwachtingen.
4. **Breng de hoeveelheid afkeur onder controle.** En breng deze hoeveelheid afkeur onder controle, voordat je tariefdifferentiatie toepast. De hoeveelheid afgekeurde grondstoffen is in de buurten met ondergrondse inzamelvoorzieningen namelijk zeer hoog. Het onder controle brengen van de hoeveelheid afkeur is sowieso gewenst, maar is een noodzakelijke voorwaarde om in deze buurten diftar te kunnen invoeren. Er zijn hierbij twee richtingen: (1) via de werkgroep van Avalex maatregelen nemen binnen de bestaande afvalinzamelstructuur met ondergrondse containers en (2) heroverweging van de afvalinzamelstructuur om deze meer gericht op grondstoffen te maken.
5. **Geef het college duidelijke kaders door het toevoegen van draagvlak bij bewoners** voor het afvalbeleid en stuur daar op. Door goede kaders mee te geven, komt de raad minder in een uitvoerende rol te zitten en meer in de kaderstellende rol. Het motiveren van inwoners tot gewenst afvalscheidingsgedrag of de mate waarin bewoners snappen waarom afvalscheiding belangrijk is, zijn indicatoren waarmee de raad minder in de uitvoerende rol komt en beter kan sturen.

-0-0-0-

Bijlagen

bijlage 1 Afkortingen

BBV – Besluit Begroting en Verantwoording

Diftar - Gedifferentieerde tarieven

Gft(e) - Groente, Fruit-, Tuinafval en etensresten

HNI - Het Nieuwe Inzamelen (specifieke term in Avalex verband)

LAP - Landelijk Afvalbeheer Plan

PBD - Plastic, Blik en Drankverpakkingen

PMD - Plastic, Metaal en Drankenkartons

RKC – Rekenkamercommissie

OPK - Oud Papier en Karton

VANG (HHA) -Uitvoeringsprogramma Van Afval Naar Grondstof Huishoudelijk Afval

bijlage 2 Gehanteerde bronnen

- Avalex (2024) Concept-begroting 2024, online beschikbaar.
- Gemeente Delft, Gemeente Leidschendam-Voorburg, Gemeente Midden-Delfland, Avalex, Gemeente Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Gemeente Wassenaar (2014) Grip op Grondstoffen Beleidsvisiedocument Van Afval Naar Grondstof in 2020.
- Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2014) Informatienota Raad Gezamenlijk afvalbeleid.
- Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2015) Informatienota Raad Informatie inzake ‘omgekeerd inzamelen’.
- Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2017, 2019, 2020, 2021, 2022) Diverse moties en amendementen (ook de niet aangenomen, niet in stemming gebracht en ingetrokken).
- Baaren, J.P. van (2017) Inspiraakreactie Ontwerpbesluit Afvalstoffenverordening 2018.
- Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2018) Aanbiedingsnota Afvalstoffenverordening 2018.
- Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2018) Raadsbesluit Afvalstoffenverordening 2018.
- Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2019) Informatienota Raad Avalex DVO 2019.
- Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2019) Raadsbesluit Verordening Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten 2020.
- Gemeente Pijnacker-Nootdorp, Notitie Ja/Ja-sticker, maart 2020.
- Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2020) Agenderingsverzoek JA-JA sticker, 30 april 2020.
- Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2020) Agenderingsverzoek Een breed afvaldebat, 18 juni 2020.
- Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2020) Aanbiedingsnota Onderzoek inbesteden of aanbesteden verwerking afval.
- Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2020) Informatienota Raad Beantwoording raadsvragen afvalbeleid.
- Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2020) Raadsbesluit Onderzoek inbesteden of aanbesteden verwerking afval.
- Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2020) Raadsbesluit Verordening afvalstoffenheffing 2021.
- Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2021) Aangaan publieke samenwerking tussen Avalex en HVC voor de verwerking van huishoudelijk afval
- CDA-fractie (2021) De afvalstoffenheffing is geen Pinautomaat! Door EEW Energy from Waste.
- KplusV (2021) Betreft brandbrief van het bedrijf EEW aan gemeenteraden.
- CDA-fractie (2021) De afvalstoffenheffing is geen Pinautomaat! deel II.
- Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2021) Informatienota Beantwoording schriftelijke vragen CDA n.a.v. brief EEW over publieke samenwerking Avalex en HVC.
- Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2021) Informatienota Raad Raadsvragen afval niet

ingezameld.

- Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2021) Informatienota Raad Halfjaarrapport Afvalinzameling.
 - Eerlijk Alternatief (2021) Vragen over halfjaar rapport afvalinzameling.
 - Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2022) Informatienota Raad brief Avalex governance en toetreding HVC.
 - Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2022) Informatienota Raad Voortgangsrapportage afvalinzameling 2021.
 - Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2022) Raadsvragen jaarrapportage afvalinzameling 2021 Pijnacker-Nootdorp.
 - Gemeente Pijnacker-Nootdorp (2022) Informatienota Raad Gezamenlijk afvalbeleid Ava-lex-gemeenten en opdrachtgeversrapportage januari-augustus 2022.
-
- Gemeente Pijnacker-Nootdorp, Jaarstukken 2021
 - Gemeente Pijnacker-Nootdorp, Jaarbegroting 2022
 - Gemeente Pijnacker-Nootdorp, Programmabegroting 2023
-
- College van Pijnacker-Nootdorp, Eindverslag inspraak Ontwerp Afvalstoffenverordening 2018 Pijnacker-Nootdorp, zonder datum
 - Informatienota Raad JA/JA-sticker, zonder datum
 - Bijlage Inbesteden of aanbesteden? Wat is het beste voor uw gemeente? zonder datum
-
- Markteffect (2018) Avalex klanttevredenheidsonderzoek Deelrapport: Pijnacker-Nootdorp
 - Markteffect (2019) Avalex klantonderzoek 2019 Deelrapportage Pijnacker-Nootdorp
 - Markteffect (2020) Avalex klantonderzoek 2020 Deelrapportage Pijnacker-Nootdorp
 - Markteffect (2021) Avalex klantonderzoek 2021 Deelrapport Pijnacker-Nootdorp

bijlage 3 **Gesprekspartners**

De volgende personen zijn gesproken voor dit onderzoek:

- Mevr. M. Bijnen (Wethouder Pijnacker-Nootdorp)
- Dhr. K. van Wijk (Beleidsambtenaar gemeente)
- Mevr. N. Dukker (Directeur-secretaris GR Avalex)
- Dhr. M. Caljouw (Relatiebeheerder en accountmanager Avalex)
- Dhr. R. Linnebank (Afdelingsmanager Wijkzaken gemeente)
- Dhr. R. Kreuger (Business Controller Ruimtelijk Domein gemeente)
- Dhr. O. Landzaat (Adviseur Control gemeente)

En er is gesproken met een afvaardiging van de gemeenteraad:

Jaap Koole (D66), John van Dijk (EA), Ad Verduijn (Trots), Jim Verdegaal (D66), Damiën van Herk (EA), Rob van der Welle (CU-SGP), Annemieke Hulsbergen (PvdD), Paul Turion (VVD), Kavita Hira (PPN), Jan-Willem Maas (PPN)

bijlage 4 Korte omschrijving GR Avalex

Bron: Gemeenschappelijke regeling Regionaal Reinigingsbedrijf Avalex 2018

Artikel 2: Belang

De regeling beoogt het doeltreffend en doelmatig uitvoeren of doen uitvoeren van de reinigingstaken van de deelnemende gemeenten, voortkomen uit of samenhangend met taken op het gebied van het gemeentelijke afvalbeleid, die voortvloeien uit de Wet milieubeheer.

Avalex kan ten behoeve van dit belang structureel samenwerken met andere organisatie, dan wel participeren in andere organisaties, een en ander overeenkomstig de bepalingen elders in de regeling.

Hoofdstuk 3: Taken en verantwoording

Artikel 9: Taken

1. Avalex kan ten behoeve van de colleges taken uitvoeren, of doen uitvoeren op het gebied van het gemeentelijke afvalbeleid, die voortvloeien uit de Wet milieubeheer. Dit omvat ten minste de volgende taken:
 1. De inzameling van huishoudelijke afvalstoffen zoals Groente- Fruit- en Tuinafval (gft), papier, glas, textiel en restfractie, alsmede van Klein Gevaarlijk Afval (KGA);
 2. Onderhoud en beheer van brengstations;
 3. Onderhoud en beheer van inzamelmiddelen;
 4. Zorg dragen dat het ingezamelde huishoudelijke afval wordt verwerkt.
2. Avalex is eigenaar van de ingezamelde en in te zamelen afvalstoffen, bedoeld in het eerste lid, en draagt vanuit die verantwoordelijkheid zorg voor de meest duurzame en efficiënte verwerking.
3. De deelnemende gemeenten kunnen aanvullende taken die samenhangen met de taken in het eerste lid, maar niet rechtstreeks daaruit voortvloeien, opdragen aan Avalex.
4. Het bestuur van Avalex is verantwoordelijk voor de voorbereiding, besluitvorming en uitvoering van taken, bedoeld in het eerste en het tweede lid, die door Avalex worden verricht.
5. Avalex kan met derden overeenkomsten sluiten die verband houden met het al dan niet structureel laten uitvoeren van werkzaamheden ten aanzien van taken als bedoeld in het eerste of tweede lid, of daarmee samenhangen. Avalex kan tevens overeenkomstig artikel 11, derde en vierde lid, een rechtspersoon oprichten, mede oprichten dan wel mede deelnemen in rechtspersonen.
6. Er is een opdrachtgeversoverleg bestaande uit de leden van de colleges die de portefeuille afval behartigen. Het opdrachtgeversoverleg beraadslaagt zo vaak als het bestuur of een opdrachtgever dit nodig acht met elkaar en met de directeur over de taakopdracht aan Avalex. Het opdrachtgeversoverleg kan een ambtelijk opdrachtgeversoverleg de opdracht geven zijn vergaderingen voor te bereiden.

Artikel 10: Relatie tussen deelnemende gemeenten en Avalex

1. Avalex gaat jaarlijks met elke deelnemende gemeente een dienstverleningsovereenkomst aan waarin wordt gespecificeerd welke taken als bedoeld in artikel 9, eerste en tweede lid, Avalex voor de betreffende gemeente uitvoert of doet uitvoeren en onder welke inhoudelijke en financiële voorwaarden dit plaatsvindt.
2. Het staat de deelnemende gemeenten niet vrij om taken als bedoeld in artikel 9, eerste lid, aan te besteden aan derden.
3. Het bestuur stelt een format vast voor de dienstverleningsovereenkomst alsmede de algemene voorwaarden die gelden voor de dienstverleningsovereenkomsten. Het opstellen van een format voor de dienstverleningsovereenkomst en de algemene voorwaarden geschiedt in co-creatie tussen ambtelijke vertegenwoordigers van Avalex en de deelnemende gemeenten. Het opdrachtgeversoverleg geeft zijn zienswijze op concepten voor het format voor de dienstverleningsovereenkomst alsmede de algemene voorwaarden voordat deze worden vastgesteld.

Artikel 11: Bevoegdheden

1. De colleges kunnen, direct of indirect, bevoegdheden voor de uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 9, eerste en tweede lid, aan de directeur in mandaat opdragen. Mandaten als bedoeld in de vorige zin, worden opgenomen in separate mandaatbesluiten. Deze mandaatbesluiten worden opgenomen in een mandaatregister.
2. De colleges dragen geen bevoegdheden over aan het bestuur.
3. Het bestuur kan besluiten tot oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen. Het bestuur besluit hiertoe alleen indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het belang, genoemd in artikel 2. Het besluit wordt niet genomen dan nadat de raden in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het bestuur te brengen.
4. Het derde lid is van overeenkomstige toepassing op deelname aan gemeenschappelijke regelingen overeenkomstig de wet.

bijlage 5 Grondstoffenmonitor

Grondstoffenmonitor 2018-2022 Pijnacker-Nootdorp

IPR•NORMAG

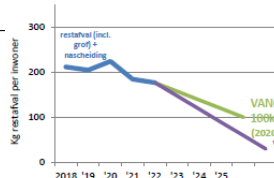
Mondiaal en regionaal worden grondstoffen schaarser en daarmee vaak ook kostbaarder. Daarom is een omslag in het denken Van Afval Naar Grondstoffen (VANG) gemaakt. Het Rijk, gemeenten (VNG) en de organisaties voor afvalbeheer (NVRD) streven gezamenlijk naar een afvalloze samenleving.

De ambitie is 75% afvalscheiding en maximaal 100 kilogram restafval (fijn+ grof) per inwoner per jaar in 2020. En in 2025 een 'wensbeeld' van nog slechts 30 kilogram restafval per inwoner. Het landelijk gemiddelde bedraagt 61% afvalscheiding en circa 199 kilogram restafval (2021). Dit is exclusief eventuele uit het restafval nagescheiden fracties. Deze grondstoffenmonitor presenteert de afvalprestaties van Pijnacker-Nootdorp, in vergelijking met referentiegemeenten.

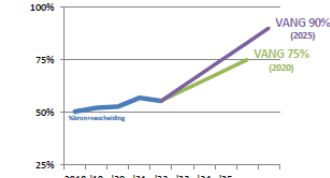
Prestatie en ambitie

Pijnacker-Nootdorp	VANG
2022 trend	2020 -> 2025
177 kg rest per inwoner	100 → 30 kg rest per inwoner
55% afvalscheiding	75% → 90% afvalscheiding

Restafval huidige en trend bij gelijkblijvend beleid



Grondstofscheiding huidige en trend

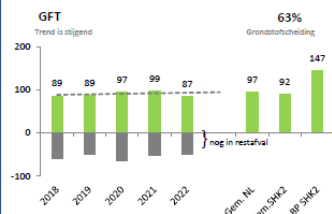


Gemeenten hebben een zorgplicht voor de inzameling van huishoudelijk afval en een maatschappelijke opdracht om bij te dragen aan de genoemde VANG-ambities en de totstandkoming van een circulaire economie.

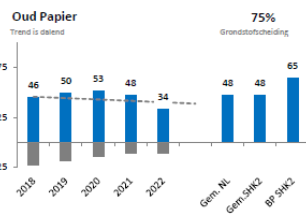
Het scheidingspercentage, zonder nascheiding, in Pijnacker-Nootdorp bedraagt met gelijkblijvende trend 55% en er wordt nu nog 177 kg restafval (incl. grof) verwerkt.

Gescheiden grondstoffen

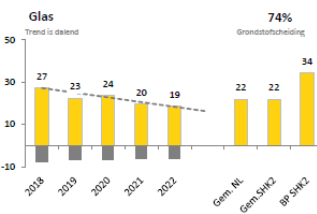
De volgende grafieken presenteren de hoeveelheden grondstoffen (kg per inwoner per jaar). De grijs gekleurde delen betreffen de hoeveelheid grondstof die zich nog in het restafval bevindt.



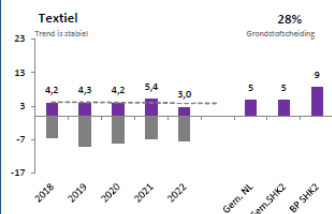
Er wordt 87 kg Groente-, Fruit- en Tuinafval (GFT) per inwoner gescheiden. De trend is dalend. Er zit nog zo'n 52 kg GFT in het huishoudelijk restafval en dus wordt 63% apart gehouden. Gemiddeld wordt er in de stedelijkheids categorie van Pijnacker-Nootdorp (Gem.SHK2) 92 kg per inwoner ingezameld.



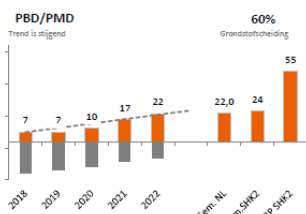
Momenteel wordt er 34 kg Oud Papier en Karton (OPK) per inwoner gescheiden. De trend is dalend. In het huishoudelijk restafval zit nu nog zo'n 12 kg herbruikbaar OPK. 75% van het OPK wordt apart gehouden. Gemiddeld wordt er in de stedelijkheids categorie van Pijnacker-Nootdorp (Gem.SHK2) 48 kg per inwoner ingezameld.



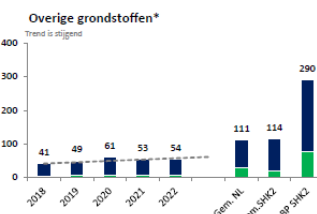
In de huidige situatie wordt 19 kg (verpakkings)glas per inwoner gescheiden en de trend is dalend. Volgens de sorteeraanlyse zit er nog 7 kg glas in het huishoudelijk restafval. Het glas wordt nu voor 74% gescheiden. Gemiddeld wordt er in de stedelijkheids categorie van Pijnacker-Nootdorp (Gem.SHK2) 22 kg per inwoner ingezameld.



Nu wordt 3,0 kg Textiel per inwoner gescheiden en zit er circa 7,8 kg textiel in het restafval. 28% van het textiel wordt nu dus ingezameld en de trend is dalend. Gemiddeld wordt er in de stedelijkheids categorie van Pijnacker-Nootdorp (Gem.SHK2) 5 kg per inwoner ingezameld.

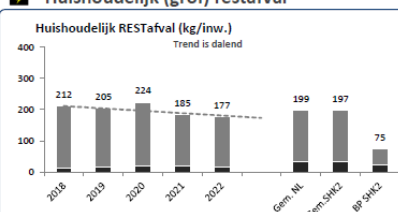


In totaal wordt 22 kg PBD per inwoner wordt gescheiden. De trend is dalend. Het PBD wordt bij de bron gescheiden ingezameld. 22 kg wordt brongescheiden (oranje) en 60% van het aanwezige PBD wordt apart ingezameld. In het ingezamelde restafval bij de huishoudens zit +/- 14,3 kg PBD. Gemiddeld wordt er in de stedelijkheids categorie van Pijnacker-Nootdorp (Gem.SHK2) 24 kg per inwoner bij de bron ingezameld.



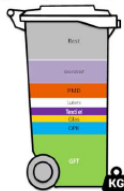
*= grof tuinafval, oude apparaten, asbest, metaal, etc. Ongeveer 77% van het grof afval wordt (voornamelijk op de milieustraat) gescheiden ingezameld. De 54 kg gesorteerd grove grondstoffen per inwoner, zoals de 7 kg Grof Tuinafval, kan worden gerecycled. De trend is dalend. Gemiddeld wordt er in de stedelijkheids categorie van Pijnacker-Nootdorp (Gem.SHK2) 114 kg per inwoner ingezameld.

Huishoudelijk (grof) restafval



Reductie van restafval is het doel. Nu wordt in Pijnacker-Nootdorp 16,6 kg grof en 160,3 kg fijn restafval per inwoner ingezameld. De trend is dalend. Het restafval wordt verder niet nagescheiden met machines.

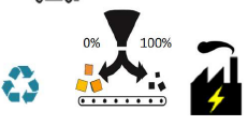
Samenstelling huishoudelijk fijn restafval
Elke 100 kg fijn restafval is 12,2 kg inwoner en 10,2 kg inwoner 21



77% Herbruikbare grondstoffen in het restafval
Een sorteeraanlyse geeft een beeld van de samenstelling en de hoeveelheid (in kg) van het afval. Volgens deze analyse is 77% van het ingezameld fijn restafval uit Pijnacker-Nootdorp als grondstof herbruikbaar.

Nascheiden van het RESTafval

160 kg fijn restafval / inwoner
17 kg grof restafval / inwoner



extra grondstof
0,0 kg/inw.

total restafval
176,9 kg/inw.

Afvalscheidingspercentage 55%

Bronnen: afvalhoeveelheden: 17-'21: CBS '22: Progn.Bimad Avalex, Sorteeraanlyse 2022: Sorteeraanlyse Pijnacker-Nootdorp Euroco Voorjaar 2022 (4 monstern)

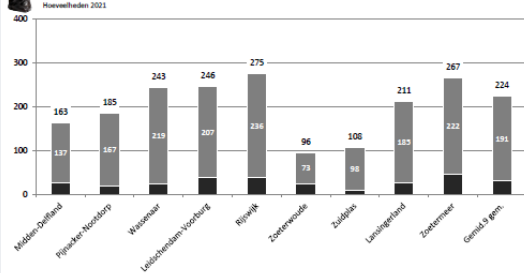
© IPR Normag

Versie 2022: P08

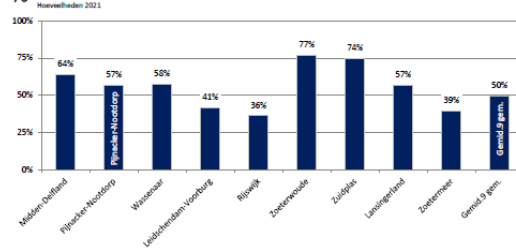
Regionale vergelijking (2021)

De volgende grafieken presenteren de huidige hoeveelheden restafval per inwoner en het scheidingspercentage in Pijnacker-Nootdorp en de referentiegemeenten.

Kilogram huishoudelijk RESTafval per inwoner
Hoeveelheden 2021



% Percentage grondstofscheiding
Hoeveelheden 2021



In Pijnacker-Nootdorp wordt per inwoner 177 kg restafval ingezameld en het bronscheidingspercentage is rond de 55%. Het bronscheidingspercentage is (nog) zonder de afgekeurde grondstoffen.

De volgende tabellen presenteren de afvalstoffenheffing en de inzamelmethodiek in Pijnacker-Nootdorp en de referentiegemeenten.

Afvalstoffenheffing 2021

	Grondslag voor de afvalstoffenheffing	Tarief per huishouden	
		Een- persoon	Meer- persoons
Delft	Aantal personen	€ 235	€ 363
Midden-Deildand	Aantal personen	€ 281	€ 372
Pijnacker-Nootdorp	Aantal personen	€ 279	€ 379
Wassenaar	Aantal personen	€ 305	€ 440
Leidschendam-Voorburg	Aantal personen	€ 309	€ 374
Rijswijk	Aantal personen	€ 354	€ 468
Voorschoten	Aantal personen	€ 287	€ 354
Zoeterwoude	Dure zak	€ 159	€ 197
Zuidplas	Volume & frequentie	€ 281	€ 302
Leidsingerland	Aantal personen	€ 244	€ 306
Zoetermeer	Aantal personen	€ 232	€ 298
Gemeind. 9 gem.		€ 278	€ 352

Bron: Internetpagina's van de gemeenten 2021.

Afvalstoffenheffing - laagst en hoogst

Wijze van verzamelen huishoudelijk restafval en GFT in laag- en hoogbouw

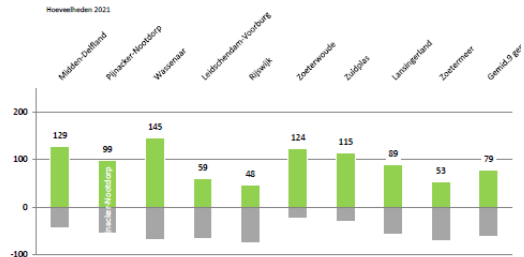
	Laagbouw	GFT	Hoogbouw
Delft (DHC: 1)	Verzamelingcontainers	Miscotainers 1x2wkn	Verzamelingcontainers
Midden-Deildand (DHC: 3)	Miscotainers 1x2wkn	Miscotainers 1x2wkn	Verzamelingcontainers
Pijnacker-Nootdorp (DHC: 2)	Miscotainers 1x2wkn	Miscotainers 1x2wkn	Verzamelingcontainers
Wassenaar (DHC: 3)	Miscotainers 1x2wkn	Miscotainers 1x2wkn	Verzamelingcontainers
Leidschendam-Voorburg (DHC: 1)	Miscotainers 1x2wkn	Miscot. 1x2wkn zomer	Verzamelingcontainers
Rijswijk (DHC: 1)	Miscotainers 1x2wkn	Miscotainers 1x2wkn	Verzamelingcontainers
Voorschoten (DHC: 2)	Verzamelingcontainers	Miscotainers 1x2wkn	Verzamelingcontainers
Zoeterwoude (DHC: 4)	Miscotainers 1x2wkn	Miscotainers 1x2wkn	Verzamelingcontainers
Zuidplas (DHC: 3)	Miscotainers 1x2wkn	Miscotainers 1x2wkn	Verzamelingcontainers
Leidsingerland (DHC: 3)	Miscotainers 1x2wkn	Miscotainers 1x2wkn	Verzamelingcontainers
Zoetermeer (DHC: 1)	Miscotainers 1x2wkn	Miscotainers 1x2wkn	Verzamelingcontainers

Bron: Avaxis website/RW/CB 2019 DHC Stedelijkheidsklasse 1 = zeer stedelijk

Gescheiden grondstoffen

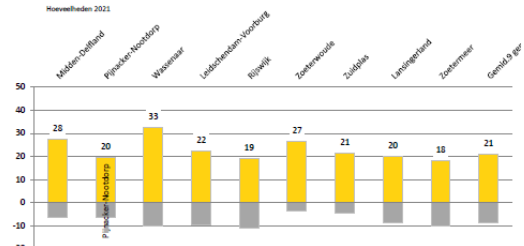
Ter vergelijking presenteren deze grafieken de hoeveelheid gescheiden grondstoffen (kg per inwoner per jaar) in het referentiegebied. De grijs gekleurde delen betreft de hoeveelheid grondstoffen dat zich volgens een sorteeranalyse nog in het restafval bevinden.

GFT
Hoeveelheden 2021



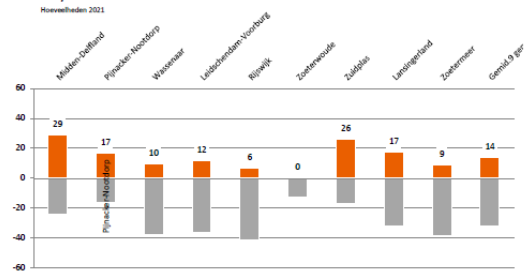
In Pijnacker-Nootdorp heeft in het jaar 2022 87 kg GFT per inwoner gescheiden ingezameld. De bandbreedte met de referentiegemeenten bedraagt 48 tot 145 kg per inwoner.

Glas
Hoeveelheden 2021



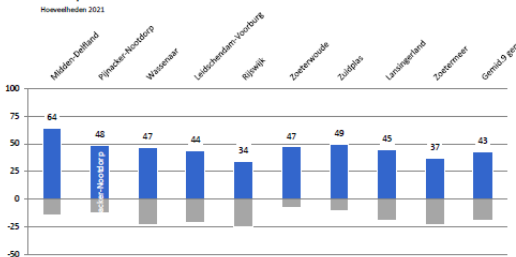
In Pijnacker-Nootdorp wordt in 2021 19 kg Glas per inwoner gescheiden. Bij de referentiegemeenten bedraagt de bandbreedte 18 tot 33 kg per inwoner.

PBD/PMD
Hoeveelheden 2021



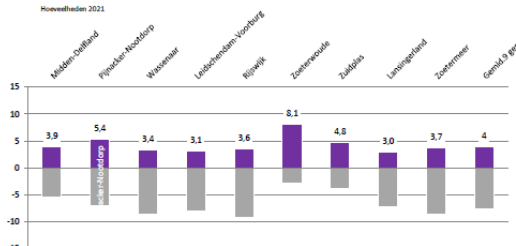
Pijnacker-Nootdorp scheidt in '22 in totaal 22 kg Plastic verpakkingen, Blik en Drinkpakken (PBD) per inwoner (bij de bron). In het referentiegebied bedraagt de bandbreedte tussen de 0,0 en 29 kg PBD per inwoner.

Oud Papier
Hoeveelheden 2021



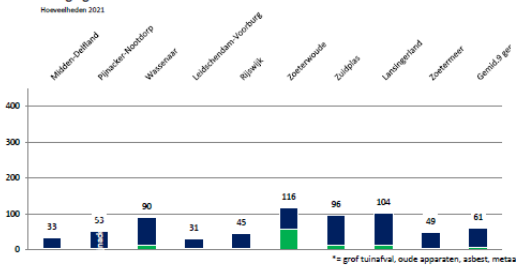
In Pijnacker-Nootdorp wordt 34 kg Oud Papier en Karton per inwoner (2022) gescheiden. De bandbreedte met de referentiegemeenten is per inwoner 34 tot 64 kg.

Textiel
Hoeveelheden 2021



In 2022 scheidt de Pijnacker-Nootdorp 3,0 kg textiel (kleding en schoeisel) per inwoner per jaar. De bandbreedte bedraagt 3,0 tot 8,1 kg textiel per inwoner.

Overige grondstoffen*
Hoeveelheden 2021



In Pijnacker-Nootdorp wordt het grof afval, zoals 7 kg Grof Tuinafval veelal op de milieustraat gescheiden ingezameld. In 2022 is al 54 kg grondstoffen per inwoner gescheiden.

*= grof tuinafval, oude apparaten, asbest, metaal, etc.

bijlage 6 Normenkader

Thema	Norm	Beantwoording
A. Beschrijven huidige situatie		
1 Welk beleid, ambities en doelstellingen heeft de gemeente ten aanzien van huishoudelijk afvalbeheer?	- De beleidsvorming is gestart met kaderstelling vanuit de raad. Ambities en doelstellingen zijn helder omschreven en waar mogelijk gekwantificeerd. Zij voldoen aan de 'smart' criteria: specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden.	Gemeente Pijnacker-Nootdorp heeft de ambitie voor 75% afvalscheiding en maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar in 2020. Ten aanzien van SMART voldoen de ambities en doelstellingen, op realistisch na. Ten tijde van het vaststellen van de ambitie had gemeente Pijnacker-Nootdorp zeer hoge hoeveelheden restafval. Door enkel in te zetten op het aanpassen van de inzamelstructuur door Het Nieuwe Inzamelen, en geen prijsprikkels toe te passen, was het vooraf een onrealistische doelstelling.
2 Hoe verhouden deze zich met de landelijke (en Europese) kaders?	- Het beleid en de doelstellingen sluiten aan op de landelijke en Europese kaders. Daar waar zij niet aansluiten wordt dit gemotiveerd.	De ambities en doelstellingen sluiten aan op de landelijke doelstellingen. En zijn daarmee ook een vertaling van de Europese kaders.
3 Hoe verhouden deze zich met de maatschappelijke opgaven van gemeenten op het gebied van afval en grondstoffen, duurzaamheid en circulariteit, en ten aanzien van social return (inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt) in het algemeen?	- Maatschappelijke opgaven van de gemeenten zijn bekend als doelen bij Avalex en zijn vertaald in bedrijfsplan, jaarplannen of uitvoeringsplannen (of soortgelijke documenten). - Maatschappelijke opgaven worden bewerkstelligd bij de uitvoering van de taken.	De bredere beleidsdoelen op duurzaamheid - zoals vastgelegd in de Omgevingsvisie Pijnacker-Nootdorp 2025 - zijn op een consequente manier doorvertaald in het afvalbeleid. Verder borgt gemeente Pijnacker-Nootdorp haar belangen door middel van het lidmaatschap in het Algemeen Bestuur (financiën) en door middel van deelname in het bestuurlijk opdrachtgeversplatform (beleidsinhoudelijk). Daarmee worden de maatschappelijke opgave uit de gemeente vertaald in de uitvoering van de taken van Avalex.
4 Welke activiteiten, middelen en projecten worden daartoe uitgevoerd (inclusief pilots)?	- De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd en zijn duidelijk tussen de betrokkenen.	De gemeente is verantwoordelijk voor het beleid, Avalex voor de uitvoering. De afspraken tussen de partijen zijn door de komst van de Product-Dienstencatalogus van Avalex helder. Er worden samen met Avalex verschillende pilots uitgevoerd, onder meer naar de verbetering van kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen.

B. Doelstellingen, maatschappelijke opgaven en doelrealisatie

1 In welke mate worden de ambities en doelstellingen behaald? Daarbij rekening houdend met de rol van Avalax als adviseur en uitvoerder van het door de gemeenten bepaalde vastgestelde (gemeentelijk) huishoudelijk afvalbeleid.	- De gerealiseerde ambities en doelstellingen worden periodiek gemonitord en geëvalueerd. - Daar waar de realisatie afwijkt (positief of negatief) wordt dit gemotiveerd c.q. verantwoord.	De doelstellingen zijn niet gehaald: 177 kg restafval en 57% afvalscheiding zijn hoger dan de gestelde ambitie. Tegelijkertijd is dit ook tijdig bij de gemeenteraad aangekondigd, door het vertraagde invoeren van Het Nieuwe Inzamelen. De periodieke rapportages ondersteunen de goede informatiepositie van de gemeenteraad.
2 Wat zijn de prestaties op het gebied van huishoudelijk afvalbeheer vergeleken met referentiegemeenten?	- Prestaties worden vergeleken met referentiegemeenten. Afwijkingen (positief of negatief) worden onderzocht en van de daaruitvoortvloeiende kennis wordt geleerd. - Er is een structurele plan-do-check-act cyclus met een zogenaamde 'learning loop'.	In stedelijkheidsklasse 2 scoort Pijnacker-Nootdorp relatief goed: beter dan het gemiddelde. In vergelijking met de andere Avalax-gemeenten doet de gemeente het ook goed: op één na het minste restafval en op twee na het beste afvalscheidingspercentage. Er is kortom ruimte voor verbetering en vanuit de sorteeranalyse blijkt dat er ook veel grondstoffen zitten in het huishoudelijk restafval.
3 Is het te verwachten dat de gemeente haar doelstellingen voor de middellange en lange termijn zal behalen met het huidige beleid of zijn intensiveringen nodig, zo ja wat zou kunnen helpen?	- Door IPR Normag te beantwoorden vraag op basis van onderzoek en expert beoordeling.	Een intensivering van beleid is noodzakelijk om de doelstelling van 100 kg restafval en 75% afvalscheiding te halen. De via Avalax ingezette route omvat goede handvatten voor gemeente Pijnacker-Nootdorp om de prestaties te verbeteren. Met name een prijsprikkel kan een positief effect hebben, mits er een betere borging van de kwaliteit van de grondstoffen komt.

C. Sturing en monitoring

1 Op welke manier stuurt de gemeente op het halen van de doelstellingen? En hoe verhoudt zich deze sturing tot de afhankelijk van Avalax en HVC?	- In de P&C-cyclus zijn indicatoren opgenomen over afvalbeleid, in lijn met het beleidskader - Er zijn duidelijke afspraken over waar de gemeente over gaat en waar Avalax en HVC over gaan	De gemeente stuurt op basis van de afvalbeheergegevens, zowel milieutechnisch als financieel. In de afspraken in de dienstverleningsovereenkomst met Avalax zijn de exacte afspraken over de dienstverlening vastgelegd. Het is voor de betrokkenen duidelijk wie waar over gaat.
2 Hoe en met welke indicatoren monitort de gemeente het halen van doelstellingen, en stuurt ze bij waar nodig?	- Het is voor de betrokken gemeenten helder wat de Avalax voor hen verricht in termen van te behalen doelen. - Gemeenten worden geïnformeerd over de voortgang van de doelrealisatie.	Door middel van de jaarverslagen en begrotingen heeft de gemeente voldoende inzicht in de voortgang van het beleid en het behalen van de doelstellingen.

D. Functioneren en presteren van de organisatie van het afvalbeleid

1 Hoe functioneert gemeente Pijnacker-Nootdorp ten aanzien van de inzet van mens en materieel voor de uitvoering van de primaire werkprocessen (zoals inzameling huishoudelijk afval)	- Het functioneren en presteren van de gemeente - in de vorm van prestaties en kosten per prestatie - worden periodiek gemonitord en beoordeeld. - De uitvoering van primaire werkprocessen door Avalex is kosteneffectief. <i>Methode:</i> onderzoek IPR Normag. Toetsing van de kosteneffectiviteit van primaire werkprocessen aan Benchmark Huishoudelijk Afvalbeheer.	Gemeente Pijnacker-Nootdorp kan verbeteren ten aanzien van de kosteneffectiviteit. Uit de Benchmark Huishoudelijk Afvalbeheer en een vergelijking van de heffing met regiogemeenten, scoort de gemeente relatief slecht. Dit is verklaarbaar vanuit de huidige inzamelstructuur waar verschillende buurten volledig ondergrondse voorzieningen hebben (hetgeen kapitaalintensief is) en vanuit de relatief hoge hoeveelheid restafval (welke meer kost om te verwerken dan de meeste grondstoffen).
2 Is de inrichting c.q. de intergemeentelijke samenwerking op afval- en grondstoffengebied toekomstbestendig?	- De gezamenlijke organisatie beschikt over voldoende schaalgrootte, kennis en expertise om haar rol (ten behoeve van de gemeenten) ook in de toekomst adequaat uit te voeren.	De huidige inrichting is toekomstbestendig. Wel is de positie van één beleidsmedewerker die verantwoordelijk is voor het hele beleid kwetsbaar. Het is een duidelijke sleutelfunctie, welke lastig vervangbaar is.

E. De rol van de raad

1 Is de informatievoorziening aan de gemeenteraden over het afvalbeheer adequaat?	- Door de inzet van Avalex is de raad op hoofdlijnen op de hoogte van het beleid en afwijkingen daarvan, de budgetten, de uitvoering en de financiële doelbereiking. - Door Avalex is de raad op hoofdlijnen op de hoogte van wat er leeft bij inwoners over de uitvoering van het afvalbeleid. - Door Avalex is de raad op hoofdlijnen op de hoogte van relevante ontwikkelingen op het gebied van afval.	De gemeenteraad wordt zeer uitgebreid op de hoogte gehouden over de voortgang van het beleid. Er zijn meer dan voldoende aangrijpingspunten voor de raad om eventueel bij te sturen. De informatiepositie wordt niet door Avalex maar vanuit het college zelf geborgd. Daar waar nodig wordt Avalex benut als informatiebron om goed op de hoogte te zijn van de ontwikkelingen.
2 Hoe vervult de raad in de huidige situatie zijn controlerende en kaderstellende taak, en welke eventuele aandachtspunten of verbeterpunten zijn hieruit af te leiden?	- Het beleid wordt gemonitord en geëvalueerd en de raad ontvangt deze informatie of vraagt hierom. - De raad heeft mogelijkheden om het beleid bij te sturen; Het college en de ambtelijke organisatie (al dan niet richting Avalex) volgen/volgen de wensen van de raad.	De gemeenteraad lijkt soms te veel op de uitvoerende rol te zitten: de verwachte aanpassing van het afvalbeleid voor 2023 biedt een goede kans om vooral kaderstellend te zijn. En minder op de exacte uitvoering van het beleid te zitten.

bijlage 7 Tijdslijn

Raadsbesluiten

Raadsbesluit Grip op Grondstoffen – 17 december 2015

Besluit: “In te stemmen met de overgang van de huisvuilinzameling naar het concept van ‘Omgekeerd Inzamelen’”.

Naar aanleiding van het voorstel van het college op 9 juni 2015 en de informatienota raad van 4 november 2015. Na kennis genomen van de brief van het DB van Avalex inzake de transitie naar ‘Omgekeerd Inzamelen’ en het rapport ‘Grip op Grondstoffen’ stemt de raad in tot de overgang naar ‘Omgekeerd Inzamelen’ en dit door Avalex te laten uitwerken in een operationeel plan voor de periode tot 2020. Dit operationele plan is onder de voorwaarden dat Avalex (1) dit uitvoert tegen een maximaal gelijkblijvende DVO-bijdrage per gemeente, (2) dit uitvoert met een tenminste gelijkblijvend serviceniveau, (3) ten minste 75% hergebruik van grondstoffen nastreeft en (4) samen met de gemeente vanuit een regisserende rol zorgt voor een adequate implementatie, communicatie en monitoring. Verder stemt de raad in met de gemaakte afspraken met verenigingen die deelnemen in de Subsidieverordening oud papier en karton.

Raadsbesluit Afvalstoffenverordening 2018 Pijnacker-Nootdorp – 19 april 2018

Besluit: “Afvalstoffenverordening 2018 Pijnacker-Nootdorp”

De afvalstoffenverordening is aangepast om te passen in het Grip op Grondstoffen beleid naar aanleiding van de aanbiedingsnota 13 februari 2018. Avalex is als inzameldienst belast met de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen. Het is andere inzamelaars verboden huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen tenzij ze onder een uitzondering vallen. Burgemeester en wethouders kunnen regels stellen omtrent het (afzonderlijk) inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen. Bedrijfsafvalstoffen kunnen door een andere inzameldienst worden ingezameld. Zwerfafval, dumping, afval en verontreiniging op de weg, en opslag van afval in de open lucht is niet toegestaan. Voor dit afval zijn de overtreders verantwoordelijk. Het besluit treedt in werking op de eerste dag na bekendmaking en tegelijkertijd wordt de ‘Afvalstoffenverordening 2012 Pijnacker-Nootdorp’ ingetrokken.

Raadsbesluit Verordening Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten 2020 – 21 november 2019

Besluit: “Vast te stellen de Verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing en reinigingsrechten 2020”

Naar aanleiding van het voorstel van het college van 8 oktober 2019. De reden om de verordening te wijzigen was dat de modelverordening van de VNG is aangepast. Afvalstoffenheffing wordt als een directe belasting geheven als bedoeld in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer. De belasting wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven van de

‘Tarieventabel gemeentelijke belastingen en heffingen’. De belasting is verschuldigd aan het begin van het belastingjaar of, zo dit later is, bij de aanvang van de belastingplicht. Er geldt een betalingstermijn van drie maanden. Onder de naam ‘reinigingsrechten’ worden rechten geheven zowel voor het genot van door het gemeentebestuur verstrekte diensten als voor het gebruik van de voor de openbare dienst bestemde gemeentebezittingen, werken of inrichtingen die bij de gemeente in beheer of in onderhoud zijn. Er wordt een mondelinge dan wel een gedagtekende schriftelijke kennisgeving van het te vorderen bedrag is vermeld. Dit is verschuldigd bij de aanvang van de dienstverlening of aanvang van het gebruik van bezittingen, werken of inrichtingen. Mondeling is de belastingstermijn op het moment van kennisgeving en schriftelijk is dit binnen 30 dagen na dagtekening. De ‘Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsheffingen 2017’ wordt ingetrokken op 1 januari 2020, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

Raadsbesluit Onderzoek inbesteden of aanbesteden verwerking afval – 29 oktober 2020

Besluit: “Nader onderzoeken van samenwerkingsmogelijkheden van Avalex met HVC voor huishoudelijk afval.”

Naar aanleiding van het voorstel van het college op 15 september 2020 is besloten om samenwerkingsmogelijkheden van Avalex met HVC voor het verwerken van huishoudelijke afvalstromen nader te onderzoeken. De uitkomsten worden januari 2021 aan de gemeenteraden ter besluitvorming voorgelegd.

Gemeenschappelijke regeling Regionaal Reinigingsbedrijf Avalex 2018 – geldend vanaf 30 oktober 2020

Zie bijlage 4.

Raadsbesluit Verordening afvalstoffenheffing 2021 – 26 november 2020

Besluit: “Vast te stellen de Verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing 2021”

Naar aanleiding van het voorstel op 6 oktober 2020. De afvalstoffenheffing is een directe belasting als bedoeld in artikel 15.33 Wet milieubeheer voor het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen. Het voorwerp van belasting is een perceel. De belasting wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven van de ‘Tarieventabel gemeentelijke belastingen en heffingen’. De belasting wordt geheven door middel van een mondelinge of schriftelijke gedagtekende kennisgeving. Er wordt gesproken over heffing naar tijdsgelang. Mondelinge kennisgeving vereist directe betaling en schriftelijk is er betalingstermijn van 30 dagen. De ‘Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrechten 2020’ vervalt 1 januari 2021, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

Raadsinformatiebrief van Avalex

Grip op Grondstoffen Beleidsvisiedocument Van Afval Naar Grondstof in 2020 – 8 augustus 2014

Onder de GR Avalex heeft elke gemeente haar eigen dienstverlening behouden wat heeft geleid tot een lappendeken aan variaties qua inzamelmethoden en inzamelfrequenties. Een gemeenschappelijke beleidsvisie zal resulteren in een beter milieurendement en financiële voordelen. Dit document bevat gezamenlijke ambities en doelstellingen, en scenario's met voorstellen en een financiële onderbouwing om uiteindelijk in 2020 de landelijke doelstelling van 75% afvalscheiding te halen.

Raadsinformatiebrieven van college

Informatienota Raad Gezamenlijk afvalbeleid – 26 augustus 2014

Tijdens de gemeenteraadsvergadering op 4 december 2012 is besloten tot een onderzoek naar de verschillende mogelijkheden van gescheiden afvalinzameling. Op 21 november 2013 is deze rapportage behandeld en is de voorkeur uitgesproken naar het inzamelconcept 'Omgekeerd inzamelen'. Het college is daarbij opgedragen dit concept samen met Avalex en Avalex-gemeenten voor eind 2014 uit te werken in termen van kosten, opbrengsten, besparingen en uitvoering. Bijgevoegd is de conceptrapportage 'Grip op Grondstoffen' van Avalex waarin verschillende scenario's worden doorgerekend. Uit deze berekeningen komen drie voorkeursscenario's; renaissance, omgekeerd inzamelen & renaissance en omgekeerd inzamelen + Diftar, welke alle drie goed scoren op de aspecten afvalscheiding en kosten. Het proces om te komen tot een gezamenlijk afvalbeleid wordt uitgelegd en doel is om te eindigen in november/december met een besluitvorming. Er is een gefaseerd plan van aanpak nodig voor de implementatie. De resultaten van de scenarioberekeningen zijn richtinggevend, ze kunnen niet als absolute waarden beschouwd worden. Landelijke beleidsdoelen liggen op ten minste 75% scheidingspercentage en de raad wil 65%. Er moet nog worden gekozen wat de raad wil. Een tariefprikkel is genoemd maar het is nog niet duidelijk of er voldoende draagvlak is bij de Avalex-gemeenten. Dit komt in nov/dec nog aan de orde. Uitgangspunt is dat al het huishoudelijk afval van Avalex is. Mogelijk zijn er na keuze van het inzamelconcept aanpassingen nodig aan de Afvalstoffenverordening. Verder wordt een klankbordgroep actief geïnformeerd.

Bijlagen: 1. Concept rapportage 'Grip op Grondstoffen' Avalex
 2. Startdocument Stuurgroep

Aanbiedingsnota Raad Grip op Grondstoffen (GOG) – 9 juni 2015

In deze informatienota wordt uitgelegd waarom de transitie naar Omgekeerd inzamelen van huishoudinzameling als het best haalbare op het gebied van gezamenlijkheid is in het gehele Avalex verzorgingsgebied. Verder worden bepaalde voorwaarden aan Avalex gesteld. Binnen 'Grip op Grondstoffen' moet er ruimte zijn voor lokale aspecten zoals het

inzamelen van oud papier en karton en textiel. Na instemming van alle zes de raden van de Avalex-gemeenten, zal Avalex een operationeel plan uitwerken voor de gefaseerde implementatie van 'Omgekeerd inzamelen' in alle zes de Avalex gemeenten.

Bijlagen: 1. Rapport "Grip op Grondstoffen" (+bijlagen)
 2. Brief van Dagelijks Bestuur Avalex inzake de transitie naar 'Omgekeerd inzamelen'

Informatienota Raad Informatie inzake 'omgekeerd inzamelen' – 4 nov 2015

In deze informatienota worden een aantal aspecten nader toegelicht over de Grip op Grondstoffen naar aanleiding van de vragen in de raad op 17 september 2015. De volgende onderwerpen worden besproken: bronscheiding versus nascheiding, verenigingen en stichtingen, inverdieneffect, afvalstoffenheffing, scheidingsresultaat en communicatie naar de bewoners. Er wordt verzocht om het raadsvoorstel 'omgekeerd inzamelen' beeldvormend, oordeelvormend en besluitvormend op de agenda te plaatsen.

Bijlagen: Advies van het milieuplatform (13 oktober 2015)
 Conceptbrief aan Milieuplatform
 Verslag van afspraken met verenigingen
 Raadsbesluit "Grip op Grondstoffen"

Eindverslag inspraak Ontwerp Afvalstoffenverordening 2018 Pijnacker-Nootdorp – zonder datum

Dit is het antwoord op de reactie van 11 december 2017. Deze reactie valt naar aard en trekking buiten de reikwijdte van de inspraak op de Ontwerp Afvalstoffenverordening en het ontwerp Uitvoeringsbesluit Afvalstoffenverordening 2018. De reactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerpbesluiten.

Aanbiedingsnota Afvalstoffenverordening 2018 Pijnacker – Nootdorp – 13 februari 2018

Er wordt voorgesteld om de Afvalstoffenverordening aan te passen aan de in de beleidsvisie 'Grip op Grondstoffen' gekozen transitie van de huisvuilinzameling naar omgekeerd inzamelen. De oude Afvalstoffenverordening uit 2012 is gebaseerd op het principe van de traditionele inzameling van restafval aan huis. Het is van belang dat de Afvalstoffenverordening invulling geeft aan omgekeerd inzamelen. Stichtingen en verenigingen die gebruik maken van de Subsidieverordening oud papier en karton blijven betrokken bij de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen. De aanbiedingsnota had meerdere bijlagen waaronder een toelichting, een uitvoeringsbesluit, een inspraakreactie en een eindverslag.

Informatienota Raad Avalex DVO 2019 – 19 maart 2019

Met deze informatienota is de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) Pijnacker-Nootdorp en Avalex 2019 van 18 februari 2019 (ondertekend 25 maart 2019) als bijlage meegestuurd. Het

college heeft ingestemd met de DVO Avalex voor 2019. In de nota wordt toegelicht waarom een aantal kosten voor 2019 hoger dan geraamd zijn in de gemeentelijke begroting 2019. Op 8 februari 2019 is een producten en diensten catalogus (PDC) vastgesteld door het bestuur van Avalex om het de dienstverlening en kostentoerekening directer en transparanter te maken. Op basis van de PDC is een DVO opgesteld. De nieuwe systematiek van de PDC leidt tot hogere kosten. In 2019 worden die gecompenseerd door Avalex en vanaf 2020 komen ze voor rekening van de gemeente. Verder zijn er nog hogere kosten door de extra verbrandingsbelasting en diverse uitvoeringskosten (huis-aan-huis inzamelen OPK, inzamelen PMD Klapwijk, Emerald en buitengebied, areaaluitbreiding en meerkosten voor opruimen foutief aangeboden vuil). In 2019 ontstaat een tekort van €325.000 wat het college wil dekken uit de algemene reserve. Ook voor 2020 zal er geen kostendekkende situatie zijn en later dit jaar zal er in beeld worden gebracht op welke wijze er tot een kostendekkende situatie kan worden gekomen.

Bijlage: Dienstverleningsovereenkomst (DVO) Pijnacker-Nootdorp en Avalex 2019

Notitie Ja/Ja-sticker – maart 2020

In deze notitie wordt het “opt-in” systeem (JA/JA-sticker) onderzocht. Het verschil met opt-out systeem (Nee/Nee-sticker) is vooral dat bij dit systeem zonder sticker mensen wel ongeadresseerd reclaimedrukwerk en huis-aan-huisbladen ontvangen. Geen sticker bij het opt-in systeem betekent geen van deze post. De huidige situatie wordt uitgelegd. Verder zijn andere relevante aspecten: handhaving door de gemeente, het milieu, huisvuilinzameling en autonome ontwikkelingen. Door het “opt-in” systeem zullen de opbrengsten van recycling van OPK verder afnemen. De wijze van invoering kost tijd en geld.

Informatienota Raad JA/JA-sticker – zonder datum

Naar aanleiding van de motie van 11 juli 2019 is er onderzocht hoe een “opt-in” systeem (Ja/Ja-sticker) kan worden ingevoerd. De bestuurlijke situatie is dat het systeem niet vrijblijvend is. De juridische houdbaarheid van het opt-in systeem is nog onzeker. Verder zijn er nog lokale aspecten zoals minder mogelijkheid voor verspreiding lokaal nieuws. Het college stelt voor om het opt-in systeem nog niet in te voeren, de juridische ontwikkelingen af te wachten, en het huidige opt-out systeem intensiever onder de aandacht te brengen. Verder zal de raad worden geïnformeerd over de juridische ontwikkelingen en de resultaten van de voorgestelde intensivering.

Aanbiedingsnota Onderzoek inbesteden of aanbesteden verwerking afval – 15 september 2020

Er wordt gevraagd om akkoord te gaan met het nader onderzoeken van samenwerkingsmogelijkheden van Avalex met HVC voor de verwerking van de huishoudelijke afvalstromen en dit in januari 2021 aan de gemeenteraden van de Avalex gemeenten ter besluitvorming voorleggen van de uitkomsten. Vanwege het aflopen van drie verwerkingscontracten voor afvalstromen in 2021 (gft, fijn restafval en grofvuil) is een traject gestart om tot nieuwe

verwerkingsmogelijkheden en aanbieders te komen. Uit marktverkenning is gebleken dat HVC, een publieke partij, aan de wensen van de Avalex gemeenten kan voldoen. Een samenwerking met HVC zou een langdurige samenwerking zijn en krijgt vorm door het kopen van aandelen. Vervolgonderzoek is wenselijk vanwege de aard van een dergelijke langdurige verbintenis. Het doel is duurzame verwerking en recycling van drie huishoudelijke afvalstromen voor de Avalex-gemeenten tegen acceptabele tarieven, met de mogelijkheid van nascheiding van PMD.

Aanbiedingsnota raad Aangaan Publieke samenwerking tussen Avalex en HVC voor de verwerking van huishoudelijk afval – 4 februari 2021

Het college vraagt de raad om in te stemmen met het voorgenomen besluit van het bestuur van Avalex om:

1. Over te gaan tot een publieke samenwerking met HVC per 1-1-22 voor de verwerking van fijn en grof huishoudelijk afval en gft;
2. Daartoe is het bestuur van Avalex voornemens om over te gaan tot het verwerven van de daartoe benodigde aandelen, te financieren uit de dan lopende begroting van Avalex en zich daarmee gelijk te verbinden aan de hierbij behorende garantstelling;
3. Het bestuur is voornemens deze garantstelling Avalex uit te splitsen over de zes deelnemende gemeenten. Ook de garantstellingsprovisie zal op jaarlijkse basis worden uitgekeerd. Dit wordt opgenomen in een nog op te stellen garantiebeleid van Avalex; en, door middel van bijgaande brief, ter kennis van het bestuur van Avalex te brengen dat er geen wensen en bedenkingen zijn ten aanzien van dit voorgenomen besluit.

Zowel inhoudelijk als financieel is het interessant om te investeren; bron- en nascheiding mogelijk, flexibiliteit, duurzaamheidsdoelstellingen gemeenten, innovatie en acceptabel kosteniveau. De risico's worden beperkt geacht. HVC werkt aan verdere toename eigen vermogen waardoor garantstellingen voor gemeenten in de toekomst vrije keuze worden.

Gemeente	Aandelen A	Afval (kton)	Garantstelling	Provisie 1%/jaar
Pijnacker-Nootdorp	73	11	€ 13.628.765	€ 136.288

Tabel 1 Verwachte garantstelling en garantstellingsprovisie Avalex-gemeenten. Stand van zaken november 2020. De balans zal uiteindelijk opgemaakt worden bij aanvang van de samenwerking, verwachting is niet dat dit tot substantiële verschillen gaat leiden.

- Bijlagen:
1. Vervolgonderzoek KplusV d.d. 18 december 2020 over Samenwerking verwerking grof en fijn restafval en gft
 2. Samenvatting van vergelijking van quasi-investeringen bij HVC met aanbesteden op de markt' uit vervolgonderzoek van KplusV
 3. Deloitte rapport d.d. 23 december 2020 over besluitvormingsproces inzake de mogelijke aankoop van aandelen HVC door gemeenschappelijke regeling
 4. Brief aan het bestuur van Avalex

Informatienota Beantwoording schriftelijke vragen CDA n.a.v. brief EEW over publieke samenwerking Avalex en HVC – 23 februari 2021

In deze brief worden de vragen gesteld op 16 en 18 februari 2021 door het CDA naar aanleiding van de brief van EEW beantwoord. Het college was bekend met de brief van EEW en de aanvulling van AVR. Voor meerdere vragen wordt verwezen naar de KplusV brief. Als reactie op de vraag of de meerkosten deels via de garantstellingsprovisie van HVC terugvloeien naar de gemeente zal het college bij de begroting van 2022 voorstellen de garantstellingsprovisie in mindering te brengen op het bedrag, waarop de tarieven voor de afvalstoffenheffing worden gebaseerd. Het college gaat uit van een afvalstoffenheffing die maximaal kostendekkend is. Het college ziet geen aanleiding om het standpunt over de quasi-inbesteding van HVC te wijzigen. Het college zou de raad niet anders hebben geadviseerd. Er wordt ook ingegaan op de aanvullende vragen van de CDA-fractie. De brief van 2 juli 2020 is ontvangen en besproken in het bestuur. Verder zijn er geen andere brieven door het bestuur van Avalex ontvangen of bij Avalex bekend. Avalex heeft KplusV opdracht gegeven de inhoud van de brief te betrekken bij het onderzoek. De brief was onderdeel van het onderzoek van KplusV en zij gaan in hun rapport in op de mogelijke lagere marktprijzen. De interpretatie over een duidelijke voorkeur is door KplusV uitgelegd en ook het bestuur van Avalex heeft geen voorkeur voor het aanbesteden of quasi-inbesteden. De opdracht was: “het nader onderzoeken van samenwerkingsmogelijkheden van Avalex met HVC voor de verwerking van de huishoudelijke afvalstromen, en de uitkomsten in januari 2021 ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraden van de Avalex gemeenten”. Zie ook het raadsbesluit van 29 oktober 2020.

Informatienota Raad Halfjaarrapport Afvalinzameling – 14 september 2021

In deze informatienota worden de resultaten in de huisvuil inzameling over de eerste zeven maanden van 2021 en de voortgang in het Nieuwe Inzamelen (HNI). De hoeveelheid PMD die huis-aan-huis is ingezameld is toegenomen, de PMD-afkeur is toegenomen, maar netto is er minder fijn restafval ingezameld en verbrand. De papierzameling door verenigingen is circa 30% van de totale papierinzameling. Door vertraging van de HNI-implementatie heeft het college besloten tot een verlening van de garantieregeling voor OPK-verenigingen t/m 2022.

Informatienota Raad brief Avalex governance en toetreding HVC – 11 januari 2022

Deze nota bevat een aantal bijlagen van Avalex waarin het bestuur van Avalex de deelnemende gemeenten informeert over een aantal ontwikkelingen bij Avalex in 2021. In de brief wordt ingegaan op het aandeelhouderschap in HVC, het governance model voor Avalex en het bestuur heeft de balans opgemaakt rond de bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO). Met deze brief komt het bestuur van Avalex hun toezegging tot informeren na.

Brief bestuur Avalex dd. 17 december met de daarbij behorende bijlagen.

De brief vat de bijlagen samen.

1. Toetredingsverklaring Avalex bij HVC, inclusief addendum – 15 juli 2021

Na het bestuurlijk besluit op 12 maart 2021 heeft de aandeelhoudersvergadering van HVC in mei 2021 akkoord gegeven op het toetreden van Avalex als aandeelhouder. Dit is medio 2021 notarieel bekrachtigd. De dienstverlening gaat in met ingang van januari 2022. Bij de toetredingsdocumenten is een addendum opgenomen waarin specifieke wensen van Avalex zijn opgenomen, waaronder de kortingsafspraken rond het gebruik van de eigen overslag en de afspraken rond het vergisten van het gft-afval.

2. Uittredingsregeling HVC – 2 december 2021

Verschillende raden vinden de afspraken rond het intreden helder maar vinden de afspraken rond uittreden onvoldoende duidelijkheid geven mocht Avalex (of een individuele gemeente) willen uittreden. In deze bijlage heeft HVC op verzoek van Avalex alle bestaande afspraken die zij hanteert gebundeld en toegankelijk op papier gezet. Het bestuur vindt dat dit een voldoende gefundeerde basis biedt voor de toekomst.

Optie 1: uittreden conform de ballotage-overeenkomst

Door aandelen te verkopen (tegen nominale waarde van €45,45/aandeel) aan een andere overheidspartij. De omzet uit de collectieve afvalbe- en verwerkingsactiviteiten blijft op peil waardoor schade voor de achterblijvende aandeelhouders wordt voorkomen.

Optie 2: uittreden zonder nieuwe toetreders – maatwerk

Dit uittreden gebeurt zonder dat de aandelen kunnen worden overgedragen aan een nieuwe toetreders. Er zal dan voor alle partijen een passende uittreding geregeld te worden. Dit komt tot stand door de aandeelhouder die wil uittreden (met assistentie van de directie) in overleg gaat met de overige aandeelhouders. Het document bevat een procedure hoe dit kan worden gedaan.

3. Rapport 'BVO als governancemodel Avalex; de balans opgemaakt – 19 november 2021

In 2018 is Avalex een BVO geworden om een betere bestuurbaarheid te realiseren. Het bestuur van Avalex is, met het oog op de bestuurlijke thema's, in staat geweest de gewenste verbeteringen te realiseren en heeft besloten het huidige governancemodel Avalex, de BVO, te behouden en periodiek te evalueren. De evaluatie van de governance wordt betrokken bij de evaluatie van de GR in 2024.

Informatienota Raad Voortgangsrapportage afvalinzameling 2021 – 22 maart 2022

De nota vat de jaarrapportage 2021 samen en verteld kort het effect van HNI. Fijn restafval is afgenomen maar het totale restafval in kg/inwoner is nog ver verwijderd van de VANG-doelstelling. Door de invoering van HNI is het aanbod van PMD significant toegenomen maar lijkt vooralsnog weinig gevolgen te hebben voor gft en OPK. De hoge afkeur van PMD krijgt aandacht met een werkgroep van Avalex en deelnemende gemeenten. HNI is in de gehele gemeente ingevoerd en wordt direct toegepast bij nieuwbouwwijken toegepast.

Bijlage: Jaarrapportage 2021

Informatienota Raad Gezamenlijk afvalbeleid Avalex-gemeenten en opdrachtgeversrapportage januari-augustus 2022 – 29 november 2022

De opdrachtgevende wethouders van de zes Avalex-gemeenten hebben Avalex de opdracht gegeven om samen met de zes gemeenten nieuwe kaders voor een afvalbeleid te formuleren waarbinnen de gemeenten ieder hun eigen beleid vorm kunnen geven. In deze informatie-nota wordt geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek en het voorstel voor de kaders voor het gezamenlijke toekomstige afvalbeleid.

Deze nota bevat verschillende bijlagen:

1. Basisdocument “Gezamenlijke basis voor nieuw afval- en grondstoffenbeleid Avalex-gemeenten 2022-2030”
2. Bijlage “rapport onderzoek inzamelvarianten Avalex”
3. Bijlage “rapport toekomstvisie grofvuil en productthergebruik”
4. Opdrachtgeversrapportage Pijnacker-Nootdorp januari-augustus 2022
5. Stappenplan doorontwikkeling afvalbeleid

Gezamenlijke uitgangspunten voor nieuw afvalbeleid is de VANG-norm. In bijlage 1 staan mogelijke richtingen en aanvullende maatregelen om de hoeveelheid restafval verder te verminderen die de gemeente dichterbij de VANG-doelstellingen brengen. De VANG-norm zijn de landelijke doelstellingen voor restafval. Om de VANG doelen te behalen is een trendbreuk nodig. De invoering van HNI met verschillende inzamelwijzen wordt beschreven. Invoering van HNI heeft geleid tot een duidelijke daling in het aantal kilo's restafval en de hoeveelheid ingezamelde grondstoffen is toegenomen. Ondanks het positieve resultaat is het nog niet voldoende om de VANG-doelstelling te bereiken en aanvullend beleid is noodzakelijk. Mogelijkheden voor aanvullende maatregelen bij de huis-aan-huisafvalinzameling zijn gedragsbeïnvloeding, verbeteren kwaliteit grondstoffen, verbetermaatregelen binnen HNI door stimuleren scheiding met maatregelen op serviceprikkel en onderzoek naar aparte luierinzameling. Verder worden mogelijkheden voor aanpassing inzameling grof huishoudelijk afval uitgelegd: betalen voor halen, maximeren van aantal gratis bezoeken aan de milieustraat, toekomst milieustraten en samenwerking met kringloopbedrijven (bijlage 3), mobiele milieustraat (bijlage 3). Twee aanvullende scenario's voor toekomstig afvalbeleid zijn de tariefprikkel (difftar) en nascheiding. Invoering op basis van volume-frequentie is uitgangspunt voor de Avalex-gemeenten. Nascheiding heeft alleen invloed op PMD maar is niet wenselijk vanwege de geringe milieuwinst, tenzij het de inzameling betreft in gebieden waar er maar beperkt PMD brongescheiden kan worden ingezameld (stedelijk gebied) en/of waar er veel afkeur is van brongescheiden PMD (verzamelcontainers). Bijlage 5 is een stappenplan om het afvalbeleid te komende tijd door te ontwikkelen en vanaf het eerste kwartaal 2023 in gesprek te gaan. Stap 2 is het rekenkameronderzoek waar deze tijdlijn deel van is.

Moties, amendementen en schriftelijke vragen

Inspiraakreactie Ontwerpbesluit Afvalstoffenverordening 2018 – 11 december 2017

Deze reactie heeft betrekking op de Afvalstoffenverordening 2018 en is behandeld, zie 'Eindverslag inspraak Ontwerp Afvalstoffenverordening 2018 Pijnacker-Nootdorp'. De reactie heeft voorkeur voor de huidige inzameling middels twee minicontainers aan huis en verzamelcontainers in de wijk, vind nascheiding effectiever en goedkoper dan bronscheiding en de eisen voor het plastic en glas zijn niet begrijpelijk.

Amendement Verlagen afvalstoffenheffing (ingetrokken) – 11 juli 2019

In dit amendement werd voorgesteld om de lastenverlichting te gebruiken voor het verlagen van de afvalstoffenheffing. Het amendement is ingetrokken.

Motie Onderzoek mogelijkheden ja ja sticker – 11 juli 2019

Om afval te verminderen is voorgesteld om te onderzoeken hoe een JA-JA-sticker kan worden ingevoerd. De motie is alleen door EA tegen gestemd. Alleen met een JA-JA-sticker mag er ongeadresseerde reclame worden bezorgd. Circa 35% van de reclamefolders wordt ongelezen weggegooid en slechts 35% van de Nederlanders die nu geen sticker heeft zal een JA-JA-sticker plakken. Door de invoering van dit systeem zal er minder afval worden geproduceerd.

Amendement Afvalstoffenheffing (verworpen) – 5 november 2019

GB stelde voor om de verhoging van de afvalstoffenheffing ongedaan te maken en alleen te verhogen met de verplichte extra verbrandingsbelasting vanuit het rijk (€120.000). Alleen GB stemde voor dus het amendement is verworpen.

Amendement Tariefsverhoging Afvalstoffenheffing (aangenomen) – 5 november 2019

Besluit: de afvalstoffenheffing wordt met ca. €60 verhoogd en de rest komt voor rekening van de gemeente.

Er wordt voorgesteld bij de Programmabegroting 2020 enkele wijzigingen voor de verhoging van afvalstoffenheffing door te voeren;

- Bij de verhoging van het tarief voor afvalstoffenheffing 2020 en latere jaren rekening te houden met de te verwachten doelmatigheidswinst ten gevolge van het nieuwe inzamelen.
- Voor het jaar 2020 €500.000 in te zetten ter dekking van het tarief voor afvalstoffenheffing.
- Bij de vaststelling van de tarieven aan te sluiten bij de in de regeling onderscheiden categorieën huishoudens en derhalve proportioneel verwerkt.
- En de resterende €300.000 mee te nemen in de kadernota 2021.

Alleen door GB en Trots is tegen gestemd en het amendement is aangenomen.

Amendement Afvalstoffenheffing (niet in stemming gebracht) – 5 november 2019

Er werd door Trots gevraagd om de hogere inzamelkosten en de verwachte subsidie-inkomsten niet door te berekenen in het tarief van afvalstoffenheffing omdat dit bedrijfsrisico's zijn van het "ondernemerschap" van deze GR en horen niet doorgerekend te worden naar de inwoners. Dit amendement is niet in stemming gebracht na het aannemen van amendement 2.

Motie versnelde invoering Het Nieuwe Inzamelen (ingetrokken) – 5 november 2019

Deze motie roept het college op om bij de versnelde invoering van HNI tot een zorgvuldige balans tussen snelheid en de mogelijkheid voor inspraak en betrokkenheid van inwoners te komen; de raad binnen drie weken schriftelijk te informeren welke concrete maatregelen volgen met concrete tijdlijn en realiseerbare beheersing van kosten; en de raad te informeren welke maatregelen het college neemt om draagvlak te maximaliseren zodat in december het debat in de raad gevoerd kan worden. Deze motie is ingetrokken.

Agenderingsverzoek JA-JA sticker – 30 april 2020

Op 11 juli 2019 is een motie aangenomen over een JA-JA sticker waar nog geen uitvoering aan is gegeven, in combinatie met de notitie hierover. Er wordt gevraagd om duidelijkheid over uitvoering motie en invoeringsdatum JA-JA sticker.

Agenderingsverzoek Een breed afvaldebat – 18 juni 2020

Er is verzocht om HNI en handhavingsmodel zoals opgenomen in de PDC te bespreken naar aanleiding van de ontwikkeling van de begroting van Avalex. Er is gebleken dat de afvalstoffenheffing, door verschillende oorzaken, niet goedkoper wordt. De bespreking moet leiden tot een analyse waar HNI op moet worden aangepast, nieuwe uitgangspunten voor het afvalbeleid, brede inventarisatie waar kostenbesparende maatregelen kunnen worden opgenomen, opzet om handhaving te verbeteren, en een adaptief afvalbeleid.

Informatienota Raad Beantwoording raadsragen afvalbeleid – 14 oktober 2020

In deze informatienota worden vragen beantwoord die tijdens de vergadering van 8 oktober werden gesteld. Als gevolg van de blauwe bak is de hoeveelheid papier in het restafval verder afgenomen. Abusievelijk stond er 5 kg/inw papieropbrengst in de raming van de DVO 2021, dit moet 45 kg/inw zijn. De berekeningen zijn wel met 45 kg/inw. Het geraamde voordeel om oud papier los in te zamelen is in totaal €410.695. Stoppen met de invoering van HNI zal 12% duurder uitvallen dan het behalen van de HNI-doelstelling. Aangezien een kostendekkend tarief het uitgangspunt is voor de vaststellen van de afvalstoffenheffing zal verhoging of verlaging van de kosten invloed hebben op de kosten voor inwoners. De aanname van 185 kg per inwoner is gebaseerd op het geraamde aantal kilo's restafval in 2020. Het is niet te verwachten dat deze scheidingsresultaten zullen verbeteren na het stoppen met de verdere invoering van HNI of al ervoor gekozen voor nascheiden. Op dit moment kan er voor de invoering van Diftar nog geen realistische raming worden gemaakt van de opbrengsten en kosten dus er is geen update van het kostenplaatje in de tabel bijgevoegd.

Er zijn zeer veel (net iets) verschillende mogelijkheden voor de inzameling van afval dus niet alles is in kaart gebracht. In Lansingerland wordt het restafval, gft en OPK aan huis opgehaald met mini containers. PMD wordt wekelijks met zakken aan de paal ingezameld wat naar schatting hogere inzamelkosten heeft dan een tweewekelijkse inzameling met miniconainers.

Brief CDA De afvalstoffenheffing is geen Pinautomaat! Door EEW Energy from Waste – 16 februari 2021

De CDA-fractie heeft een aantal vragen aan het college over de brief 'De afvalstoffenheffing is geen Pinautomaat!' van 15 februari 2021 door een aantal conclusies die in die brief staan. Het CDA vraagt om het college in te gaan op de uitspraken dat het rapport (1) sterk stuurt naar slechts één uitkomst; (2) op cruciale punten onvolledig is; (3) onjuist is en (4) niet actueel. Er worden vragen gesteld over de markttarieven voor de verwerking van restafval. Verder worden er vragen gesteld over de realisatie van de wensen en eisen van de Avalex-gemeenten bij een aanbestedingsprocedure. Tot slot wordt er gevraagd hoe er wordt gekeken naar een publieke samenwerking met HVC na deze brief. De fractie dat deze vragen gedeeld worden met Avalex en KplusV.

Brief KplusV betreft brandbrief van het bedrijf EEW aan gemeenteraden – 17 februari 2021

In deze brief reageert KplusV op de brief van EEW aan de gemeenteraden. KplusV heeft eind 2020 een rapport opgesteld in opdracht van het bestuur van Avalex. KplusV zou met dit rapport een eenzijdig beeld hebben geschetst volgens EEW en AVR. KplusV wil benadrukken dat zij als onafhankelijk bureau geen voorkeur heeft voor aanbesteden of quasi-inbesteden. In deze brief laat KplusV zien dat EEW's argumenten geen stand houden. KplusV heeft het rapport opgesteld in aansluiting op de wensen van de Avalex-gemeenten o.a. op het verwerken van drie afvalstromen (restafval, grof huishoudelijk afval en gft), het zowel verwerken van bronscheiding en nascheiding en flexibiliteit in de tijd in aanbidding van de hoeveelheden brongescheiden en na te scheiden restafval. Er zijn in Nederland maar een beperkt aantal verwerkers dat integraal aan deze wensen kan voldoen. Met betrekking tot tarieven is in aanbestedingstrajecten t/m vorig jaar niet gebleken dat geboden tarieven lager zijn dan de bandbreedtes die in het KplusV-rapport staan genoemd. Eenmalig heeft AVR een lager tarief geboden aan de gemeente Den Haag. Deze aanbidding kent geen flexibiliteit in de hoeveelheden na te scheiden en brongescheiden afval. Fluctuaties in tarieven zijn gekoppeld aan de ontwikkeling van de marktsituatie en de concurrentiepositie van bedrijven. In het rapport staat dat er kans is op lagere tarieven dan HVC op de markt kunnen worden gerealiseerd. Dat is pas bekend als de enveloppen van een aanbestedingstraject worden geopend. De risico's van samenwerking met HVC worden besproken maar een vergelijking met de AEB is moeilijk te maken vanwege een zeer complexe technisch-inhoudelijk en bestuurlijke situatie daar. Het KplusV-rapport is voorzichtig met het formuleren van de keuzevrijheid die marktpartijen bieden omdat er in elke nieuwe aanbesteding moet worden afgewacht op welke wijze de inschrijvende partijen ingaan op wensen uit een

aanbestedingsdocument. Er wordt verwacht dat de afvalstoffenheffing omhoog zal gaan vanwege de verhoging van de verbrandingsbelasting en er een CO2-heffing op verbranding wordt geïntroduceerd. Het is aan gemeenten om te bepalen om welke wijze wordt omgegaan met opbrengsten uit deelnemingen (in dit geval garantstellingsprovisies). Er is in het rapport uitgelegd waarom niet volledig parallel aanbesteding en toetreding tot HVC mogelijk is. De volgorde van de twee sporen is gekozen op basis van beschikbare tijd.

Brief CDA De afvalstoffenheffing is geen Pinautomaat! Deel II – 18 februari 2021

Naar aanleiding van een brief van AVR aan de GR-raden heeft de CDA-fractie nog aanvullende vragen. AVR heeft in hun brief niet alleen “volledig” de conclusies van EEW onderschreven maar voegt ook een sheet met informatie over recente aanbestedingen in de regio bij en een brief die AVR op 2 juli 2020 naar het bestuur van Avalex en de Avalex-wethouders heeft gestuurd. De CDA-fractie is benieuwd naar deze brief van 2 juli 2020. Ze vragen zich ook af of KplusV was geconfronteerd met de informatie van de brief van 2 juli 2020 waarin indicatieve marktprijzen werden genoemd die ver onder de geschetste bandbreedte door KplusV liggen. En waarom heeft het college in het raadsvoorstel niet vermeld dat ten minste één marktpartij een brief naar Avalex heeft gestuurd met deze claim? Met deze kennis lijkt er al een duidelijke voorkeur voor inbesteden te zijn geweest en dat aanbesteding alleen als optie werd gezien als er geen overeenstemming met HVC kon worden bereikt. Is dit een juiste interpretatie? De CDA-fractie zou ook graag willen weten wat de exacte opdrachtformulering voor het KplusV-onderzoek was. De fractie dat deze vragen gedeeld worden met Avalex en KplusV.

Bijlage Inbesteden of aanbesteden? Wat is het beste voor uw gemeente? – zonder datum

Het is onduidelijk van waar dit een bijlage van is maar deze bijlage zat in dezelfde OneDrive als de vragen van het CDA en de brief van KplusV en behandelt hetzelfde onderwerp. In deze bijlage beschrijft Attero of inbesteden of aanbesteden het beste voor een gemeente. Zij zien een trend dat veel gemeenten hun aandelen in afvalenergiecentrales en stortplaatsen vervreemden terwijl enkele gemeenten deze juist kopen. De trend wordt omschreven en redenen voor vervreemding AEC's en stortplaatsen worden gegeven. Er zijn verschillende redenen waarom gemeenten toch kiezen voor inbesteden. Nascheiden restafval tegen acceptabele tarieven en het behalen van de VANG-doelstellingen en het nastreven van de circulaire economie worden uitgelegd. Er moet met innovatie en samenwerking meer recycling en CO2-besparing worden bereikt. Verder zet Attero nog wat voordelen op een rij van aanbesteden versus inbesteden.

Informatienota Raad Raadsragen afval niet ingezameld – 22 juni 2021

In deze informatienota worden vragen van 31 mei 2021 beantwoord over de uitvoering van de afvalinzameling in de wijk Koningshof. Vanwege sneeuwval of een onverwachte situatie ter plekke (bijv. een te breed geparkeerde auto of een hoogwerker die de straat blokkeerde) zijn meerdere malen containers niet tijdig geleegd. De aanbiedingsplaatsen zullen worden

verplaatst om betere afvalinzameling mogelijk te maken. Om te voorkomen dat vuilcontainers op een andere plek worden teruggezet zullen twee andere aanbiedplaatsen gebruikt worden.

Vragen EA over halfjaar rapport afvalinzameling – oktober 2021

Damiën van Herk (EA) heeft n.a.v. de fractie (ingezonden stuk nr 2021/IN09.04 Halfjaar rapport afvalinzameling een aantal vragen over de beoordeling van bronscheiding van PMD en hoe dit beter kan. Verder heeft hij ook vragen omtrent Nedvang.

Amendement Afvalstoffenheffing (aangenomen) – 4 november 2021

Besluit: voor de indexering van de afvalstoffenheffing wordt de index van 1,3% op inkomsten gehanteerd.

In de Programmabegroting werd uitgegaan van een indexering van 2,9%. De Raad is van mening dat 1,3% als indexering gehanteerd moet worden. Door deze verlaging valt het jaarlijks tarief van de afvalstoffenheffing lager uit.

Raadvragen jaarrapportage afvalinzameling 2021 Pijnacker-Nootdorp – 14 juni 2022

Deze informatienota beantwoordt vragen van de VVD over de Jaarrapportage afvalinzameling 2021 gesteld op 10 mei 2022. In het eerste kwartaal van 2022 zal de invoering van HNI zijn afgerond. Afgekeurd PMD werd reeds aangeboden voor nascheiding. Er zijn geen voornemens om zijbelading verder te onderzoeken, vanwege de aanzienlijke aanpassingen die in de openbare ruimte nodig zijn waarbij het ruimtegebruik van de aanbiedplaatsen zal toenemen. Uitgangspunt van de afvalstoffenheffing voor 2023 is kostendekkendheid. In de begroting van 2023 wordt in beeld gebracht welke kosten en opbrengsten uit grondstoffen worden verwacht en hoe zich dat vertaalt naar de afvalstoffenheffing in 2023. Er wordt door Avalex gekeken naar de mogelijkheden voor een papiersnijder bij de containers en een camera detectie om bijplaatsingen te voorkomen. Deze worden in Delft en Rijswijk getest en afhankelijk van het resultaat kunnen deze ook in andere Avalex gemeenten worden ingezet. Voor de inwonersaantallen is t/m 2021 gewerkt met daadwerkelijk geregistreerde aantallen van inwoners en de gegevens vanaf 2022 zijn prognoses die door het CBS worden gepubliceerd.

Motie Zwerfafval lokaal (ingetrokken) – 3 november 2022

In deze motie verzoeken Nita Graafland (Graafland) en Bernard Minderhoud (GB) om te onderzoeken of de huidige beschikbare middelen voldoende zijn en n.a.v. de uitkomsten uit te zoeken of de beschikbare middelen beter en breder ingezet kunnen worden 7 dagen per week. Deze motie is ingetrokken.

Motie Zwerfafval (verworpen) – 3 november 2022

In deze motie vragen Nita Graafland (Graafland) en Carla van Viegen (Partij voor de dieren) om de mogelijkheden te onderzoeken om “Supporter van Schoon” te worden samen met

“De Papaver” in Delft en een voorstel te maken aan de gemeenteraad. Er wordt door alle andere partijen tegen gestemd.

adres Oranjeplein 1, 2641 EZ Pijnacker
post Postbus 1, 2640 AA Pijnacker
telefoon 14 015
e-mail info@pijnacker-nootdorp.nl
internet www.pijnacker-nootdorp.nl

Voorzitter Rekenkamercommissie Pijnacker-Nootdorp
dhr. F. van der Linden

Cc:
dhr. J. van der Haas, ambtelijk secretaris van de
Rekenkamercommissie

onderwerp Bestuurlijke reactie rekenkameronderzoek Afvalbeleid
nadere informatie O. Landzaat
verzendsdatum
zaaknummer 1429774
briefnummer 1275603
uw brief van 15 mei 2023
uw kenmerk

Geachte heer Van der Linden,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van uw rapport 'Rekenkamer onderzoek Afvalbeleid. Het rapport geeft op heldere wijze weer hoe het onderzoek heeft plaats gevonden en wat de huidige stand van zaken m.b.t. het afvalbeleid is.

Wij zijn van oordeel dat uw onderzoek een volledig en gedegen beeld schetst van de ontwikkeling van het gemeentelijke afvalbeleid in de afgelopen periode waarin een goede stap is gezet met de invoering van Het Nieuwe Inzamelen. Tegelijkertijd brengt uw onderzoek in beeld dat er voor de komende periode nog belangrijke uitdagingen voor ons liggen.

Wij constateren dat de rapportage van de rekenkamer op een groot aantal punten overeenkomt en aansluit op de geschetste ontwikkelingen in het document "Gezamenlijke basis voor nieuw afval- en grondstoffenbeleid Avalex-gemeenten 2022-2030" en het "rapport onderzoek inzamelvarianten Avalex". U heeft daarbij in uw onderzoek nieuwe inzichten toegevoegd die goed van pas komen bij de doorontwikkeling van het afvalbeleid.

Wij herkennen de gedane aanbevelingen en zullen onderstaand puntsgewijs onze reactie op deze aanbevelingen geven.

Wij danken u voor het uitgevoerde onderzoek. Wij vertrouwen erop met onze reactie bij te dragen aan een goede behandeling van uw rapport in de gemeenteraad.

Aanbeveling 1

Zet het huidige beleidsproces voort voor het ontwikkelen van nieuw afvalbeleid.

Om dat het huidige proces voor alle betrokkenen goed functioneert, is het zaak om deze insteek te behouden waar het gaat om het delen van informatie via raadsinformatiebrieven en ontwikkelingen bij partner Avalex. Dit betekent dat het college de raad actief informeert met de raadsinformatiebrieven over de stand van zaken op afvalscheiding en uitrol van maatregelen enerzijds en dat via het college Avalex de gemeenteraad meeneemt in nieuwe ontwikkelingen op landelijk niveau anderzijds.

Reactie

Wij zijn verheugd dat de inrichting van het beleidsproces goed aansluit op de behoefte van de gemeenteraad. Wij blijven de raad actief informeren over de voortgang van de uitvoering van de afvalinzameling en de daarmee te bereiken beleidsdoelen. Wij blijven (landelijke) ontwikkelingen in het afvalbeleid volgen en delen met de raad. Ook ontwikkelingen bij Avalex nemen we hierin mee.

Aanbeveling 2

Geef het beleid een nieuwe impuls met concrete maatregelen om de ambitie te halen.

Er zijn verschillende maatregelen mogelijk die beproefd zijn in andere gemeenten, om de hoeveelheid restafval verder te laten dalen. De meest voor de hand liggende is een vorm van tariefdifferentiatie of recycletarief, waarbij per lediging of kilogram restafval betaald wordt of goed scheidingsgedrag beloond wordt. Gemeenten met dit systeem hebben, in combinatie met een vorm van het nieuwe inzamelen, zowel de laagste hoeveelheden restafval in Nederland als lagere afvalstoffenheffingen.

Reactie

Met de invoering van het Nieuwe Inzamelen (HNI) is in de afgelopen jaren een goede stap gezet in het verbeteren van afvalscheiding, waardoor de hoeveelheid restafval is afgenomen en hergebruik van grondstoffen is toegenomen. Tegelijkertijd weten we nu dat HNI alleen niet voldoende is om de gestelde beleidsdoelen te behalen. Uit de rapportage blijkt dat bij andere gemeenten een vorm van tariefdifferentiatie of recycletarief heeft bijgedragen om de doelen te realiseren. Uw aanbevelingen sluiten aan op de conclusies van het basisdocument "Gezamenlijke basis voor afval- en grondstoffenbeleid Avalex-gemeenten 2022-2030" en het rapport "Onderzoek nieuwe inzamelvarianten Avalex".

Aanbeveling 3

Baseer het ambitieniveau voor het (nieuwe, te actualiseren) afvalbeleid huishoudens op een adequate analyse bestaande uit:

- Een vergelijking van de prestaties (ook 'best practices') met gemeenten in dezelfde stedelijkheid- of hoogbouwklasse.
- Een navolgbare berekening van het technisch haalbaar ambitieniveau, gebaseerd op de sorteeranalyses (onderzoek naar de samenstelling van het huishoudelijk restafval, c.q. de recyclebare grondstoffen die zich daar nog in bevinden).
- Een analyse van de oorzaken van de hoeveelheden recyclebare grondstoffen die zich nog in het huishoudelijk restafval bevinden.
- Een raadpleging van inwoners: ervaringen, motivatie, wensen en verwachtingen.

Reactie

In het najaar wordt er een startnotitie aangeboden aan de raad met daarin haalbare maatregelen om de scheidingsresultaten op korte termijn te verbeteren. Daarnaast volgt er een voorstel voor onderzoek naar de verbetermogelijkheden voor de middellange termijn en een voorstel tot de doorontwikkeling van het afvalbeleid, inclusief participatietraject. Bij het maken van deze startnotitie zullen de "best-practices" uit andere gemeenten worden betrokken en zullen op basis van de sorteeranalyses haalbare

briefnummer 1275603

doelen worden gesteld. Net als uw rekenkamercommissie vinden wij het van belang dat inwoners worden betrokken. Ook is het belangrijk dat het beleid uitvoerbaar is en uitgewerkt is met haalbare doelen.

Aanbeveling 4

Breng de hoeveelheid afkeur onder controle.

En breng deze hoeveelheid afkeur onder controle, voordat je tariefdifferentiatie toepast. De hoeveelheid afgekeurde grondstoffen is in de buurten met ondergrondse inzamelvoorzieningen namelijk zeer hoog. Het onder controle brengen van de hoeveelheid afkeur is sowieso gewenst, maar is een noodzakelijke voorwaarde om in deze buurten diftar te kunnen invoeren. Er zijn hierbij twee richtingen: (1) via de werkgroep van Avalex maatregelen nemen binnen de bestaande afvalinzamelstructuur met ondergrondse containers en (2) heroverweging van de afvalinzamelstructuur om deze meer gericht op grondstoffen te maken.

Reactie

De bevinding dat de afkeur in de buurten met ondergrondse containers zeer hoog is en dat hiervoor een oplossing moet worden gevonden voordat er overwogen kan worden om een vorm van tariefdifferentiatie in te voeren, wordt door ons herkend. Door de inzet van de Avalex-werkgroep Kwaliteitsverbetering zijn al kleine stappen in de goede richting gezet, waardoor er nu minder afkeur is. Voor de minicontainers heeft dit een goed resultaat opgeleverd met (zeer) lage afkeurpercentages. Voor de ondergrondse containers is wel enige verbetering zichtbaar, maar is de afkeur nog (veel) te hoog. Wij zullen in beeld brengen welke mogelijkheden er op de kortere en de middellange termijn zijn om de afkeur van de ingezamelde grondstoffen te verbeteren.

Aanbeveling 5

Geef het college duidelijke kaders door het toevoegen van draagvlak bij bewoners voor het afvalbeleid en stuur daarop. Door goede kaders mee te geven, komt de raad minder in een uitvoerende rol te zitten en meer in de kaderstellende rol. Het motiveren van inwoners tot gewenst afvalscheidingsgedrag of de mate waarin bewoners snappen waarom afvalscheiding belangrijk is, zijn indicatoren waarmee de raad minder in de uitvoerende rol komt en beter kan sturen

Reactie

Wij zijn het eens met uw aanbeveling dat het succes van het afvalbeleid afhankelijk is van draagvlak onder onze inwoners en we er dus zorg voor moeten dragen inwoners te motiveren om afval te scheiden. Wij gaan graag hierover met de gemeenteraad in gesprek.

Wij zullen, zoals is aangekondigd in onze informatienota van 29 november 2022 (zaaknummer 1382573) in het najaar een startnotitie aan de gemeenteraad voorleggen met daarin concrete aanvullende maatregelen (of beleidsaanpassingen) om de resultaten op korte termijn te verbeteren. Daarnaast volgt er een voorstel voor onderzoek naar verbetermogelijkheden voor de middellange termijn en een voorstel tot de doorontwikkeling van het afvalbeleid, inclusief participatietraject.

Wij danken u voor het uitgevoerde onderzoek. Wij vertrouwen erop met onze bestuurlijke reactie bij te dragen aan een goede behandeling van uw rapport in de gemeenteraad.

.

Hoogachtend,
het college van Pijnacker-Nootdorp,



Annelies Kroeskamp
secretaris



Björn Lugthart
burgemeester

beeldvorming op

oordeelvorming op

besluitvorming op

invullen organisatie

zaaknummer 1450023

berichtnummer 1300722

onderwerp Reactie college op de aanbevelingen juni 2023 van de rekenkamercommissie over het afvalbeleid

reden Actieve informatieplicht

portefeuillehouder Marieke van Bijnen

behandeld in college 29 augustus 2023

afdeling Wijkzaken

bijlagen geen

Geachte leden van de raad,

U bent door de rekenkamercommissie geïnformeerd met een brief van 19 juni 2023 over de rapportage van de rekenkamer over het afvalbeleid. In de vergadercyclus van september zal in uw raad worden gesproken over de aanbevelingen van de rekenkamer.

De aanbevelingen zijn tussentijds gewijzigd

In de rapportage van 19 juni "Onderzoek Rekenkamercommissie Pijnacker-Nootdorp naar het afvalbeleid van de gemeente" zijn in hoofdstuk 5.2 aanbevelingen (vijf aanbevelingen) opgenomen. Wij zijn in de gelegenheid gesteld om op deze vijf aanbevelingen te reageren. Onze reactie op deze aanbevelingen is in de rapportage als bijlage opgenomen.

De rekenkamercommissie heeft ervoor gekozen om als bijlage 1 in de aanbiedingsbrief zeven gewijzigde aanbevelingen te formuleren. Hierbij zijn de aanbevelingen naar ons oordeel niet "alleen helderder en meer SMART geformuleerd", maar zijn de aanbevelingen zodanig gewijzigd, dat wij eraan hechten om u onze reactie te geven over de gewijzigde aanbevelingen. U treft onze reactie op de gewijzigde aanbevelingen hieronder aan.

Aanbeveling 1

Stel aan de gemeenteraad ambities van het afvalbeleid voor, inclusief concrete maatregelen om die ambitie te halen. Schets hierbij niet alleen de VANG-ambitie, maar introduceer ook voor Pijnacker-Nootdorp haalbare mijlpalen en subdoelen, zodat de ambities specifiek, realistisch en tijdgebonden worden.

Reactie college

Wij ondersteunen de wenselijkheid om bij de doorontwikkeling van het afvalbeleid te borgen dat onze ambities en de planning meetbaar (SMART) zijn en gemonitord kunnen worden. Wij zullen deze aanbeveling overnemen.

In uw rapportage "Onderzoek Rekenkamercommissie Pijnacker-Nootdorp naar het afvalbeleid van de gemeente" is als aanbeveling 2 de aanbeveling gedaan om het beleid een nieuwe impuls met concrete maatregelen te geven om de ambitie te halen. Hierbij is aangegeven dat de meest voor de hand liggende maatregel een vorm van tariefdifferentiatie of recycletarief is, waarbij per lediging of kilogram restafval betaald wordt of goed scheidingsgedrag beloond wordt en dat gemeenten met dit systeem, in combinatie met een vorm van het nieuwe inzamelen, zowel de laagste hoeveelheden restafval in Nederland als lagere afvalstoffenheffingen hebben. Wij gaan over een nieuwe impuls voor het beleid graag met uw raad en onze inwoners in gesprek.

Wij hebben op dit moment een "Startnotitie doorontwikkeling afvalbeleid" in voorbereiding. Wij willen u deze aanbieden voor bespreking in de vergadercyclus van de maand november 2023. In de startnotitie worden de planning en het proces van de doorontwikkeling geschetst. Wij zien hierin op een drietal trajecten, namelijk de maatregelen, pilots en onderzoeken die op korte termijn (binnen de huidige beleidskaders en inzamelstructuren) kunnen worden ingevoerd, maatregelen voor de middellange termijn (hiervoor kunnen uitgangspunten van het beleid of bestaande inzamelstructuren moeten worden aangepast) en de voorbereiding van het afvalbeleid op de langere termijn (met het antwoord op de vraag wat nodig is om daadwerkelijk de stap te maken naar een milieuresultaat dat past bij de VANG-ambitie). De planning voor de verschillende onderdelen van dit proces worden in de startnotitie inzichtelijk gemaakt.

Aanbeveling 2

Baseer het ambitieniveau voor het afvalbeleid op een adequate analyse, bestaande uit:

- a. Een vergelijking van de prestaties met vergelijkbare gemeenten, waarbij goede voorbeelden uit die gemeenten naar Pijnacker-Nootdorp worden vertaald;
- b. Een navolgbare berekening van het technisch haalbaar ambitieniveau, gebaseerd op de sorteeranalyses;
- c. Een analyse van de oorzaken van de hoeveelheden recyclebare grondstoffen die zich nog in het huishoudelijk restafval bevinden;

- d. Een raadpleging van inwoners;

Reactie college

Net als uw rekenkamercommissie vinden wij het van groot belang dat inwoners bij het nieuwe afvalbeleid worden betrokken, hiervoor wordt een participatietraject ingezet. Ook is het belangrijk dat het nieuwe beleid is gebaseerd op een adequate analyse, zodat het beleid uitvoerbaar is en is uitgewerkt in gebleken haalbare doelen. Wij zullen deze aanbeveling overnemen.

Wij hebben op dit moment een "Startnotitie doorontwikkeling afvalbeleid in voorbereiding". Wij willen u deze aanbieden voor bespreking in de vergadercyclus van de maand november 2023. Wij zullen hierin "best practices" uit andere gemeenten betrekken. De ambities zullen op basis van de sorteeranalyses en een analyse van de oorzaken in haalbare doelen worden vertaald.

Aanbeveling 3

Maak in het nieuwe afvalbeleid een goede verbinding met relevante aanverwante beleidsterreinen als circulariteit, ondernemers, energietransitie/RES, zodat de terreinen elkaar versterken.

Reactie college

Wij ondersteunen het belang om het afvalbeleid te beschouwen binnen het bredere kader om te ontwikkelen tot een circulaire gemeente. Voor het maken van beleid op strategisch niveau worden in de komende jaren meerdere Omgevingsprogramma's opgesteld. De ambitie om een circulaire gemeente te worden zal worden uitgewerkt in het "Omgevingsprogramma Duurzame gemeente". Hierin zullen naast het afval- en grondstoffenbeleid aanverwante onderwerpen worden behandeld, zoals circulariteit en de energietransitie.

Het onderzoek van de rekenkamer heeft zich gericht op het beleid voor de wettelijke taak van de gemeente voor het inzamelen van het huishoudelijke afval. Onderzocht is of met het afvalbeleid de landelijke en Europese milieudoelen kunnen worden bereikt. Wij willen met het doorontwikkelen van het afvalbeleid de prioriteit en focus leggen bij het bereiken van die doelstellingen. De benodigde verbinding met de aanverwante beleidsterreinen zal bij het opstellen van het programma Duurzame gemeente invulling krijgen.

Aanbeveling 4

Breng de hoeveelheid afkeur onder controle en maak concrete voorstellen hiervoor kenbaar aan de gemeenteraad;

Reactie college

Wij onderschrijven deze aanbeveling. Wij onderschrijven ook de urgentie om zo spoedig mogelijk tot vermindering van de afkeur te komen. In de startnotitie worden hiervoor voor de kortetermijn maatregelen en onderzoeken opgenomen binnen de bestaande afvalinzamelstructuur (met ondergrondse containers). Voor de middellange termijn wordt in beeld gebracht of een heroverweging van de afvalinzamelstructuur tot verbetering van het milieuresultaat kan leiden en wat dat dan betekent voor enerzijds de service en het draagvlak en anderzijds de kosten.

Aanbeveling 5

Neem in het afvalbeleid duidelijk kaders op over inwonertevredenheid en de effectiviteit van het te voeren beleid;

Reactie

In deze aanbeveling van de rekenkamercommissie zien wij twee aspecten waarop wij graag apart willen reageren.

Inwonerstevredenheid

Wij onderschrijven dat voor het succes van het afvalbeleid het draagvlak onder onze inwoners van groot belang is. Door middel van het klanttevredenheidsonderzoek van Avalex wordt elke twee jaar de tevredenheid van onze inwoners over het afvalbeleid en de wijze waarop dat wordt uitgevoerd

onderzocht. Voor het opstellen van het nieuwe beleid zal een participatieproces worden doorlopen, waarin een bewonersenquête een eerste stap is. Wij nemen de aanbeveling om voor de tevredenheid van onze inwoners kaders op te nemen in het nieuwe afvalbeleid over.

Effectiviteit van het beleid

In het nieuwe afvalbeleid worden de te behalen doelen van het beleid geformuleerd. Of deze doelen worden gerealiseerd, wordt continue gemonitord. De raad ontvangt drie keer per jaar een uitgebreide “opdrachtgeversrapportage” waarin de raad wordt geïnformeerd over de resultaten (milieu, dienstverlening, ontwikkelingen en financiën) van de afvalinzameling.

Aanbeveling 6

Voer periodiek het gesprek met de gemeenteraad over ten minste:

- a. De mogelijkheden die (een wijziging in) de dienstverleningsovereenkomst van Avalex biedt voor het beleid in de gemeente;
- b. (Technische) ontwikkelingen die van belang zijn voor bijvoorbeeld de inzamelsystematiek in de gemeente.

Reactie college

Wij blijven graag ook in de komende periode graag met u in gesprek over de doorontwikkeling van het afvalbeleid en de resultaten van de afvalinzameling.

Dienstverleningsovereenkomst Avalex

U ontvangt jaarlijks de dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Avalex. Hiermee kunt u, indien daarin elementen zitten die naar uw oordeel de aandacht van de gemeenteraad vragen, deze bespreken in de raad. Naar ons oordeel is de DVO niet het meest geschikte middel om met u in gesprek te gaan over het gemeentelijke afvalbeleid. Immers, met de DVO wordt invulling gegeven aan het door u vastgestelde beleid, het DVO is niet het instrument waarmee het beleid wordt aangepast. Mogelijk zijn de opdrachtgeversrapportages een goed middel om het gesprek over de bereikte resultaten en mogelijke ontwikkelingen voor het beleid periodiek te voeren.

(Technische) ontwikkelingen

Wij delen de mening van de rekenkamercommissie dat het voor het opstellen van nieuw beleid van belang is om (technische) ontwikkelingen te volgen. Dit zal onderdeel zijn van het te doorlopen proces voor het opstellen van de doorontwikkeling van het afvalbeleid. Verder worden relevante ontwikkelingen gemeld in de opdrachtgeversrapportages.

Aanbeveling 7

Rapporteer uiterlijk in het eerste kwartaal van 2024 over de in 1 tot en met 6 genoemde beslispunten of eerder indien de punten worden verwerkt in het (te vernieuwen) afvalbeleid. Benoem in het laatste geval dat deze punten uit het rekenkameronderzoek zijn voortgekomen.

Reactie college

Wij hebben op dit moment een “Startnotitie doorontwikkeling afvalbeleid in voorbereiding”. Zoals aangegeven in december 2022 maakt het onderzoek van de rekenkamercommissie onderdeel uit van het proces om het afvalbeleid verder te ontwikkelen. Wij willen u deze aanbieden voor bespreking in de vergadercyclus van de maand november 2023. In de startnotitie wordt rekening gehouden met de uitkomsten van het rekenkameronderzoek. Wij zullen hiermee de aanbeveling opvolgen.

Wij vertrouwen erop met onze bestuurlijke reactie bij te dragen aan een goede behandeling van uw rapport in de gemeenteraad.

Het college van Pijnacker-Nootdorp,



Annelies Kroeskamp
secretaris



Björn Lugthart
burgemeester

Rekenkamercommissie **Pijnacker-Nootdorp**

bezoek Oranjeplein 1, 2641 EZ Pijnacker

post Postbus 1, 2640 AA Pijnacker

telefoon 14 015

e-mail info@pijnacker-nootdorp.nl

internet www.pijnacker-nootdorp.nl

